

Democratische legitimiteit programma Stad en Regio

Lessen uit stad en regio

Colofon

De Rekenkamer Oost-Nederland is een onafhankelijk orgaan dat onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Gelderland en Overijssel.

De bestuursleden van de Rekenkamer zijn: de heer drs. M.M.S. Mekel (voorzitter), mevrouw B. Vlieger-Ruitenberg MBA en de heer ir. T.J.A. Gies. De secretaris-directeur is mevrouw drs. S.W. Mathijssen RO.

Dit rapport is voorbereid door een onderzoeksteam bestaande uit mw. S. Spenkelink MSc en mw. drs. K. IJssels. Het onderzoeksteam is ondersteund door dhr. drs. P. Houtsma.

Rekenkamer Oost-Nederland
Achter de Muren Zandpoort 6
7411 GE Deventer
Telefoon: 0570 – 66 58 00
info@rekenkameroost.nl
www.rekenkameroost.nl
Twitter: @RekenkamerOost

Democratische legitimiteit programma Stad en Regio

Lessen uit stad en regio

Deventer, mei 2016

Voorwoord

Dit onderzoeksrapport bestaat uit twee delen. Het deel dat nu voor u ligt betreft het feitenrelaas; in rekenkamertermen gaat het dan om de Nota van Bevindingen. Naast deze Nota van Bevindingen hebben we in een afzonderlijk document onze bestuurlijke boodschap opgenomen; welke lessen zijn te trekken uit de sturing en controle op het programma Stad en Regio.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
----------------	---

DEEL 1: <i>Nota van bevindingen</i>	7
--	---

1 Opzet onderzoek	8
--------------------------------	----------

1.1 Aanleiding	8
----------------------	---

1.2 Doel- en vraagstelling	9
----------------------------------	---

1.3 Opbouw rapportage	10
-----------------------------	----

2 Stad en regio in het kort	12
--	-----------

3 Aandachtspunten kaderstelling en controle PS	16
---	-----------

3.1 Inleiding	16
---------------------	----

3.2 Evaluaties van het programma Stad en Regio	16
--	----

3.2.1 Evaluatie Sleutelprojecten	17
--	----

3.2.2 Reflectie op de werkwijze van het programma Stad & Regio	18
--	----

3.3 Rapporten en adviezen over democratische legitimiteit.....	19
--	----

3.3.1 Democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden	20
---	----

3.3.2 Wisselwerking	23
---------------------------	----

3.4 Montessori-democratie	24
---------------------------------	----

3.5 Normenkader	25
-----------------------	----

4 Sturing PS in de praktijk	27
--	-----------

4.1 Keuze netwerksturing	27
--------------------------------	----

4.2 Kaders PS.....	31
--------------------	----

4.2.1 Van Coalitieakkoord tot Statenvoorstel (2011 - begin 2012).....	33
---	----

4.2.2 Begrotingen 2012 t/m 2015: doelen en financiële kaders.....	42
---	----

4.2.3 Statenvoorstellen Stad en Regio (2012 en 2013)	44
--	----

4.2.4 Herijking en wijzigingen via Voor- en Najaarsnota's (2014 en 2015)	56
--	----

4.2.5 Sleutelprojecten (vanaf 2007).....	58
--	----

5 Verantwoording PS in de praktijk	65
---	-----------

5.1 Verantwoording via jaarverslagen	66
--	----

5.2 Halfjaarlijkse rapportage over voortgang	68
--	----

5.3 Actieve informatieplicht GS	72
---------------------------------------	----

5.4 Statenvragen	76
------------------------	----

6	Van kaderstelling tot subsidietoewijzing	78
6.1	Inleiding	78
6.2	Werkwijze tot aan besluit PS stad en regio.....	79
6.3	Tussen PS-besluit en 2 ^e tranche	83
6.4	Voortgangsbewaking	85
7	Koppeling doelen	87
7.1	Aanpak beoordeling	87
7.2	Resultaten koppeling contracten aan provinciale doelen	89
Bijlage 1:	Onderzoeksopzet	95
Bijlage 2:	Geraadpleegde bronnen	99
Bijlage 3:	Beoogde prestaties en prestatie-indicatoren Stad en Regio	102
Bijlage 4:	Gerealiseerde prestaties Stad en Regio	104
Bijlage 5:	Koppeling doelen uitvoeringsprogramma's aan provinciale doelen	109

DEEL 1

Nota van bevindingen

1 Opzet onderzoek

De rekenkamer Oost-Nederland presenteert in deze rapportage de bevindingen van haar onderzoek naar de Stads- en Regiocontracten van provincie Gelderland. In dit eerste hoofdstuk beschrijven we beknopt de aanleiding voor het onderzoek. Vervolgens gaan we in de doel- en vraagstelling van het onderzoek. We sluiten het hoofdstuk af met een leeswijzer voor deze nota van bevindingen.

1.1 Aanleiding

Afloop Stad- en Regiocontracten, start gebiedsopgaven

In dit onderzoek staan de Stad- en Regiocontracten centraal. Dit zijn meerjarige contracten die de provincie Gelderland in 2012 heeft afgesloten met dertien steden en zes regio's. De contracten bevatten 101 uitvoeringsprogramma's¹ die moeten bijdragen aan "dynamische steden en vitale regio's via structuurversterkende maatregelen". Er is een totaalbedrag van circa € 245 miljoen provinciale middelen mee gemeoid.² De contracten liepen eind 2015 af.

Vanuit de Omgevingsvisie, vastgesteld door PS in 2014, gaat de provincie Gelderland nu verder werken met zes zogenoemde gebiedsopgaven. Deze zijn benoemd vanwege hun economische en maatschappelijke belang voor de provincie. Voor elke gebiedsopgave worden de ambitie en thema's met - voor de betreffende regio relevante - partners geformuleerd.³

Interesse vanuit de Staten

Vanwege het grote maatschappelijk en financiële belang en de belangstelling voor het thema bij verschillende fracties, is het onderwerp Stad- en Regiocontracten in het onderzoeksprogramma 2016 opgenomen.

¹ Oorspronkelijk waren er 120 uitvoeringsprogramma's, bij de herijking is een aantal programma's samengevoegd en bleven er 101 over.

² Provincie Gelderland. Beleidsrekening 2014, p. 75.

De € 245 miljoen provinciale middelen omvat zowel de 1° en 2° tranche Stad & Regio-middelen, de middelen Sleutelprojecten en aanvullende middelen vanuit andere provinciale programma's.

³ Provincie Gelderland (november 2015). PS2015-734 Routekaart gebiedsopgaven.

Voorafgaand aan het maken van dit onderzoeksplan zijn alle fracties uitgenodigd om deel te nemen aan een start-bijeenkomst. Het doel hiervan was het onderzoek te laten aansluiten bij de vragen van PS. In deze startbijeenkomst⁴ kwam naar voren dat Statenleden zich afvragen hoe zij het beste kunnen sturen en controleren op een programma als Stad en Regio. Statenleden gaven aan dat het voor hen moeilijk is om - ondanks veel informatie over het onderwerp - goed zicht te krijgen op de totstandkoming van en de besluitvorming over programma's en projecten. Hierbij werd de term "democratische legitimiteit" aangehaald. Statenleden gaven aan dat zij voor de gebiedsopgaven graag zouden kunnen beschikken over de lessen die uit de sturing en controle op Stad en Regio kunnen worden getrokken. Daarnaast is met de Statenleden gesproken over de timing van het onderzoek. Statenleden zouden de onderzoeksresultaten graag ontvangen voordat de eerstvolgende begroting behandeld wordt. Het rapport wordt dan ook voor die tijd aangeboden.

1.2 Doel- en vraagstelling

Doelstelling

Het doel van het onderzoek is:

Provinciale Staten van Gelderland handvatten aanreiken voor hun kaderstellende en controlerende rol bij de gebiedsopgaven door hen inzichten uit onderzoek naar de Stad- en Regiocontracten mee te geven.

Vraagstelling

De centrale vraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Welke lessen kunnen er getrokken worden uit de ervaringen met Stad- en Regiocontracten ten behoeve van de kaderstellende en controlerende rol van de Staten bij de gebiedsopgaven?

Onderzoeksvragen

De centrale vraag hebben we uitgewerkt in een aantal onderzoeksvragen. Naast beschrijvende vragen, zijn ook toetsende vragen opgenomen. Voor de toetsing wordt gebruik gemaakt van een normenkader. Voor de onderzoeksmethodiek verwijzen we u naar [bijlage 1](#).

⁴ De volgende leden van Provinciale Staten van Gelderland waren bij de startbijeenkomst: dhr. Bruins (50Plus), dhr. Hellegers (D66), dhr. Kerris (PvdA), dhr. Komdeur (CDA), dhr. Peters (VVD), mw. Poortinga (PVV), dhr. Verheul (GroenLinks) en dhr. Vreugdenhil (ChristenUnie). Daarnaast waren de volgende fractievolgers aanwezig: dhr. Bakker (50Plus) en mw. van der Woude (VVD).

Om te komen tot een normenkader en om te leren van ervaringen en van anderen:

1. Welke aandachtspunten t.a.v. de kaderstellende en controlerende rol van de volksvertegenwoordigers zijn af te leiden uit eerder onderzoek⁵ naar het programma Stad en Regio en haar voorlopers en rapporten over democratische legitimiteit in samenwerkingsprojecten, interactieve beleidsvorming, netwerksamenleving?

Om inzicht te geven door overzicht te bieden:

2. Hoe hebben PS hun kaderstellende en controlerende rol ingevuld t.a.v. het programma Stad en Regio in de periode 2012-2015?
 - a. Welke inhoudelijke en financiële kaders hebben PS gesteld t.a.v. het programma Stad en Regio in de periode 2012-2015?
 - b. Welke inhoudelijke en financiële verantwoording hebben PS ontvangen t.a.v. het programma Stad en Regio in de periode 2012-2015?
 - c. In welke mate wordt er in de inhoudelijke en financiële verantwoording ingegaan op de door PS gestelde kaders?
 - d. Welke lessen komen naar voren uit de vergelijking tussen de kaderstelling en controle in de praktijk en de aandachtspunten voor kaderstelling en controle uit het normenkader (deelvraag 1)?

Om inzicht te geven in de uitvoering door GS:

3. Welke stappen zijn er gezet tussen de kaderstelling door PS en de subsidietoewijzing voor de 1e en 2e tranche van Stad en Regio?
 - a. Op welke wijze is de kaderstelling door PS 'vertaald' in voor de uitvoering relevante documenten, waaronder de subsidieregeling met bijbehorende voorwaarden?
 - b. Welke vraag/vragen is/zijn door GS neergelegd bij de beoogd contractpartners?
 - c. Op welk niveau heeft afstemming over concept-uitvoeringsprogramma's plaats gevonden?
 - d. Hoe heeft de toetsing van de (in contracten opgenomen) uitvoeringsprogramma's aan de subsidievoorwaarden plaats gevonden?
 - e. Wat was het resultaat van de toetsing van de uitvoeringsprogramma's aan de subsidievoorwaarden en hoe is PS hierover geïnformeerd?

Om inzicht te geven in de mate waarin provinciale doelen zijn bediend via Stad en Regio:

4. In welke mate kunnen de doelen van een selectie van programma's van Stad en Regio worden gekoppeld aan doelen van de provincie?

1.3 Opbouw rapportage

In hoofdstuk twee wordt in vogelvlucht omschreven wat de Stad- en Regiocontracten inhouden. In de daarop volgende hoofdstukken beantwoorden we de onderzoeksvragen zoals die in hierboven geformuleerd zijn (zie tabel 1).

⁵ Hierbij denken we in ieder geval aan de reflectie van dhr. Boogers (UT) en de evaluatie van de Sleutelprojecten

Tabel 1: Overzicht hoofdstuk per onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag		Hoofdstuk
1	Aandachtspunten kaderstellende en controlerende rol (normenkader)	H3
2	Invulling kaderstellende en controlerende rol in de praktijk	H4 en H5
3	Proces tussen kaderstelling PS en subsidietoewijzing	H6
4	Koppeling doelen programma's Stad en Regio en provinciale doelen	H7

2 Stad en regio in het kort

In dit hoofdstuk beschrijven we in vogelvlucht wat de Stad- en Regiocontracten (inclusief de Sleutelprojecten) inhouden en hoeveel middelen ermee gemoeid zijn. Ook gaan we in op de voorgeschiedenis van de Stad- en Regiocontracten en kijken we naar de toekomst met de gebiedsopgaven.

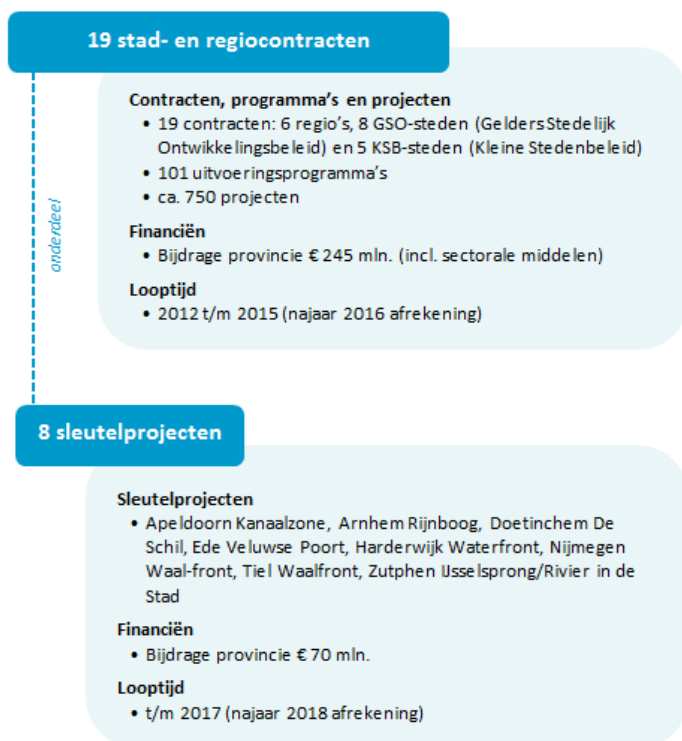
Wat zijn Stad- en Regiocontracten?

In figuur 1 geven we een samenvattend overzicht met informatie over Stad en Regio weer. Na de figuur wordt deze toegelicht.

Figuur 1: Opzet Stad- en Regiocontracten (incl. Sleutelprojecten)

12

Democratische legitimiteit programma Stad en Regio

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland

Stad- en Regiocontracten zijn meerjarige contracten die de provincie Gelderland in april 2012 en juni 2013 heeft afgesloten met zes regio's, acht grote steden en vijf kleine steden (zie tabel 2).

De doelen van het programma Stad en Regio vormen het kader voor de contracten die met steden en regio's zijn afgesloten. Deze doelen (dynamische steden en vitale regio's) komen aan de orde in hoofdstuk 4. De contracten bevatten ca. 101 uitvoeringsprogramma's en ca. 750 projecten.⁶ De uitvoeringsprogramma's moeten bijdragen aan "dynamische steden en vitale regio's via structuurversterkende maatregelen".⁷ In de beleidsrekening 2014 gaf de provincie aan dat er een totaalbedrag van circa € 245 miljoen provinciale middelen mee is gemoeid en dat de beoogde investeringen van gemeenten, regio's en derden op € 913 mln. lagen.⁸ De contracten lopen tot en met 2015 en de eindafrekening vindt najaar 2016 plaats.⁹

Tabel 2: Contracten Stad en Regio

Categorie	Partner
Kleine steden	Culemborg, Doesburg, Wageningen, Winterswijk, Zaltbommel.
Grote steden	Apeldoorn, Arnhem, Doetinchem, Ede, Harderwijk, Nijmegen, Tiel en Zutphen.
Regio's	Achterhoek, Food Valley, Noord Veluwe, Rivierenland, Stadsregio en Stedendriehoek

Sleutelprojecten

De provincie Gelderland heeft zich in 2007 gecommitteerd aan zogenoemde Sleutelprojecten.¹⁰ Een sleutelproject is een gebiedsontwikkelingsproject dat belangrijk is voor de stad en dat een regionale uitstraling heeft. Het gaat om een complex project met grote investeringen en een veelheid aan betrokken partijen.¹¹ De Sleutelprojecten zijn een onderdeel van de contracten met de grote steden. Er zijn acht Sleutelprojecten in Gelderland; één per grote stad (zie figuur 1 voor de Sleutelprojecten). Er is een bedrag van € 70 miljoen aan provinciale middelen mee gemoeid.¹² Deze sleutelprojecten kennen een looptijd tot en met 2017 en de eindafrekening vindt najaar 2018 plaats.¹³ In de Najaarsnota 2015 is opgenomen dat het voor de hand ligt om de Sleutelprojecten inhoudelijk te verbinden met de gebiedsopgaven.¹⁴

⁶ Najaarsnota 2015. Bijlage 3 Voortgang en wijzigingen Stad en Regio.

⁷ Begroting 2014, p. 56.

⁸ Provincie Gelderland. Beleidsrekening 2014, p. 75.

De € 245 miljoen provinciale middelen omvat zowel de 1^e en 2^e tranche Stad & Regio-middelen, de middelen Sleutelprojecten en aanvullende middelen vanuit andere provinciale programma's.

⁹ Provincie Gelderland. Begroting 2016, p. 223.

¹⁰ Provincie Gelderland. Begroting 2016, p. 197.

¹¹ Provincie Gelderland. Nieuwsbericht 5 maart 2014: Extra investeren in integrale bouwprojecten Gelderse steden.

¹² Provincie Gelderland. Beleidsbegroting 2015, p. 77.

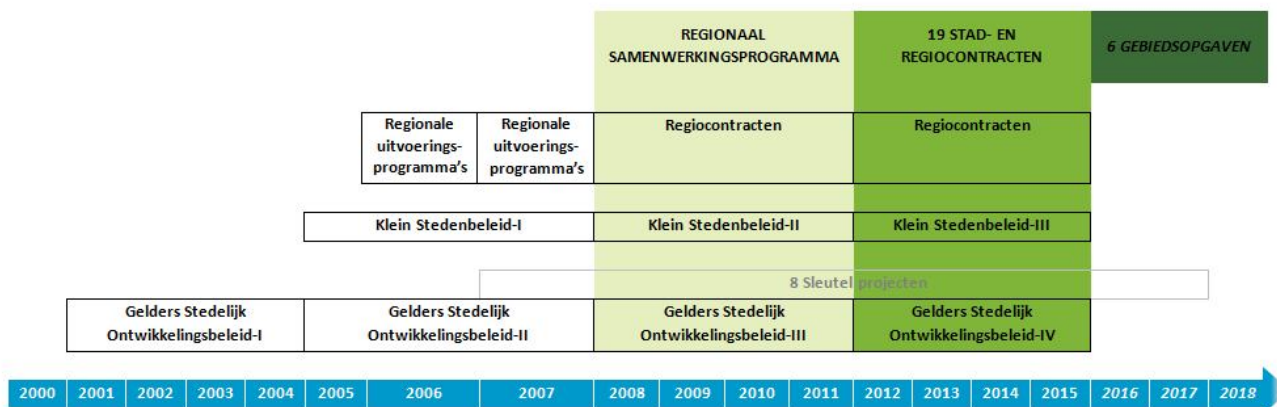
¹³ Provincie Gelderland. Beleidsbegroting 2016. Bijlage 2 Voortgangsrapportage Omgevingsagenda, p. 5.

¹⁴ Provincie Gelderland. Najaarsnota 2015, p. 62.

Voorgeschiedenis van de Stad- en Regiocontracten

De provincie Gelderland heeft al langer ervaring met het in partnerschap realiseren van doelen. In figuur 2 is de voorgeschiedenis van de Stad- en Regiocontracten in beeld gebracht. In de tekst na de figuur wordt dit toegelicht.

Figuur 2: Voorgeschiedenis Stad- en Regiocontracten

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van PS2012-280 Statenvoorstel Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, p. 7.

14

Democratische legitimiteit programma Stad en Regio

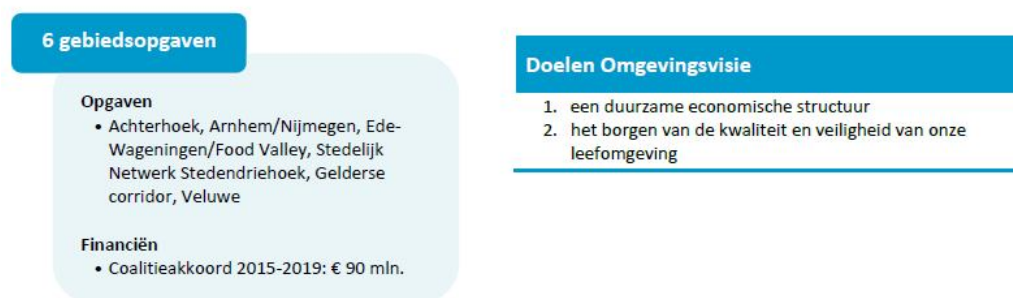
De provincie startte in 2001 met het Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid (GSO), sinds 2005 kent de provincie ook een Kleine Stedenbeleid (KSB) en vanaf 2006 Regionale Uitvoeringsprogramma's (RUP). Dit geheel is vanaf 2008 verder gegaan onder de titel Regionale Samenwerkingsprogramma (RSP).¹⁵ In 2012 is dit programma opgevolgd door het programma Stad & Regio (S&R) dat tot en met 2015 liep. Constante in deze programma's is dat afspraken met partners werden vastgelegd in contracten.

¹⁵ PS2012-280 Statenvoorstel programma Stad en Regio 2012-2015/2017, p. 7.

Op naar de gebiedsopgaven

In figuur 3 geven we een samenvattend overzicht met informatie over de gebiedsopgaven weer. Na de figuur wordt deze toegelicht.

Figuur 3: Overzicht gebiedsopgaven

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van P2015-734 Routekaart gebiedsopgaven.

De provincie Gelderland gaat nu de looptijd van het programma Stad en Regio ten einde is, verder werken met zes gebiedsopgaven. Deze komen voort uit de openbare discussies rond de Omgevingsvisie die de provincie heeft gehouden.¹⁶ De Omgevingsvisie is in 2014 vastgesteld. De provincie geeft aan vanuit de twee hoofddoelen van de omgevingsvisie (duurzame economische structuur en borgen van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving) bij te dragen aan de opgaven.¹⁷ De ambitie en thema's voor een gebiedsopgave worden met - voor de betreffende opgave relevante - partners geformuleerd.¹⁸

Bij de begroting 2016 is € 10 mln. beschikbaar gesteld voor Gebiedsopgaven. Bij de Voorjaarsnota 2016 wordt, zo is in de routekaart gebiedsopgaven beschreven, een uitvoeringsstrategie aan PS voorgelegd met daarin investeringsvoorstellen en een doorkijk naar de gehele coalitieperiode.¹⁹ Een opmaat²⁰ hiertoe is februari 2016 naar PS gezonden. In deze opmaat is opgenomen dat bij de Voorjaarsnota naar verwachting een overzicht met de eerste subsidievoorstellen beschikbaar zal zijn. Ook zal dan een doorkijk worden gegeven voor de twee jaren er na, met daarbij ook enkele grote financieel omvangrijke projecten in de opgaven die nu in voorbereiding zijn²¹. Verdere voorstellen zullen zoveel mogelijk via de P&C-cyclus aan de Staten worden voorgelegd.

¹⁶ <http://www.ruimtevoorgelderland.nl/opgaven/>

¹⁷ PS2015-734 Routekaart gebiedsopgaven, p. 1.

¹⁸ Provincie Gelderland (november 2015). PS2015-734 Routekaart gebiedsopgaven.

¹⁹ PS2015-734 Routekaart gebiedsopgaven, p. 5.

²⁰ PS2016-145 Opmaat uitvoeringsstrategie gebiedsopgaven.

²¹ PS2016-145 Opmaat uitvoeringsstrategie gebiedsopgaven, bijlage, p.24.

3 Aandachtspunten kaderstelling en controle PS

In dit hoofdstuk gebruiken we evaluaties van (onderdelen van) Stad en Regio, rapporten over democratische legitimiteit en een rapport over de invloed van burgerparticipatie op de lokale politiek om te komen tot een normenkader. Het normenkader is het referentiekader waaraan wij onze bevindingen in het onderzoek toetsen.

3.1 Inleiding

In de volgende paragraaf gaan we in op de evaluaties van (onderdelen van) het programma Stad en Regio. In paragraaf 3.3 komen de rapporten en adviezen over democratische legitimiteit aan bod. De montessori-democratie en de gevolgen daarvan voor de politiek staan centraal in paragraaf 3.4. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk presenteren we ons normenkader.

3.2 Evaluaties van het programma Stad en Regio

Tot nu toe zijn er twee evaluaties uitgevoerd op onderdelen van het programma Stad en Regio. Het gaat hierbij om de volgende rapporten:

- Acht Gelderse Sleutelprojecten Provincie Gelderland, Perspectief voor provinciaal handelen, AT Osborne 13 mei 2013
- Terugkijken om vooruit te kijken, Reflectie op de werkwijze van het programma Stad & Regio Provincie Gelderland, Universiteit Twente en BMC Advies, december 2014

Daarnaast zijn er de afgelopen jaren rapportages over de stand van zaken van het programma Stad en Regio aangeboden aan PS via de P&C-cyclus. Deze rapportages komen in hoofdstuk 5 aan bod.

3.2.1 Evaluatie Sleutelprojecten

In opdracht van de provincie Gelderland heeft AT Osborne in 2013 een [evaluatie](#) uitgevoerd van de Sleutelprojecten. De aanleiding daarvoor was dat de Sleutelprojecten zich als gevolg van de crisis in zwaar weer bevonden. Doel van het onderzoek was om de mogelijkheden te verkennen die de provincie, als partner van gemeenten heeft, om de projecten toch gerealiseerd te krijgen.

Uit het onderzoek blijkt dat in alle projecten, weliswaar langzamer dan voorzien, voortgang wordt geboekt. De onderzoekers concluderen dat de projecten realiseerbaar zijn, al dan niet na aanpassing, waarbij de opgave is het gewenste ambitieniveau te behouden en partijen aan boord te houden. Op basis van het onderzoek wordt de provincie geadviseerd om de rolinvulling te herijken en te inventariseren welk instrumentarium daarbij passend is.

Sturende en controlerende rol PS

In relatie tot de sturende en controlerende rol van de Staten is de volgende constatering in het onderzoek relevant.

'De principiële vraag komt naar voren of de Sleutelprojecten na alle bijstellingen nog steeds voldoen aan de ambitie en doelstellingen vanuit de provincie. [...] Het dilemma dat zich in veel projecten voordoet is dat bij stopzetten de lasten blijven doorlopen, of dat verliezen moeten worden genomen terwijl daarvoor de middelen bij gemeenten inmiddels ontbreken. Stoppen is dan geen optie, doorgaan betekent te veel risico nemen. Faseren (uitvoeringstermijnen verlengen) en dus programma later en in kleinere volumes realiseren, of meer organisch ontwikkelen en inspelen op transitie door tijdelijk anders te bestemmen worden steeds meer als een realistische optie beschouwd door partijen. Een risico kan zijn dat het realiseren van de totale ambitie niet gehaald wordt. [...] Belangrijk is dat, indien projecten vanuit de provincie (financieel) ondersteund worden, de motivatie daarvoor helder is.'

En over de rol als subsidieverstrekker:

'De provincie treedt op als subsidieverstrekker in de Sleutelprojecten. De voorwaarden waaronder zij dit doet zijn in de beschikkingen globaal gehouden. Daar was een motivatie voor. Het vrijer laten van gemeenten betekende meer flexibiliteit. [...] Deze keuze van de provincie legt meer verantwoordelijkheid bij de gemeenten omdat zij kunnen schuiven met middelen binnen het programma, mits de beoogde resultaten worden gehaald. [...] Keerzijde van het niet formuleren van toetsbare voorwaarden is dat het voor de provincie lastiger te beoordelen is in hoeverre resultaten nog bijdragen aan de eigen ambities en doelstellingen.'

Behandeling evaluatie in PS

In de commissie ABF is op 19 juni 2013 gesproken over de Sleutelprojecten en het voorstel van GS aan PS (inhoudelijke en financiële wijzigingen in de Sleutelprojecten Doetinchem de Schil en Tiel Waalfront (Fluvia Tiel)). De resultaten van het onderzoek zijn

gebruikt voor het voorstel aan PS, maar komen niet expliciet terug in de besluitvorming. Op 26 juni 2013 hebben PS conform het voorstel van het college besloten.

3.2.2 Reflectie op de werkwijze van het programma Stad & Regio

Op verzoek van GS hebben de Universiteit Twente en BMC Advies een [reflectie](#) uitgevoerd op het doel en de werkwijze van het programma Stad & Regio. De resultaten van de reflectie konden worden gebruikt om na de verkiezingen in maart 2015 een besluit te nemen over de voortzetting van het programma Stad & Regio.

Uit de reflectie blijkt dat de werkwijze van Stad & Regio gezien kan worden als een succes;

- Stad & Regio beweegt mee met maatschappelijke ontwikkelingen en heeft geleid tot nieuwe samenwerkingsverbanden. Voor de samenwerking binnen en tussen Gelderse steden en regio's is het belangrijk dat de werkwijze wordt doorgezet.
- De werkwijze heeft het vertrouwen tussen overheden en partners doen groeien.
- Stad & Regio zorgde voor een versnelling van projecten die bottom-up zijn geïnitieerd, aansluiten bij de huidige maatschappelijke opgaven en hun waarde (zullen) bewijzen de komende tijd.

In de reflectie zijn een aantal ontwikkelpunten naar voren gekomen:

- **Verbinding provinciale agenda's met stedelijke en regionale programma's en projecten**
Zowel vanuit de provincie als vanuit de steden en regio's is er behoefte aan een overkoepelende strategische visie. Deze visie kan zorgen voor meer samenhang tussen en focus binnen de verschillende stedelijke en regionale visies. De omgevingsvisie die gedurende de looptijd van het programma Stad & Regio in co-creatie tot stand is gekomen, kan als strategisch kader worden gebruikt voor toekomstige regionale investeringsprogramma's.
- **Onderkenning rol steden bij regionale economische structuurversterking**
De rol van de steden is in de loop der jaren veranderd, zij zijn steeds meer de motoren van de Gelderse economie geworden en zijn voor de provincie een belangrijke partner in de ontwikkeling van zowel stedelijk als regionaal beleid. Dit vraagt om een andere rol van de stad in regionale ontwikkeling. Uit de reflectie blijkt daarnaast dat steden effectiever en succesvoller zijn in de werkwijze die Stad & Regio kenmerkt. Het lukt steden beter om maatschappelijke partners bij programma's te betrekken en kleinere gemeenten in de regio hebben het financieel zwaar. Het vergroten van de rol van de steden, brengt voor hen ook verplichtingen met zich mee. Steden moeten zich meer als regionale ambassadeur opstellen en intensiever samen gaan werken met regiogemeenten. Het advies aan de provincie is om in gesprek te gaan met steden en regio's om de huidige rolverdeling en geografische indeling ter discussie te stellen.

- Versterking coalities met maatschappelijke partners
De werkwijze van Stad & Regio heeft geleid tot een betere samenwerking met zowel medeoverheden als bedrijven, instellingen en maatschappelijke partners. Uit de reflectie is gebleken dat medeoverheden vooral meer en andere (maatschappelijke) partners bij programma's willen betrekken. Door de korte looptijd van het programma hebben lokale overheden, op advies van de provincie, een beroep moeten doen op bestaande partners.
Op basis van de reflectie is het advies om als overheid vaker te participeren in maatschappelijke initiatieven van bedrijven en instellingen in plaats van andersom. Daarmee is een groter maatschappelijk rendement te verwachten en kan de provincie haar middelen ook effectiever inzetten, omdat er minder provinciale cofinanciering nodig is als er meer partners bij programma's betrokken worden. Het advies dat daaruit volgt is om de huidige visie en kaders in overweging te nemen en te zorgen voor heldere kaders, zodat partners weten wat zij van de provincie kunnen verwachten en wat voor type programma's en participaties vanuit de provincie wenselijk zijn. Ook zal de looptijd voor het indienen van programma's moeten veranderen, er zou gekozen kunnen worden voor meerdere inschrijfmomenten of een looptijd die zich uitstrekt over meerdere collegeperiodes.

Sturende en controlerende rol PS

Voor de sturende en controlerende rol van de Staten binnen de setting van het partnerschap met steden en regio's is met name het laatste ontwikkelpunt van belang. Daarin wordt geadviseerd zorg te dragen voor heldere kaders, zodat partners weten wat de provincie van hen verwacht en wat zij kunnen verwachten van de provincie.

Specifieke aandachtspunten voor de sturing en controle door PS in de afgelopen periode zijn niet in het rapport opgenomen. In de bijlage van het rapport zijn de opbrengsten van reflectie-bijeenkomsten opgenomen, waarin wel wordt ingegaan op aspecten van democratische legitimiteit van regio's en gemeenteraden. Zo is in de bijeenkomst met de regio's het ontbreken van de democratische borging en de slechte betrokkenheid van gemeenteraden als aandachtspunt genoemd. Ook in de bijeenkomst met ambtenaren en bestuurders van de provincie Gelderland is geconstateerd dat raadsleden slecht op de hoogte zijn van programma's en dat er weinig democratische controle is in relatie tot de rol van de regio.

Behandeling reflectie in PS

De reflectie is gelijktijdig met de eindbalans 'de uitdaging opgepakt' aan PS aangeboden en besproken op [25 februari 2015](#). Tijdens de bespreking is niet expliciet ingegaan op de reflectie, wel is het programma Stad en Regio door enkele partijen genoemd, maar ook door één van de partijen zeer kritisch beoordeeld.

3.3 Rapporten en adviezen over democratische legitimiteit

In deze paragraaf ligt de focus op rapporten en adviezen over democratische legitimiteit in samenwerkingsverbanden. Het programma Stad & Regio wordt door de provincie uitgevoerd in samenwerking met partners. Hoewel de samenwerking binnen het

programma Stad & Regio niet volledig te vergelijken is met de regionale samenwerkingsverbanden zoals gemeenten die kennen, is het advies van de Raad voor het openbaar bestuur (Rob) over de [democratische legitimiteit](#) van samenwerkingsverbanden²² relevant omdat het aandacht besteed aan de rol van volkersvertegenwoordigers bij projecten die in samenwerking tot stand komen. Datzelfde geldt voor het Rob-rapport over de [Wisselwerking](#) tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking.²³ Beide rapporten komen in deze paragraaf aan de orde.

3.3.1 Democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden

Het Rob-advies betreft een verkenning; wat wordt verstaan onder [democratische legitimiteit](#) van samenwerking? Welke knelpunten doen zich voor bij samenwerkingsverbanden? In een vervolg op dit advies worden conclusies en aanbevelingen gedaan voor de borging van de democratische legitimiteit. Dit vervolg staat centraal in de volgende deel-paragraaf.

Definitie van democratische legitimiteit

In het advies van de Rob wordt allereerst ingegaan op de definitie van democratische legitimiteit:

1. De eis van algemeen (actief en passief) kiesrecht: burgers moeten invloed kunnen uitoefenen op de samenstelling van vertegenwoordigende lichamen.
2. De eis van democratische sturing: vertegenwoordigende lichamen moeten richting kunnen geven aan het overheidsoptreden.
3. De eis van democratische verantwoording: vertegenwoordigende lichamen moeten in staat zijn om het overheidsoptreden te controleren en betrokkenen te vragen hierover verantwoording af te leggen

De Rob onderscheidt verschillende vormen van democratische legitimiteit. In de hierna volgende figuur zijn deze opgenomen.

²² Raad voor het openbaar bestuur, januari 2015. *Democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden*.

²³ Raad voor het openbaar bestuur, december 2015. *Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking*.

Figuur 4: Vormen van democratische legitimiteit

Democratische legitimiteit			
Inputlegitimiteit	Throughput-legitimiteit	Output-legitimiteit	Feedback-legitimiteit
Participatie	Politiek primaat	Effectiviteit en efficiëntie	Verantwoording
Representatie	Controle en kaderstelling	Responsiviteit	Terugkoppeling

Bron: *Democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden*, Rob 2015.

De verschillende vormen kunnen als volgt worden toegelicht:

- Inputlegitimiteit: politieke keuzes zijn legitiem als de wil van het volk wordt weerspiegeld.
- Throughput-legitimiteit: proceslegitimiteit; transparantie, kenbaarheid en voorspelbaarheid van het politieke besluitvormingsproces verlenen legitimiteit aan de gemaakte keuzes.
- Output-legitimiteit: politieke keuzes zijn legitiem wanneer deze effectief het algemeen belang bevorderen.
- Feedback-legitimiteit: aan democratische organen en kiezers wordt over de uitoefening van publieke bevoegdheden en de besteding van publieke middelen rekenschap afgelegd; het overheidsoptreden kan worden beoordeeld en zo nodig bijgestuurd.

Knelpunten democratische legitimiteit in samenwerkingsverbanden

In relatie tot samenwerking(sverbanden) worden de volgende constatering(en) gedaan:

Input-legitimiteit

De afstand tussen gemeenteraden en samenwerkingsverbanden en daarmee tussen burgers en samenwerkingsverbanden dreigt te groot te worden. De vraag is dan of het bestuur zo nog wel voldoende bij de behoeften van burgers kan aansluiten.

Throughput-legitimiteit

Gesignaleerd wordt dat er sprake is van bestuurlijke drukte; het grote aantal regionale besturen zou de effectiviteit en de democratische controle in de weg staan. Daarnaast lijkt er sprake van *verlegd* lokaal bestuur in plaats van *verlengd* lokaal bestuur. Bij verlengd lokaal bestuur is er sprake van een gemeentebestuur dat de samenwerking zelfverzekerd in zet om gemeentelijke doelen te bereiken. Bij verlegd lokaal bestuur stelt een gemeentebestuur zich afhankelijk op, heeft geen goed zicht op de doelen van de

samenwerking, accepteert afwachtend de diensten van de samenwerking en is afhoudend ten opzichte van de samenwerking in relatie met de gemeente. Ook de financiering van samenwerkingsverbanden wordt als problematisch ervaren. Gemeenteraden hebben weinig invloed op de begroting van een samenwerkingsverband. Verantwoording en controle zijn indirect, waardoor het budgetrecht van de raad in de knel komt.

Output-legitimiteit

Vaak zijn efficiencyoverwegingen de aanleiding om de uitvoering over te laten aan een regionaal samenwerkingsverband. Het gevolg is dat het proces zich onttrekt aan directe invloed van de diverse gemeenteraden. De bestedingen van de middelen door het samenwerkingsverband zijn niet altijd in overeenstemming met de lokale behoeften en budgetstromen zijn ondoorzichtig. Wanneer de democratische legitimiteit van regionale samenwerkingsverbanden gebrekkig is, kan het voorkomen dat burgers de output van het samenwerkingsverband niet langer accepteren. De gemeenteraad is voor de burgers aanspreekbaar op de output, maar heeft zelf beperkte sturingsmogelijkheden.

Feedback-legitimiteit

Raadsleden zijn niet tevreden over de informatie vanuit de samenwerkingsverbanden. Maar de aandacht van raadsleden gaat ook niet uit naar samenwerking en ze zijn niet altijd voldoende actief bij het formuleren van eisen aan de informatievoorziening. Samenwerkingsverbanden zouden een dubbele verplichting moeten voelen om zich te verantwoorden, namelijk ook aan burgers en instellingen.

Constateringen Rob

1. Er is een verschil tussen de formele kant van het systeem van samenwerken en het functioneren in de praktijk. Hoewel de wet voorziet in meerdere instrumenten en de Wgr en het principe van verlengd lokaal bestuur, de democratische legitimiteit van regionale samenwerkingsverbanden ondersteunen, ervaren raadsleden dat zij weinig invloed hebben.
2. Democratische legitimiteit komt niet alleen tot stand in gemeenteraadsvergaderingen of in de vergaderingen van samenwerkingsverbanden. De decentralisaties vragen om een vorm van democratische besluitvorming en rechtsvorming die ruimte geeft aan een betekenisvolle dialoog met burgers. Gemeenteraden moeten die dialoog aanjagen, maar niet monopoliseren.
3. Als gevolg van de decentralisaties in het sociale domein zijn taken en bevoegdheden belegd op gemeentelijke niveau, terwijl er tegelijkertijd regio's gevormd moeten worden omdat gemeenten die taken niet aankunnen.
4. Regionaal bestuur is inherent aan lokaal bestuur; het aantal en de variëteit aan samenwerkingsverbanden laat zien dat er behoefte is aan een vorm van bestuur op verschillende niveaus tussen de drie algemene bestuurslagen in.
5. Samenwerken is de kunst van het haalbare; bij het realiseren van iets positiefs gaat het goed. Maar het wordt ingewikkelder als het gaat om het verdelen van de pijn. Daarnaast gaat het om de vraag of besturen van gemeenten en samenwerkingsverbanden adequate verantwoording kunnen afleggen aan gekozen volksvertegenwoordigers én tegenover burgers en instellingen.

6. Met de decentralisaties neemt de omvang van de middelen die van het Rijk naar gemeenten wordt overgeheveld toe. Dat roept vragen op over de financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeenten en de bekostiging van taken: wie beslist over het geld en hoe beïnvloedt dat de legitimiteit?

3.3.2 Wisselwerking

In zijn rapport [Wisselwerking](#), naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking, constateert de Rob dat gemeenteraden als gevolg van de samenwerking afstand ervaren. Voor de diverse actoren formuleerde de Rob aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn hierna weergegeven:

1. Gemeenteraden: meer aandacht voor samenwerking. De gemeenteraad dient zich te concentreren op het vertalen van vragen en problemen van de samenleving in bestuurlijke oplossingen. Daarvoor is het nodig om schakelkracht te ontwikkelen: het vermogen om lokale belangen én regionale belangen te behartigen.
2. Raadsgriffiers: olie voor bestuurscultuur. Als procesadviseur kan de griffier de raad ondersteunen bij het bepalen van de strategische positie bij samenwerking.
3. Colleges van B&W: informatie op orde. Eén van de grootste grieven betreft de ondoorzichtigheid van het besluitvormingsproces en de verantwoordings-structuur van gemeentelijke taken die op afstand worden uitgevoerd. B&W moet niet schromen een raadsdebat uit te lokken over onderwerpen die hen in het samenwerkingsverband sterk bezig houden.
4. Besturen van samenwerkingsverbanden: ga de boer op. Voor een goed functioneren van het bestuur van een samenwerkingsverband is het nodig te investeren in de kwaliteit van de verbindingen met de samenleving en het politieke bestuur. Beschouw het als kerntaak om alle gemeenteraden goed te bedienen, niet alleen in formele zin (jaarcijfers op tijd naar de gemeenteraden), maar ook in materiële zin; door inhoudelijke vraagstukken toegankelijk te presenteren nog voor daarover in het samenwerkingsverband besluiten zijn genomen.
5. Provincie: meer aandacht voor regionale samenwerking. Bewaak de kwaliteit van het openbaar bestuur, door informele instrumenten en gezag om het gesprek over kwalitatief goed bestuur aan te gaan met gemeenten en regio's.
6. Minister van BZK: passende afstand, maar investeren in scholing en opleiding. Door in scholing en opleiding van gemeenteraadsleden, griffiers, besturen en directie van samenwerkingsverbanden te investeren, maakt de minister duidelijk dat het democratische gehalte van samenwerking een extra inspanning vereist, waar hij financieel ruimte voor maakt.
7. Regering en parlement: doordenk de gevolgen. Over de gevolgen van grote decentralisaties voor de hoofdstructuur van het binnenlands bestuur wordt volgens de Raad te weinig nagedacht. De Rob wil met haar advies dit denken stimuleren.

3.4 Montessori-democratie

In deze paragraaf gaan we in op het rapport '[Montessori-democratie](#), spanningen tussen burgerparticipatie en de lokale politiek'.²⁴ Ook voor dit rapport geldt dat de beschreven situatie niet één op één vergelijkbaar is met de werkwijze bij het programma Stad en Regio. Toch zitten er voldoende raakvlakken in om het in deze rapportage op te nemen.

Welke invloed heeft de beweging naar participatieve democratie en doe-democratie²⁵ op de representatieve democratie? In hoeverre is er sprake van spanningen en conflicten tussen beide vormen van democratie en hoe gaan betrokkenen daarmee om? Hoe verlopen de interacties tussen participatieve democratie en lokale representatieve democratie? Op welke manieren zijn belanghebbenden betrokken en hoe kijken zij aan tegen de wenselijkheid, representativiteit en legitimiteit van de participatieve en representatieve democratie?

Deze vragen staan centraal in het rapport Montessori-democratie. De lokale democratische vernieuwing waarin overheid en politiek moeten 'loslaten' om burgerinitiatieven de ruimte te geven is door de auteurs vernoemd naar Montessori-onderwijs; op Montessori-scholen laten leerkrachten de leerlingen vrij om zich in eigen tempo te ontwikkelen. Voor dit rapport beperken we ons tot de constatering over de rol van de politiek en de aanbevelingen die daarbij horen.

Juridisering en depolitisering

Geconstateerd wordt dat de gemeentepolitiek van karakter verandert door de doe-democratie. Vóór de opkomst van de doe-democratie was de gemeentepolitiek de arena om via politieke strijd te bepalen welke kant het uit moet met de gemeente. Nu ligt het initiatief voor maatschappelijke ontwikkelingen bij de burgers. De gemeentepolitiek wordt in de doe-democratie beperkt tot een gremium dat burgers in juridische zin vertegenwoordigt. Een reservecircuit met een meer juridisch dan politiek karakter. Een systeem voor noodgevallen: voor als het de verkeerde kant op gaat of als men er onderling niet uitkomt. Politici houden nog slechts een controlerende taak over en die taak biedt niet veel ruimte voor een aansprekend debat over de toekomst van de publieke zaak.

De doe-democratie heeft ook tot gevolg dat de gemeentepolitiek informaliseert; we gaan samen om de tafel zitten om confrontaties tussen participatieve en representatieve democratie te voorkomen; een beroep op het 'reservecircuit' moet zo lang mogelijk worden voorkomen. Ambtenaren spelen daarbij een belangrijke rol, zij hebben de verantwoordelijkheid om te zorgen voor een soepel verloop van informele processen. Die informalisering heeft als voordeel dat burgers minder door bureaucratie worden belemmerd, maar ook nadelen. De traditionele manier, te weten besturen op

²⁴ Universiteit voor Humanistiek, E. Tonkens e.a., (in opdracht van het Ministerie van BZK) *Montessori-democratie, spanningen tussen burgerparticipatie en de lokale politiek*, 2015

²⁵ Doe-democratie is in de *Nota Doe-democratie van het ministerie van BZK* gedefinieerd als: 'een vorm van meebeslissen door simpelweg te doen. Door concrete zaken in het publieke domein zelf (als burgers en bedrijven) of samen met de publieke instanties op te pakken.'

basis van stukken en juridische procedures, was formeel, vaak traag, stroperig en ingewikkeld, maar was ook een baken van betrouwbaarheid, gelijke behandeling en voorspelbaarheid en beschermde burgers daarmee tegen willekeur en voorspelbaarheid.

Aandachtspunten voor de politiek

- Politiek moet duidelijk maken hoe zijn met burgerinitiatieven en doe-democratie wil omgaan.
- Als je meer ruimte geeft aan participatieve democratie, versterk dan ook de andere vormen van democratie, waaronder die van de klassieke representatieve democratie (de volksvertegenwoordigers).
- Politiek moet actiever ideeën ontwikkelen over wat lokale basisvoorzieningen zijn en hoe die gegarandeerd kunnen worden; op die onderdelen ligt het voor de hand dat de politiek dit zelf regelt en niet afwacht of er een burgerinitiatief ontstaat.

3.5 Normenkader

In dit onderzoek staat de democratische legitimiteit van het programma Stad en Regio centraal. Onder democratische legitimiteit verstaan wij in dit onderzoek de eis van democratische sturing en de eis van democratische verantwoording; volksvertegenwoordigers moeten richting kunnen geven aan het overheidsoptreden en moeten in staat zijn dit te controleren op basis van verantwoording. Op basis van de in dit hoofdstuk besproken evaluaties en (advies)rapporten hebben wij onderstaand normenkader opgesteld. De normen zijn genummerd en geclusterd naar sturing en verantwoording weergegeven.

Tabel 3: Normenkader

Democratische sturing	Norm	Bron
1A	Bewuste keuze voor netwerksturing ²⁶	AT Osborne ²⁷
1B	Afspraken hoe het democratische spel bij netwerksturing vorm te geven, inclusief een duidelijke rolverdeling PS-GS	Tonkens e.a. ²⁸
2A	Duidelijke inhoudelijke en financiële kaders	Boogers e.a. ²⁹
2B	Duidelijke koppeling tussen inzet middelen en doelen provincie Gelderland (outputlegitimiteit)	Rob 1 ³⁰
3A	Duidelijke afspraken over de besluitvormingsprocedures; transparantie, kenbaarheid en voorspelbaarheid van het besluitvormingsproces (proceslegitimiteit)	Rob 1

²⁶ Onder netwerksturing verstaan wij een vorm van sturen waarbij samen met relevante belanghebbenden een probleem wordt opgelost of kans wordt benut. Definitie afgeleid uit 'Provinciaal bestuur in de metropolitane omgeving', drs. C.P.A. Zoon.

²⁷ AT Osborne, Baarn, mei 2013. Acht Gelderse Sleutelprojecten Provincie Gelderland, Perspectief voor provinciaal handelen.

²⁸ Universiteit voor Humanistiek, E. Tonkens e.a., (In opdracht van het Ministerie van BZK), 2015. Montessori-democratie, spanningen tussen burgerparticipatie en de lokale politiek.

²⁹ Boogers c.s. december 2014. Terugkijken om vooruit te kijken, Reflectie op de werkwijze van het programma Stad & Regio Provincie Gelderland.

³⁰ Rob, januari 2015. Democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden.

3B	3C	Besluitvorming conform deze procedures en afspraken Expliciete reflectie op de besluitvormingsprocedures door GS en PS	
4A	4B	Actieve betrokkenheid van PS; de samenwerkingspartners zullen PS tijdig invloed moeten geven op hun werkzaamheden Dynamische houding van PS; zelfbewust opstellen, anticiperen, leren, gezamenlijke evalueren, ontwikkelen, aanpassen	Rob 2 ³¹ Tonkens e.a.
Democratische verantwoording			
5A	5B	Afspraken tussen PS en GS over frequentie en aard van de rapportages Rapportages conform deze afspraken door GS	Rob 2
6A	6B	Overzichtelijke rapportages met een duidelijke koppeling naar kaders; rekenschap afleggen over de uitoefening van publieke bevoegdheden en de besteding van publieke middelen; feedbacklegitimititeit Dynamische houding van PS; zelfbewust opstellen, anticiperen, leren, gezamenlijke evalueren, ontwikkelen, aanpassen	Rob 2

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van diverse publicaties.

³¹ Rob, december 2015. *Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking.*

4 Sturing PS in de praktijk

In dit hoofdstuk wordt een overzicht geboden in de sturing door PS in de praktijk. De keuze voor netwerksturing en de kaders voor Stad en Regio worden getoetst aan het normenkader uit het voorgaande hoofdstuk.

4.1 Keuze netwerksturing

Normen

- Bewuste keuze voor netwerksturing.
- Afspraken hoe het democratische spel bij netwerksturing vorm te geven, inclusief een duidelijke rolverdeling PS-GS.

Bevindingen

- De keuze voor netwerksturing ligt al vóór 2007. In Coalitieakkoorden is de insteek voor netwerksturing danwel het beleid met steden en regio's als uitgangspunt opgenomen.
- In 2008 is er o.a. in het rapport van de Commissie voor Onderzoek aandacht voor de rolverdeling en de democratische legitimiteit. Daarbij is er uitsluitend aandacht voor de rol van gemeenteraden bij regiocontracten. De rol van PS zelf komt in het onderzoek niet aan de orde.
- In (recente) documenten over de bestuursstijl wordt een verschuiving in de rol van PS expliciet gemaakt en wordt aangegeven dat dit moet vraagt van PS om vertrouwen te geven aan het college en aan maatschappelijke partners.
- Een expliciete keuze voor netwerksturing inclusief de consequenties daarvan voor de rolverdeling tussen PS en GS is niet gemaakt in de periode 2012-2015.

Coalitieakkoord 2007

Het programma Stad en Regio bouwt voort op het grote stedenbeleid, kleine stedenbeleid en focus op regio's zoals de provincie dat de afgelopen jaren gevoerd heeft. In het Coalitieakkoord uit 2007 is aangegeven dat de werkwijze gecontinueerd zou worden:

'De zich in de praktijk als succesvol bewezen werkwijze van het GSO, waarbij op programmaniveau met steden afspraken worden gemaakt en waarbij de concrete vertaling in projecten primair een verantwoordelijkheid is van onze stedelijke partners, wordt gehandhaafd.'

Commissie van Onderzoek- onderzoek Regionaal Samenwerkingsprogramma

De Commissie van Onderzoek (een commissie van PS) heeft eind 2007 een onderzoek uitgevoerd naar de uitvoering van het Regionaal Samenwerkingsprogramma, met name waar het gaat om de regiocontracten. De volgende vragen stonden in dit onderzoek centraal:

1. Zijn er ten aanzien van regionale samenwerking in het Coalitieakkoord 2007-2011 beleidswijzigingen opgenomen?
2. Hoe is de besluitvorming bij de gemeenten geregeld met betrekking tot voorstellen. Zijn alle gemeenten vertegenwoordigd in de Wgr-besturen? In hoeverre zijn regio-/stadscontracten in de gemeenteraden behandeld? Hoe zijn gemeenten/regio's voornemens daarmee om te gaan?
3. Op welk moment en op welke wijze worden Provinciale Staten betrokken bij de besluitvorming en uitvoering van het beleid, en hoe worden derden geïnformeerd over het beleid?
4. In hoeverre sluit het RSP voor wat betreft de regioconvenanten aan bij het realiseren van doelstellingen van de Wgr-gemeenten, onderscheidenlijk de provincie?

De eerste drie vragen zijn door de commissie voor beantwoording voorgelegd aan GS. Voor de vierde vraag is een evaluatie uitgevoerd. Voor dit deel van de rapportage is met name de beantwoording van vraag 3 en 4 van belang.

Betrokkenheid PS bij besluitvorming en uitvoering van het beleid

De reactie van GS op de vraag naar de betrokkenheid van PS is als volgt³²:

'Inmiddels hebben wij afspraken gemaakt met PS over hoe wij de Staten informeren over de voortgang van de regiocontracten. Concreet is afgesproken dat er drie momenten zijn waarop de Staten spreken over de regiocontracten:

1. *De commissie ABF heeft een afschrift ontvangen van de brieven die wij aan de regio's hebben gestuurd en waarin wij onze speerpunten voor het regiocontract benoemen. Deze brieven zijn op 5 september 2007 in de Commissie ABF besproken.*
2. *Afgesproken is dat de Commissie ABF de onderhandelingsinzet voor de regiocontracten zal bespreken op 7 november 2007.*

³² Brief GS aan Commissie van Onderzoek over Commissie van Onderzoek/Onderzoek Regionaal Samenwerkingsprogramma, d.d. 20 september 2007 (Bijlage bij PS2008-47).

3. *Het beschikbaar stellen van de budgetten voor de regiocontracten is een bevoegdheid van PS.*

De Commissie van Onderzoek geeft in een Statennotitie³³ behorende bij het onderzoek naar de Regionale Samenwerkingsprogramma's aan dat de onderhandelingsinzet inmiddels in de Commissie is besproken, zij het in een besloten vergadering. De Commissie van Onderzoek geeft aan niet overtuigd te zijn van de noodzaak om dit in beslotenheid te doen.

Aansluiting regiocontracten bij doelstellingen Wgr gemeenten en provincie

Uit het rapport van de Commissie van Onderzoek zijn de volgende aanbevelingen gekomen. De reactie van GS op deze aanbevelingen is *cursief* weergegeven.

1. Een proces als dat rond het RSP vergt een dialoog over op te pakken vraagstukken, beleid, verwachtingen, prioriteiten en aanpak. Aanbevolen wordt dat de provincie een RSP-proces ontwikkelt dat is gebaseerd op regie voeren en dialoog. Dit kan door explicieter te zijn over verwachtingen omtrent inhoud en proces, inhoudelijke prioriteiten, rollen van regio's en gemeenten en van besturen en raden, rollen van GS en PS en de inrichting en duur van de beleidsprocessen op regionaal niveau.
Reactie GS: Wij willen in de toekomst, na overleg met de regio's, in de kaderbrief deze bovengenoemde punten explicieter uitwerken.
2. Omdat partijen zich nu voor vier jaar vastleggen, dient er meer tijd uitgetrokken te worden voor het proces van totstandkoming van Regiocontracten dan voor de RUP's.
Reactie GS: Wij onderschrijven in principe deze aanbeveling, echter 2007 was de start van een nieuwe bestuursperiode. Wij hebben dan ook zo snel mogelijk na onze installatie als college (eind april 2007) de voorbereiding gestart voor de samenstelling van de kaderbrief, toegespitst op de desbetreffende regio. Zowel ambtelijk als bestuurlijk hebben we daarbij frequent de regio's opgezocht. Deze snelheid in besluitvorming was ingegeven om het jaar 2008 niet verloren te laten gaan voor de uitvoering, mede gelet op de gemeenteraadsverkiezing in 2010. Bestuurlijk is door de regio's aangegeven, dat zij deze werkwijze als een hoge druk ervaren, maar dat het tevens een uitdaging was om snelheid in de besluitvorming te bevorderen.
3. De kaderbrief moet nadrukkelijker worden gepresenteerd en met communicatie worden omgeven.
Reactie GS: Voor het tijdstip van de kaderbrief verwijzen we u naar onze bovenstaande reactie op aanbeveling 2. Naar onze beleving hebben we in de kaderbrief aan alle bovengenoemde functies inhoud gegeven. Wel verdient het aanbeveling in de toekomst nadrukkelijker de provinciale prioriteiten aan te geven en ons daarin ook enige beperking op te leggen met betrekking tot de veelheid van onderwerpen. Communicatie kan altijd beter. Wij zijn voornemens in het voortraject

³³ PS2008-47 Statennotitie Commissie van Onderzoek: Rapportage onderzoek Regionale Samenwerkingsprogramma's.

met de regio's heldere afspraken te maken, hierbij rekening houdend met de autonomie van de afzonderlijke gemeentebesturen.

4. Regio's moeten voldoende in staat worden gesteld een eigen kader of programma te ontwikkelen voor de inbreng van de regiocontracten
Reactie GS: In principe is dit nu al mogelijk. In de praktijk blijkt dat de ene regio dit proces verder doorontwikkeld heeft dan de andere regio. Wij zien dat in alle regio's een samenhangend programma tot stand is gekomen in vergelijking met de 'RUPS-periode'. Voor zover daar behoefte aan bestaat zijn wij bereid ambtelijke ondersteuning aan de regio te bieden. Afgelopen jaar (2007) hebben 2 regio's van dit aanbod gebruik gemaakt.
5. Provinciale Staten zouden het initiatief kunnen nemen voor het organiseren van een politieke dialoog tussen partijen, gebruikmakend van nieuwe media, om de betrokkenheid van gemeenteraden te bevorderen. Vergaderingen van staten- of raadscommissies dienen openbaar te zijn.
Reactie GS: Wij stellen uw Staten voor om gezamenlijk over deze aanbeveling met de regiobesturen van gedachten te wisselen.
6. Introduceer een verschuivende vierjarige cyclus, waarbij elke twee jaar afspraken worden gemaakt voor een plan periode van vier jaar en wisselend het accent ligt op thema's van gemeenten/regio's en provincie.
Reactie GS: Wij willen deze aanbeveling verder met de regio's samen uitwerken.

Uit een interview met de secretaris van de Commissie van Onderzoek komt naar voren dat de vraag naar de democratische legitimiteit voor de Commissie van Onderzoek vooral speelde ten aanzien van de betrokkenheid van gemeenteraden en niet zozeer over de betrokkenheid van PS zelf.

Coalitieakkoord 2011

In het Coalitieakkoord uit 2011 is een passage opgenomen over het continueren van het beleid:

'Het stedenbeleid en de regiocontracten hebben in de afgelopen acht jaren belangrijk bijgedragen aan de leefbaarheid in grote en middelgrote Gelderse steden en in de regio's. We zetten dit beleid voort omdat we veel belang hechten aan het partnerschap dat we, mede hierdoor, met gemeenten hebben opgebouwd. Bij de voortzetting van het beleid wordt maximaal een kwart van de middelen aan sociale activiteiten besteed'.

In de [volgende paragraaf](#) wordt nader ingegaan op het Coalitieakkoord en het vervolg dat dit heeft gekregen voor Stad- en Regiocontracten.

Bestuursstijl

In januari 2015 stuurden GS een Statenbrief naar PS met als titel 'Over "bloedsomloop": bestuursstijl doorontwikkeling in Gelderland'.³⁴ Doel van de brief is om de denkrichting uit de brief te verwerken bij de introductie van nieuwe Statenleden en de kennismaking met partners na de verkiezingen. In de brief is onder meer het volgende opgenomen:

'Per opgave bepaalt de provincie haar inzet en ambitie en kiest bewust een aanpak. In de relatie tussen PS en GS betekent dit dat PS vaker op doelen stuurt en minder op middelen. Dat vraagt moed van u, om vertrouwen aan het college en aan maatschappelijke partners te geven. Dat vraagt op bepaalde momenten een andere rol van u, afhankelijk van de opgave en de fase in het proces.'

Eerdere schriftelijk vastgelegde uitspraken over de bestuursstijl en de gevolgen voor de rol van PS hebben we niet aangetroffen.

4.2 Kaders PS

Normen

Normen kaders

- Duidelijke inhoudelijke en financiële kaders.

Normen besluitvorming

- Duidelijke afspraken over de besluitvormingsprocedures; transparantie, kenbaarheid en voorspelbaarheid van het besluitvormingsproces (proceslegitimiteit).
- Besluitvorming conform deze procedures en afspraken.
- Expliciete reflectie op de besluitvormingsprocedures.

Normen betrokkenheid en houding PS

- Actieve betrokkenheid van PS; de samenwerkingsverbanden zullen PS invloed moeten geven op hun werkzaamheden.
- Dynamische houding van PS; zelfbewust opstellen, anticiperen, leren, gezamenlijke evalueren, ontwikkelen, aanpassen.

[Bevindingen op de volgende pagina]

³⁴ PS2015-07 Over Bloedsomloop: bestuursstijl doorontwikkeling in Gelderland.

Bevindingen

Bevindingen kaders

- Tot het moment van de formele kaderstelling in april 2012 is de zienswijze van PS meer impliciet (dat wil zeggen zonder formele besluitvorming) door GS in de voorbereidingen van Stad en Regio betrokken.
- Er zijn inhoudelijke en financiële kaders gesteld, onder meer in:
 - Statenvoorstel Stad en Regio 1^e tranche (april 2012)
 - Statenvoorstel 2^e tranche (juni 2013)
 - Statenvoorstel Sleutelprojecten (ook juni 2013)
 - Herijking bij de Najaarsnota 2014
 - Wijzigingen bij de Voorjaarsnota en Najaarsnota 2015
- De belangrijkste kaders zijn:
 - De thema's waarbinnen de programma's van partners moeten passen; deze zijn duidelijk maar ook veelomvattend.
 - Maatwerk ten aanzien van de gevraagde cofinanciering; in de praktijk is 50-50 als uitgangspunt gehanteerd, waarbij de bijdragen van derden meegerekend mogen worden bij de bijdragen van gemeenten en regio's. Bij de Najaarsnota 2015 (bevinding is opgenomen in het volgende hoofdstuk) stond de bijdrage van de provincie gelijk aan 27% van de gerealiseerde uitgaven.
 - Maximaal 25% van het budget voor het thema sociaal; ook met de tweede tranche blijft het thema sociaal met 19% onder deze 25%.
- De (per jaar net iets anders geformuleerde) ambitie van het programma Stad en Regio is dynamische steden en vitale regio's. Deze ambitie is voorzien van tactische doelen namelijk het maken en uitvoeren van uitvoeringsprogramma's met partners, het versterken van de agendavorming in steden en regio's en het uitbouwen van het partnerschap. De ambitie en doelen zijn niet SMART geformuleerd, hoewel het college dit bij de uitvoeringsagenda (2011) wel heeft aangegeven te zullen doen.
- Voor dit programma is in het Coalitieakkoord €150 mln. opgenomen, daarnaast is € 70 mln. beschikbaar vanuit het vorige Coalitieakkoord voor Sleutelprojecten.

Bevindingen besluitvorming

- De besluitvormingsprocedures zijn duidelijk en transparant en er zijn afspraken gemaakt over de betrokkenheid van PS bij het programma Stad en Regio, te weten:
 - PS worden in 2012 betrokken bij tweede tranche;
 - Als er sprake is van majeure inhoudelijke of financiële wijzigingen worden PS vooraf betrokken;
 - Er zal in 2014 een herijking plaatsvinden.
- In de praktijk is conform deze procedures en afspraken gehandeld.
- In de fase tot aan het besluit van PS over het programma Stad en Regio is steeds aangegeven wat PS wanneer kunnen verwachten, er is vooraf geen overzicht verstrekt van de momenten waarop PS betrokken zouden worden. Expliciete reflectie op de procedures heeft niet plaatsgevonden.

Bevindingen betrokkenheid en houding PS

- Met 3 moties en 1 amendement hebben PS zich zeker in de fase tot en met het Statenvoorstel voor de eerste tranche actief opgesteld.
- GS hebben PS in de voorfase nadrukkelijk betrokken en de wensen van PS betrokken in hun plannen en in de uitvoering.

Provinciale Staten stellen inhoudelijke en financiële kaders vast voor Stad en Regio. De belangrijkste inhoudelijke kaders zijn de Statenvoorstellen (1^e en 2^e tranche) over het programma Stad en Regio 2012-2015/2017. De belangrijkste financiële kaders bij Stad en Regio zijn de begrotingen. In deze paragraaf gaan we in op de inhoudelijke en financiële kaders bij de Stads- en Regiocontracten. Ook toetsen we deze kaderstelling in de praktijk aan de normen over democratische sturing uit [paragraaf 3.5](#).

Deze paragraaf over kaderstelling is - zoveel mogelijk - chronologisch opgebouwd. De informatie wordt gestructureerd weergegeven in de deelparagrafen 4.2.1 t/m 4.2.4:

- Van Coalitieakkoord tot Statenvoorstel Stad en Regio (2011 - begin 2012)
- Begrotingen over programma Stad en Regio (2012 t/m 2015)
- Statenvoorstellen Stad en Regio (2012 en 2013)
- Herijking en wijzigingen via Voor- en Najaarsnota's (2014 en 2015)

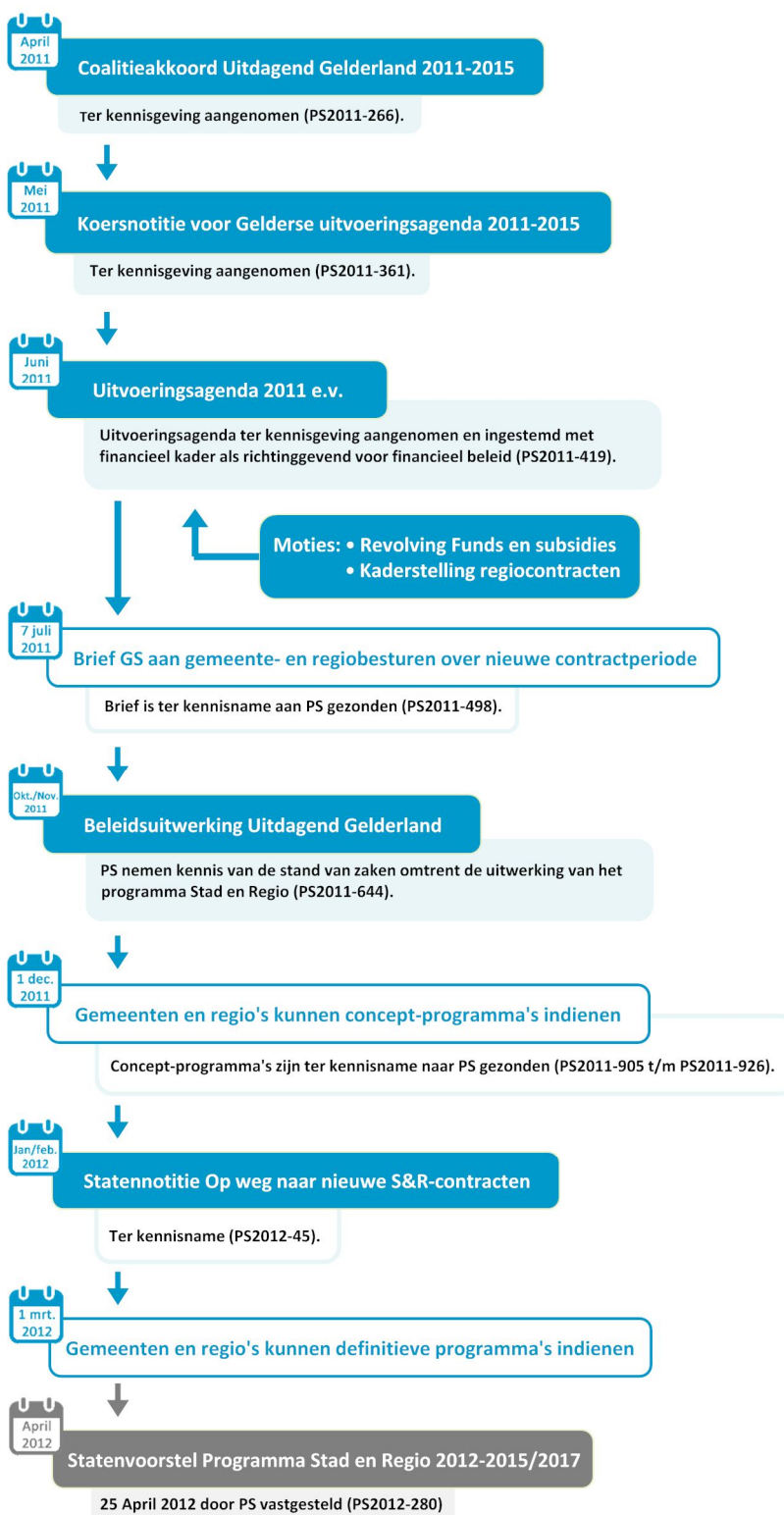
Omdat de Sleutelprojecten al langer lopen dan de Stad- en Regiocontracten en de besluitvorming daar soms iets anders loopt is ervoor gekozen hier in [paragraaf 4.2.5](#) apart aandacht te besteden.

4.2.1 Van Coalitieakkoord tot Statenvoorstel (2011 - begin 2012)

In dit onderzoek richten wij ons op de Stad- en Regiocontracten 2012-2015. In voorgaand hoofdstuk is toegelicht dat de provincie in de jaren daarvoor al contracten afsloot met steden en regio's. In het Coalitieakkoord 2011-2015 (april 2011), Uitdagend Gelderland getiteld, is opgenomen dat het stedenbeleid en de regiocontracten werden voortgezet. Het Statenvoorstel over het programma Stad en Regio is van een jaar later (april 2012). In deze paragraaf gaan we in op de tussenliggende fase; hoe de provincie van het Coalitieakkoord tot het Statenvoorstel is gekomen. Dit proces heeft voor het grootste gedeelte in 2011 plaatsgevonden.

In figuur 5 zijn de belangrijkste documenten in deze fase weergegeven. We richten ons hierbij op documenten die naar Provinciale Staten zijn gegaan. Op het gedeelte van het proces dat betrekking heeft op de contacten met gemeenten en regio's gaan we hier nog niet diep in. In [hoofdstuk 6](#) staat het proces van kaderstelling tot subsidietoewijzing in relatie tot de gemeenten en regio's centraal. Na de figuur vindt een toelichting plaats over wat er in de verschillende documenten staat.

Figuur 5: Van Coalitieakkoord tot Statenvoorstel (excl. P&C-documenten)

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland.

Coalitieakkoord 2011-2015 Uitdagend Gelderland (april 2011)

In het [Coalitieakkoord 2011-2015](#) (PS2011-266) van april 2011, Uitdagend Gelderland getiteld, staat dat het stedenbeleid en de regiocontracten worden voortgezet. Bij de voorzetting komt de nadruk meer op structuurversterking te liggen en wordt maximaal een kwart van de middelen aan sociale activiteiten besteed. De afspraken over de Sleutelprojecten blijven ongewijzigd volgens de planning uit 2007.³⁵ De coalitie stelt voor om de komende vier jaar € 150 mln. extra investeringen te doen in het taakveld dynamische steden en vitale regio's.

Behandeling Staten

Het Coalitieakkoord is besproken in de PS-vergadering van 13 april 2011 en is toen voor kennisgeving aangenomen.

Koersnotitie voor Gelderse uitvoeringsagenda 2011-2015 (mei 2011)

Op 26 april 2011 stellen GS de [startnotitie Uitvoeringsagenda](#) (PS2011-330) vast. Hierin worden de Staten geïnformeerd over hoe het proces van de concrete uitwerking van het Coalitieakkoord eruit gaat zien. In de notitie staat onder andere dat er een koersnotitie³⁶ wordt opgesteld welke discussiepunten bevat over keuzes, kansen en dilemma's. Er is verder geen inhoudelijke informatie in de startnotitie opgenomen.

Op 17 mei 2011 stellen GS de [Koersnotitie](#) (PS2011-361) vast. Hierin presenteren zij de keuzes die richtinggevend zijn voor het beleid in de bestuursperiode 2011-2015. In de Koersnotitie staat dat GS na de zomervakantie zes beleidsuitwerkingen (verbijzonderingen van het huidige beleid) aan de Staten willen voorleggen. Stad en Regio is hier een van. De bedoeling was dat deze beleidsuitwerkingen tegelijkertijd met de begroting 2012 werden geagendeerd, zodat deze betrokken konden worden bij de begrotingsafwegingen. Over de Stad- en Regiocontracten schrijven GS dat zij deze willen aanscherpen: de provinciale inzet moet structuurversterkend zijn, cofinanciering op initiatief van anderen en gericht op de kerntaken. Samengevat zijn de keuzes van GS rondom de kracht van steden:

- In de stadscontracten niet alleen leefbare stadswijken centraal, maar deze vullen met wat nodig is om steden door te ontwikkelen tot 'kloppend hart van de regio'.
- Kijken of binnenstedelijke transformatie onderdeel kan zijn van de S&R-contracten (dit in verband met de afbouw van de inzet van het Rijk voor ISV³⁷).
- Activiteiten van de regionale sociale agenda aanhaken op regiocontracten; de provinciale financiële bijdrage is maximaal een kwart en voor initiatieven van onderop die in belangrijke mate ook door anderen worden bekostigd.
- De concept-stadscontracten worden ook met regiobesturen besproken om te komen tot betere gemeentelijke samenwerking en betere prioritering wat voor de regio belangrijk is. Daarnaast wordt gekeken of het mogelijk is dat het bedrijfsleven bijdraagt en de Stad- en Regiocontracten mede ondertekent.³⁸

³⁵ In het Coalitieakkoord 2007-2011 zijn acht Sleutelprojecten geselecteerd. Deze Sleutelprojecten zijn Apeldoorn Kanaalzone, Arnhem Rijnboog, Doetinchem De Schil, Ede Oost, Harderwijk Waterfront, Nijmegen Koers West, Tiel Waalfront en Zutphen IJsselsprong. Voor deze Sleutelprojecten werd € 120 mln. voor de periode 2007-2017 ingezet. Voor de periode 2007-2011 werd € 50 mln. uitgetrokken. Dit betekent dat er voor de periode 2012-2017 € 70 mln. beschikbaar is.

³⁶ Eerder werd dit ook wel een kadernotitie genoemd.

³⁷ Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing.

³⁸ PS2011-361 Koersnotitie voor de Gelderse Uitvoeringsagenda 2011-2015: een inspirerende agenda, p. 5.

Behandeling Staten

De startnotitie is 11 mei 2011 in de commissie AFW besproken. Hierbij geeft één partij aan dat het democratische gehalte van het steden- en regiobeleid een aandachtspunt is.³⁹ Het is niet duidelijk of deze zorgen over de democratische legitimiteit gaan over de gemeenteraden of over Provinciale Staten zelf.

De Koersnotitie is niet in de commissies besproken, maar direct in een PS-vergadering (23 mei 2011).⁴⁰ Bij deze behandeling van de Koersnotitie maken enkele partijen opmerkingen die raken aan de Stad- en Regiocontracten, maar deze hebben geen betrekking op de democratische legitimiteit noch op inhoudelijke kaderstelling. Provinciale Staten nemen de Koersnotitie voor kennisgeving aan.

Uitvoeringsagenda 2011 e.v. (juni 2011)

De keuzes uit de Koersnotitie werken door in de [Uitvoeringsagenda](#) (PS2011-419). In deze agenda staan per pijler beleidsaccenten genoemd. Samengevat zijn de accenten voor de pijler dynamische steden en vitale regio's:

- Doorontwikkeling van de Stad- en Regiocontracten en partnerschapsrelatie: nadrukkelijk intensiveren van de gemeentelijke samenwerking op regionaal niveau, de relatie tussen stad en ommeland centraal in de contracten.
- Betrokkenheid van gemeenteraden is een aandachtspunt; is een verantwoordelijkheid van gemeente- en regiobesturen.
- Structuurversterking is het uitgangspunt, provinciale investeringen op sociaal gebied zijn maximaal 25% van het beschikbare budget.
- Onverkort investeringen in verder brengen acht Sleutelprojecten: 2012-2015 € 35 mln. gereserveerd (€ 7 mln. al beschikt), 2016-2017 nogmaals € 35 mln. gereserveerd.⁴¹

Over het proces staat genoemd:

- Uiterlijk eind 2011 moet er overeenstemming zijn over inhoud en investeringen, zodanig dat de Staten daarover in maart 2012 een besluit over kunnen nemen.
- Staten worden september 2011 tussentijds geïnformeerd over de beleidsuitwerking.
- In de begroting 2012 volgt een uitwerking van concrete doelen met indicatoren.⁴²

Ook is in de uitvoeringsagenda een financieel kader opgenomen. In tabel 4 is het zogenoemde 'reserveringsritme' voor de € 150 mln. van het taakveld dynamische steden en vitale regio's weergegeven. Het gaat hier om reserveringen die aan de hand van een voorstel aan PS omgezet moeten worden in beschikbaarstellingen. Het ritme (10-20-30-40%) is afgeleid van de ervaringen met het Regionaal Samenwerkingsprogramma.

³⁹ PS2011-354 Verslag commissie Algemeen bestuur, Financiën en Welzijn van 11 mei 2011.

⁴⁰ In de Startnotitie Uitvoeringsagenda (PS2011-330) noemen GS expliciet dat de Koersnotitie voorgelegd zou worden ten behoeve van de vergadering van 23 mei 2011 en dat daaraan voorafgaand geen commissiebehandeling mogelijk was (p. 3).

⁴¹ PS2011-419 Uitvoeringsagenda 2011 e.v., p. 21.

⁴² PS2011-419 Uitvoeringsagenda 2011 e.v., p. 21-22.

Tabel 4: Reservering middelen taakveld dynamische steden en vitale regio's 2012-2015

Jaar	Gereserveerd
2012	€ 15 mln.
2013	€ 30 mln.
2014	€ 45 mln.
2015	€ 60 mln.
Totaal	€ 150 mln.

Bron: Provincie Gelderland. Uitvoeringagenda 2011 e.v., p. 51-52.

Behandeling Staten (incl. relevante moties)

De Uitvoeringsagenda is in de commissie van 22 juni 2011 in de commissie AFW besproken. In deze commissievergadering vraagt één partij zich af hoe PS betrokken worden bij de agenda van de Stad- en Regiocontracten. De gedeputeerden noemen over Stad en Regio in deze commissievergadering onder meer dat:

- er een voortrollende agenda komt,
- het college SMART zal formuleren wat zij wil bereiken met de inzet van middelen,
- de kerntaken van de provincie en het financiële kader voor de beleidsvelden de kaders zijn,
- het doel van GS is om structuurversterkend bezig te zijn,⁴³
- GS op 14 september een statennotitie over de Stads- en Regiocontracten met PS willen bespreken,
- steden en regio's om een visie 2020 met concrete doelen voor 2015 is gevraagd met daaronder programma's om die doelen te halen, de provincie gaat hierover met hen in gesprek,
- PS vrij zijn kaders mee te geven maar gevraagd wordt het breed te houden met ruimte voor de visies van steden en regio's en
- cofinanciering ter sprake komt: regio's en steden kunnen aangeven hoe zij hiertegen aan kijken en wat hun bijdrage kan zijn, GS zullen rekening houden met wat speelt.⁴⁴

PS besluiten op 29 juni 2011 de Uitvoeringsagenda voor kennisgeving aan te nemen en in te stemmen met het financieel kader in de uitvoeringsagenda als richtinggevend voor het financieel beleid.⁴⁵ Bij de Uitvoeringsagenda zijn twee [moties](#) aangenomen die betrekking hebben op Stad en Regio:

- Een motie waarin GS verzocht wordt om in gesprekken met aanvragers van subsidies en Revolving funds een reële inschatting te maken van de mogelijkheid voor eigen (financiële) inbreng en maatwerk te leveren in (financiële) samenwerkingsafspraken, waarbij het belang van het onderwerp waarvoor subsidie

⁴³ Verslag commissie Algemeen Bestuur, Financiën en welzijn van 22 juni 2011. Agendapunt 5 Uitvoeringsagenda, Bijdrage gedeputeerde Markink op p. 6 (samengevat door Rekenkamer Oost-Nederland)

⁴⁴ Verslag commissie Algemeen Bestuur, Financiën en welzijn van 22 juni 2011. Agendapunt 5 Uitvoeringsagenda, Bijdrage gedeputeerde Van Dijk op p. 6 (samengevat door Rekenkamer Oost-Nederland)

⁴⁵ Er waren nog een aantal andere besluitpunten, maar die waren niet direct gerelateerd aan Stad en Regio.

wordt aangevraagd voorop staat en de eigen financiële inbreng niet het enige criterium is.⁴⁶

- Een motie waarin PS uitspreken dat in de Stad- en Regiocontracten de samenwerking tussen steden en omliggende gemeenten nadrukkelijk tot uitdrukking moet komen bij de uitvoering van programma's die de structuur van een regio gaan versterken en dat daarbij vooral aandacht besteed moet worden aan de volgende thema's:
 1. Economische, logistieke en cultureel historische versterking
 2. Herstructurering en verduurzaming van binnensteden en dorpen
 3. Vergroting van de leefbaarheid en veiligheid
 4. Verhoging van weerbaarheid van de beroepsbevolking voor de snelle (technologische) ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.⁴⁷

Brief GS over nieuwe contractperiode aan gemeente- en regiobesturen (7 juli 2011)

Op 7 juli 2011 sturen GS een [brief](#) naar de Colleges van B&W van gemeenten en de Dagelijks besturen van regio's over de contractperiode 2012-2015 voor Stad en Regio. In de brief is er aandacht voor de procesmatige en inhoudelijke ambities. Wat betreft de procesopgaven is er onder andere opgenomen dat:

- er een nieuw accent is namelijk de investeringen in structuurversterkende programma's,
- cofinanciering een bijzonder aandachtspunt is (er wordt geen percentage gepresenteerd, maar benoemd dat cofinanciering opportuun/noodzakelijk is) en
- er een voortrollende aanpak gehanteerd wordt.

Wat betreft de inhoudelijke thema's staat onder meer in de brief dat:

- de provincie blijft investeren in de Sleutelprojecten,
- PS thema's benoemd hebben die bijzondere aandacht verdienen (motie in de bijlage bij de brief) en
- er gefocust moet worden op een beperkt aantal thema's.

Een meer uitgebreide samenvatting van de brief is te vinden in [paragraaf 6.2](#).

GS hebben de Staten geïnformeerd over de brief die naar de steden en regio's was gestuurd (PS2011-498).⁴⁸ Er zijn [Statenvragen](#) gesteld over waarom in de brief naar gemeente- en regiobesturen niet wordt gerefereerd aan de motie over het maatwerk in financiële samenwerkings- afspraken (PS2011-539). In de [beantwoording](#) stellen GS dat zij in deze brief wel uitgangspunten benoemen die aansluiten bij de motie. Zo geven zij aan de werkwijze waarbij in het concrete geval wordt bezien in welke mate cofinanciering aan de orde is in de brief te benoemen. Ook hebben zij in deze brief aangegeven dat zij bereid zijn om bijdragen van bv. woningbouwcorporaties en marktpartijen te verdisconteren. Vanwege het maatwerk benoemden zij geen cofinancieringspercentage, zo stelden GS.⁴⁹

⁴⁶ Motie 32 bij Uitvoeringsagenda (29 juni 2011), betreffende 'Revolving Funds en subsidies zijn maatwerk'.

⁴⁷ Motie 36 bij Uitvoeringsagenda (29 juni 2011), betreffende 'Kaderstelling regiocontracten'.

⁴⁸ De brief is nogmaals in de bijlage van het Statenvoorstel PS2011-644 Beleidsuitwerkingen uitdagerend Gelderland (oktober 2011) opgenomen.

⁴⁹ Beantwoording Statenvragen (PS2011-539) over de brief van GS aan de regio's, de grote en kleine steden, p. 1.

Beleidsuitwerkingen uitdagend Gelderland (oktober/november 2011)

Na de uitvoeringsagenda volgt in oktober 2011 een Statenvoorstel met de [Beleidsuitwerkingen Uitdagend Gelderland](#) (PS2011-644). In dit Statenvoorstel is geen beleidsuitwerking van Stad en Regio opgenomen, omdat de besprekingen met partners op dat moment nog niet waren afgerond. Er is wel een stand van zaken over Stad en Regio in het voorstel opgenomen. In deze stand van zaken is informatie over de genomen stappen rondom de Stad- en Regiocontracten opgenomen zoals de bijeenkomst met bestuurders in mei, de brief naar gemeente- en regiobesturen in juli en de bijeenkomst met raadsleden in september.⁵⁰

Behandeling Staten

De beleidsuitwerkingen worden 12 oktober 2011 in de commissie AFW besproken. De gedeputeerde noemt in deze commissievergadering, onder meer op basis van vragen vanuit PS, de volgende zaken over Stad en Regio:

- er zijn mogelijkheden om lopende contracten af te maken, maar dit moet geen structureel karakter krijgen
- er wordt niet verwacht dat het proces versneld kan worden
- de beoordelingscriteria en het document dat GS aan raden voorleggen wordt op 25 januari 2012 aan PS voorgelegd; het is niet doenlijk om de beoordeling van elk individueel project voor te leggen
- PS kunnen zich in januari 2012 op hoofdlijnen een oordeel vormen en besluitvorming vindt in april 2012 plaats.⁵¹

In de PS-vergadering van 9 november 2011 wordt besloten conform het voorstel. Dit betekent voor Stad en Regio dat er kennis werd genomen over de stand van zaken omtrent de uitwerking.

Deadline concept-programma's (1 december 2011)

Op 1 december 2011 moeten de gemeenten en regio's de concept-programma's ingediend hebben. GS hebben deze ingediende aanvragen van de Stads- en Regiocontracten toegezonden aan PS (PS2011-905 t/m PS2011-926⁵²).

Statennotitie Op weg naar nieuwe stad- en regiocontracten (januari 2012)

GS informeren PS januari 2012 in de [Statennotitie 'Op weg naar nieuwe stads- en regiocontracten'](#) (PS2012-45) op hoofdlijnen over de voortgang van de verwerking van de concept-aanvragen die Gelderse gemeenten en regio's 1 december 2011 hadden ingediend. In tabel 5 is samengevat wat er in de notitie aan bod komt.

⁵⁰ In hoofdstuk vijf van dit rapport gaan we meer uitgebreid in op het proces van de subsidietoewijzing in relatie tot de gemeenten en regio's.

⁵¹ PS2011-701 Verslag commissie Algemeen Bestuur, Financiën en Welzijn van 12 oktober 2011, agendapunt 5 [Beleidsuitwerkingen Uitdagend Gelderland, bijdrage gedeputeerde Van Dijk, p. 4](#) (samengevat door de Rekenkamer Oost-Nederland).

⁵² De nummers PS2011-913, PS2011-914 en PS2011-920 zijn geen ingediende aanvragen van Stads- en Regiocontracten opgenomen, maar andersoortige stukken.

Tabel 5: Overzicht inhoud Statennotitie Op weg naar nieuwe Stad- en Regiocontracten

Paragrafen	Inhoud
1. Stand van Zaken	
1.1 Stad en Regio: de oogst van 8 jaar samenwerking	Korte toelichting geschiedenis
1.2 Stad en Regio: voortzetting van beleid: periode 2012-2015/17	Aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> Het proces tot nu toe (passage Coalitieakkoord en overzicht gezette stappen) Vormgeven samenwerking 2012-2015/17 (overzicht stappen komende maanden en toelichting afgelopen periode) Kaderstelling PS en GS (o.a. moties PS)
1.3 Voorbereiding contracten	Aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> Contracten (bestaat uit 2 delen: programma-afspraken en pre-ambule) Monitoring (programma-afspraken worden SMART geformuleerd) Begrotingswijzigingen (meegenomen in Statenvoorstel april 2012) Voortrollende agenda (voornemen € 30 mln. beschikken in 2014 en 2015) Staatssteun (goede beoordeling niet mogelijk o.b.v. programma's, gemeenten en regio's primair verantwoordelijk, in loop programma indien nodig hierover overleggen) SmpG - subsidiegrondslag (gelijk met definitieve programma aan PS voorgelegd)
2. Financiën	
2.1 Budget programma	Budget voor 2012 is € 120 mln. waarvan maximaal een kwart voor sociale activiteiten. <div style="text-align: center;"> <p>€ 150 milj. — € 120 milj. —> 2012-2015 —> RC € 70 mln, GSO € 40 mln, KSB € 10 mln</p> <p>€ 30 milj. —> 2014-2015 —> RC € ...*, GSO € ...*, KSB € ...*</p> <p>€ 70 milj. —> Sleutelprojecten t/m 2017</p> </div> <p><small>* bedragen nader te bepalen in 2013</small></p>
2.2 Overzicht financiën, voornemen GS	Samenvatting overzicht financiën: <ul style="list-style-type: none"> Aandeel gevraagde provinciale bijdrage: € 244,85 mln. Bevindingen GS 17 jan. 2012: € 118,56 mln. Beschikbaar provinciaal budget: € 120 mln. S&R, € 70 mln. Sleutelprojecten (in notitie uitgesplitst naar soort contract en in bijlage per contract en regio)
2.3 Gemeentefinanciën en cofinanciering	Noodzakelijk dat gemeenten en regio's bijdragen, staat in brief 7 juli 2011. Tevreden over bijdragen opgenomen in concept-aanvragen.
2.4 Revolverende middelen	Indicaties voor mogelijke inzet, nog in gesprek met partners en Staten over inzet instrument.
2.5 Maximaal 25% sociaal beleid	Constatering: blijven onder 25% sociale inzet.
2.6 Samen optrekken met andere provinciale programma's en budgetten	Per programma richtinggevend uitspraken o.b.v. ambtelijke verkennende gesprekken (concrete doorvertaling in Statenvoorstel).
Bijlagen	
B1. Resultaten per contractpartner en aandachtspunten bij de beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> Overzicht per contractpartner wat is aangevraagd, de beoogde honorering en de argumenten voor de honorering Kaderstellende aandachtspunten PS en GS: moties benoemd die zijn afgewogen en een samenvatting van aandachtspunten bij de beoordeling voor de invulling van de contracten. Deze aandachtspunten komen voort uit: <ul style="list-style-type: none"> Het Coalitieakkoord uitdagend Gelderland van april 2011 De brief van GS aan gemeente- en regiobesturen van 7 juli 2011 De bijeenkomst in Ede voor bestuurders van 31 mei 2011 De bijeenkomst in Ulft voor raadsleden van 9 september 2011
B2. Financieel overzicht	<ul style="list-style-type: none"> Overzicht aangevraagde bedragen op basis van de conceptaanvragen, per regio Overzicht beoogde honorering en onderwerpen preambule, per regio

Bron: PS2012-45 Op weg naar nieuwe Stad en Regiocontracten (samenvatting Rekenkamer Oost-Nederland).

Commissiebehandeling

PS hebben over de Statennotitie gesproken in een extra vergadering van de commissie AFW op 18 januari 2012. In deze vergadering hebben PS om aanvullende informatie gevraagd. Deze aanvullende informatie ging over:

- de wijze waarop de financiële bijdrage van de contractpartners is geregeld,
- het aandeel sociaal in de Stads- en Regiocontracten,

- de preambule en sectormiddelen en
- de Sleutelprojecten.

In de commissievergadering van 8 februari 2012 is verder gesproken over de notitie. Hier is de aanvullende informatie bij betrokken die GS naar aanleiding van de vragen van PS in een [vervolg-statennotitie](#) hadden doen toekomen. In tabel 6 is de aanvullende informatie uit de vervolg-statennotitie samengevat.

Tabel 6: Aanvullende informatie vervolg-statennotitie Stad en Regio

Thema van de vraag	Aanvullende informatie
Financiële bijdrage contractpartners	<ul style="list-style-type: none"> • Motie juni 2011 over maatwerk in financiële samenwerkingsafspraken en de passage over cofinanciering in de brief van 7 juli 2011 naar gemeente- en regiobesturen wordt herhaald. Er wordt een overzicht gepresenteerd van de bijdragen van contractpartners en derden op basis van de concept-aanvragen. Er wordt op basis hiervan geconstateerd dat contractpartners een forse financiële bijdrage leveren aan de programma's en dat voor de Sleutelprojecten de omvang van de eigen bijdragen door gemeenten en derden aanzienlijk is. • Over de onzekerheid t.a.v. financiële bijdragen van regio's, gemeenten en derden wordt geconcludeerd dat de contractafspraken o.b.v. sterke intenties en vertrouwen worden gemaakt, maar dat mocht de financiële bijdrage van de contractpartners op enig moment niet beschikbaar komen er zakelijk met elkaar om tafel gezeten wordt. • Als aandachtspunt bij de financiële bijdrage van contractpartners wordt genoemd dat de financiële positie van enkele gemeenten een dilemma zijn bij het beschikbaar krijgen van hun bijdrage. Bij stadscontracten kan dit directe invloed hebben op uitvoering (delen) programma's. Provincie neemt contractafspraken mee in monitoring gemeentefinanciën vanuit toezichhoudende rol en gaat in overleg met contractpartners mocht maatwerk nodig zijn. Bij gemeenten die deelnemen in programma's van regiocontracten is er minder directe invloed, want doorgaans werken meerdere gemeenten samen en zij hebben de ruimte om onderling afspraken te maken over ieders bijdrage.
Aandeel sociaal in contracten	<ul style="list-style-type: none"> • Van de programma's die GS voornemens zijn te honoreren met €120 mln. S&R-middelen kan een bedrag van € 20,3 mln. (17%) geschaard worden onder 'sociale activiteiten'. • Bij de berekening van het aandeel sociale activiteiten wordt bv. opgemerkt dat er geen eenduidige definitie is, dat er bij Stad en Regio gewerkt wordt met programma-financiering wat een exacte berekening verhindert bij programma's waar fysiek, economie en sociaal samenkomen en dat er alleen gerekend is met de voorgenomen inzet van Stad en Regio-middelen waardoor de inzet van sectorale (sociale) middelen buiten beschouwing is gelaten.
Preambule en sectormiddelen	<ul style="list-style-type: none"> • Gezamenlijke afspraken (doelen, beoogde resultaten en maatschappelijke effecten) staan in fiche. • Preambules bv. programma's nog onvoldoende uitgekristalliseerd, programma's met oog op sectorfinanciering buiten S&R. Preambule kent per contract andere inhoud, streven is contracten zoveel mogelijk gelijk te houden. • Voornemens voor aantal programma's sectorale mede-financiering te regelen (vooruitlopend op integrale sectorale afweging die later dit jaar voorgesteld wordt). Alleen daar sectorale medefinanciering voorgesteld bij programma's waar bijdrage provincie strookt met vastgesteld een doorlopende beleid.
Sleutelprojecten	<p>Aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Achtergronden • Voortzetting aanpak Sleutelprojecten in 2011 <ul style="list-style-type: none"> ◦ Kaders (Coalitieakkoord en Uitvoeringsagenda) ◦ Inhoudelijke voortgang • Onderbouwing nieuwe aanvragen Sleutelprojecten door partners <ul style="list-style-type: none"> ◦ Uitgangspunten nieuwe aanvragen (ingediend in context van lange termijn visie masterplan, ingaan per 1 jan. 2012 en logisch vloeiend vervolg van vorige contracten) ◦ Karakteristiek ambities per Sleutelproject • Financiële aspecten van aanvragen <ul style="list-style-type: none"> ◦ Aandeel gevraagde provinciale bijdrage: € 86,0 mln. ◦ Bevindingen GS 17 jan. 2012 beoogde honorering: €65,5 mln. (€ 32,0 toekenning en € 33,5 reservering) ◦ Beschikbare provinciale budget: € 70,0 mln.

Bron: PS2012-45 B1 Aanvullende informatie Stad en Regio t.b.v. commissie AFW 8 feb. 2012 (samenvatting Rekenkamer Oost-Nederland).

Deadline definitieve programma's (1 maart 2012)

Gemeenten en regio's moesten hun definitieve programma's op 1 maart 2012 ingediend hebben. In april 2012 stelden PS het Statenvoorstel over Stad en Regio vast. Dit Statenvoorstel en andere Statenvoorstellen uit de periode 2012-2013 komen in [paragraaf 4.2.3](#) aan bod. In de volgende paragraaf gaan we eerst in op wat in de begrotingen 2012-2015 staat over het programma Stad en Regio.

Interviews over de kaderstelling in de periode tot april 2012

Uit interviews komt naar voren dat de Staten door GS in deze periode bewust betrokken zijn bij het bepalen van de koers. Dit is gedaan door hen te informeren over de ideeën en de stand van zaken en hen te vragen zich hierover uit te spreken. In deze periode zijn, met uitzondering van het besluit over financiële kaders, door PS geen besluiten genomen. De kaderstelling in die periode is daarmee meer impliciet.

4.2.2 Begrotingen 2012 t/m 2015: doelen en financiële kaders

Ambitie, doelen en beoogde prestaties

In de beleidsbegrotingen van de jaren 2012 tot en met 2015 zijn doelen, indicatoren en prestaties opgenomen, die als concretisering van de kaders beschouwd kunnen worden. In tabel 7 vindt u een overzicht van de ambitie, (plan)doel, beleids(effect)indicatoren en (tactische) doelen van het programma Stad en Regio uit deze begrotingen en in bijlage 3 vindt u een tabel met de beoogde prestaties en prestatie-indicatoren.

Uit tabel 7 blijkt dat in de begrotingen van de afgelopen jaren de formulering van het ambitie/(plan)doel en (tactisch)doel/instrumentkeuze steeds net iets anders is. Deze zijn op een hoog abstractieniveau geformuleerd. De tactische doelen van het programma Stad en Regio waren in 2014 en 2015 wel gelijk. De beleids(effect)indicatoren waren in 2013 en 2014 gelijk, maar deze zijn in de begroting 2015 niet opgenomen.

Tabel 7: Ambitie, (effect)indicatoren en doelen programma Stad en Regio 2012-2015

Begroting	Ambitie/(plan)doel	Beleids(effect)indicator	(Tactisch) doel (/ instrumentkeuze)
2012	De leefbaarheid in de Gelderse steden en regio's verbeteren.	De leefbaarheid in de Gelderse steden en regio's neemt toe.	Doorontwikkelen stads- en regiocontracten en de partnerschapsrelatie tussen de steden, regio's en provincie. Stimuleren dat steden en regio's samenwerken aan structuurversterkende programma's en de uitvoering daarvan. Eindbalans opmaken RSP (2008-2011).
2013	De steden worden (structuurversterkend en duurzaam) dynamischer en regio's vitaler.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gelijkblijvende of verbeterde leefbaarheid in de regio's en hun steden 2. Gelijkblijvende of verbeterde werkgelegenheid in de regio's en hun steden 3. Gelijkblijvende of verbeterde participatie in de regio's en in hun steden 4. Investerings via het programma S&R in de regio's en hun steden 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programmatische afspraken worden door de partners uitgewerkt in concrete uitvoeringsprojecten. 2. Thema's en voortkomende vraagstukken worden (in partnerschap) nader uitgewerkt 3. In 2013 willen we met de partners komen tot afspraken ihkv de voortrollende agenda (besteding van € 30 mln).
2014	De steden worden (structuurversterkend en duurzaam) dynamischer en regio's vitaler.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gelijkblijvende of verbeterde leefbaarheid in de regio's en hun steden 2. Gelijkblijvende of verbeterde werkgelegenheid in de regio's en hun steden 3. Gelijkblijvende of verbeterde participatie in de regio's en in hun steden 4. Investerings via het programma S&R in de regio's en hun steden 	<p>Zie effectindicatoren per programma (in contract fiches/digitaal platform). Eenmalige rapportage na totale uitvoeringsperiode.</p> <p>Groter commitment op (middel)langere termijn agenda's van de afzonderlijke steden en regio's.</p> <p>Netwerken en afstemmings-bijeenkomsten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voortvarende uitvoering afgesloten uitvoeringsprogramma's 2. Versterken agendavorming steden en regio's, uitbouwen partnerschap 3. (Uit)werken aan thematische vraagstukken met S&R partners
2015	Streven naar sterke steden en een vitaal platteland zodat het prettig wonen en werken blijft voor de inwoners van provincie Gelderland.	-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voortvarende uitvoering afgesloten uitvoeringsprogramma's <ul style="list-style-type: none"> • Het behalen van de beoogde programmadoelen door uitvoering van de door partners te realiseren projecten binnen de contractperiode. • Uitvoeringsprogramma's worden waar nodig op inzet en expertise ondersteund. 2. Versterken agendavorming steden en regio's, verstevigen nieuwe vormen van samenwerking <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit partnerschap investeren in netwerkrelaties • Kennis- en ervaringsuitwisseling (bijvoorbeeld een congres) in bestuurlijk en ambtelijk verband. • Organiseren van excursies voor Staten, College de regio's, de steden en relevante derde partijen. 3. (Uit)werken (aan) thematische vraagstukken S&R partners <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit partnerschap samen werken aan aanpak gezamenlijke urgent bevonden, gesignaleerd vraagstukken

Bron: Provincie Gelderland, begrotingen 2012-2015 (overzicht door de Rekenkamer Oost-Nederland).

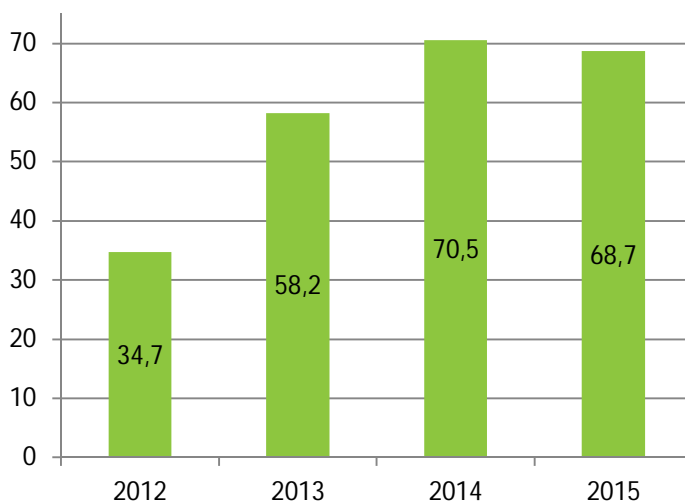
In bijlage 3 hebben we een tabel opgenomen waarin de prestaties en prestatie-indicatoren voor het programma Stad en Regio voor de periode 2012-2015 zijn opgenomen. Uit deze bijlage blijkt ten aanzien van de prestaties en prestatie-indicatoren dat:

- In de periode 2012-2015 elk jaar verschillende prestatie-indicatoren zijn geformuleerd. Voor bijna⁵³ alle doelen zijn prestatie-indicatoren opgesteld.
- Een aantal van de prestatie-indicatoren gericht zijn op stukken naar de Staten, zoals twee keer per jaar een voortgangsrapportage naar de Staten in 2013.⁵⁴ Verder gaan de prestatie-indicatoren uit 2014 en 2015 veelal over monitoring (en het implementeren van de uitkomsten van monitoring), het opstellen van plannen en het organiseren van bijeenkomsten.
- De prestatie-indicatoren grotendeels meetbaar zijn geformuleerd. De belangrijkste uitzondering hierop is de prestatie-indicator 'vanuit partnerschap investeren in netwerkrelaties'.

Financiële kaders

In de jaarlijks begroting is opgenomen hoeveel de provincie verwacht te besteden aan de verschillende programma's. In figuur 6 is getoond hoeveel er is begroot (na wijzigingen) voor het programma Stad en Regio in de periode 2012-2015.

Figuur 6: Begroot na wijziging voor programma Stad en Regio 2012-2015 (lasten in miljoenen)

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van provincie Gelderland, jaarrekeningen 2012-2015.

⁵³ Alleen in 2013 bij doel 2 'thema's en voortkomende vraagstukken worden (in partnerschap) uitgewerkt' zijn geen prestatie-indicatoren geformuleerd.

⁵⁴ Het gaat hier om één prestatie-indicator uit 2012 (een door PS goedgekeurde eindbalans 2008-2011), alle drie de prestatie-indicatoren in 2013 (2x per jaar een voortgangsrapportage naar de Staten, Statennotitie S&R 2e tranche en Statenvoorstel S&R 2e tranche) en twee prestatie-indicatoren uit 2014 (tweemaal per jaar wordt bij de Najaarsnota en de Begroting via de P&C cyclus aan de hand van overzichtslijsten de stand van zaken aangegeven). De prestatie-indicatoren uit 2015 zijn niet direct gerelateerd aan informatie richting de Staten.

Figuur 6 laat zien dat er in de periode 2012-2015 € 232,1 mln. is begroot voor het programma Stad en Regio.⁵⁵ Eerder in deze rapportage is genoemd dat voor de Stad- en Regiocontracten € 150 mln. is gereserveerd. Dit is exclusief de Sleutelprojecten, waar € 70 mln. voor is gereserveerd. Voordat deze middelen besteed kunnen worden moeten dergelijke reserveringen beschikbaar worden gesteld worden door PS. Bij de Statenvoorstellen over Stad en Regio en Sleutelprojecten⁵⁶ zijn begrotingswijzigingen vastgesteld. Die begrotingswijzigingen zijn verwerkt in figuur 6. In de volgende paragraaf gaan we uitgebreid in op deze Statenvoorstellen en de financiële consequenties daarvan, waaronder overhevelingen uit andere programma's.⁵⁷

In figuur 6 is te zien dat er in de periode 2012-2014 ieder jaar meer is begroot dan in het voorafgaande jaar, in het laatste jaar is iets minder begroot dan het jaar ervoor. In de Uitvoeringsagenda 2011 e.v. werd voor de periode 2012-2015 uitgegaan van een reserveringsritme van 10-20-30-40% voor de Stad- en Regiocontracten (zie tabel 4). Voor de € 70 mln. voor Sleutelprojecten werd geen reserveringsritme genoemd. De verwachting voorafgaand aan de start van het programma was dus al dat er een jaarlijkse toename in de middelen zou zitten. Uit interviews kwam naar voren dat er in het eerste jaar meer 'weggezet' kon worden dan 10%, omdat sommige programma's/projecten voortbouwden op eerdere programma's/projecten.

4.2.3 Statenvoorstellen Stad en Regio (2012 en 2013)

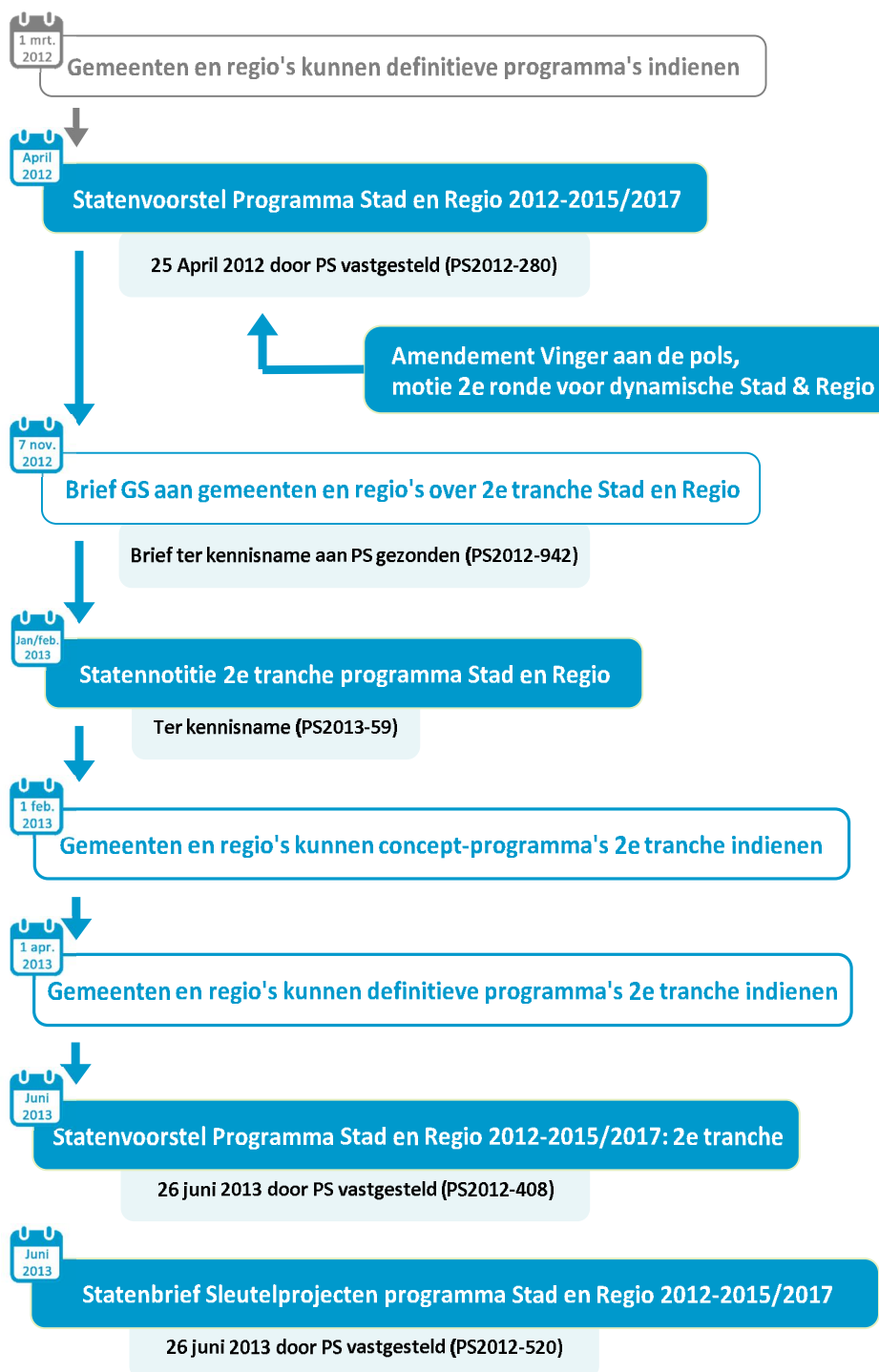
In paragraaf 4.2.1 hebben we het proces van Coalitieakkoord (april 2011) tot en met het moment dat gemeenten hun definitieve programma's moesten indienen (maart 2012) toegelicht. In deze paragraaf gaan we in op de Statenvoorstellen en -notities over Stad en Regio uit 2012 en 2013. Deze zijn in figuur 7 weergegeven. Deze figuur sluit daarmee aan op de figuur in paragraaf 4.2.1. Na de figuur vindt een toelichting op de verschillende documenten plaats.

⁵⁵ De figuur is inclusief overhevelingen uit andere programma's. Die zijn door begrotingswijzigingen bij bv. PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, PS2013-408 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 2^e tranche en PS2013-520 Sleutelprojecten programma Stad en Regio 2012-2015/2017 doorgevoerd. Die overhevelingen komen nog bij de € 150 mln. voor de Stad- en Regiocontracten en de € 70 mln. voor de Sleutelprojecten.

⁵⁶ De belangrijkste zijn PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, PS2013-408 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 2^e tranche en PS2013-520 Sleutelprojecten Stad en Regio 2012-2015/2017.

⁵⁷ Bij de Voorjaarsnota 2012 is n.a.v. een motie € 675.000 van het budget van Stad en Regio beschikbaar gesteld voor de subsidie Gemeenschapsvoorzieningen en sociale cohesie op het platteland

Figuur 7: Statenvoorstellen Stad en Regio 2012 en 2013 (excl. P&C-documenten)

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland.

Programma Stad en Regio 1e tranche

Op 25 april 2012 stellen PS het [Statenvoorstel Programma Stad en Regio 2012-2015/2017](#) vast. Dit wordt ook wel geduid als de eerste tranche van Stad en Regio.

Inhoud voorstel en besluit

Het besluit van PS over het programma Stad en Regio bestaat globaal gezien uit drie onderdelen:

1. Vaststellen doelen programma S&R
2. Vaststellen middelen programma S&R
3. Vaststellen nieuwe subsidieregeling en vaststellen wijzigingen subsidieverordening⁵⁸

1. Vaststellen doelen

In het Statenvoorstel worden Staten gevraagd om de doelen van het programma Stad en Regio voor de periode 2012-2015 (voor de Sleutelprojecten tot 2017) vast te stellen. Over deze doelen staat in het voorstel:

“deze doelen zijn door de partners geformuleerd op basis van een langetermijnvisie en door het College overgenomen op basis van een beoordeling. Deze doelen vindt u in [...] de programmafiches.”

Eenzijds gaat het bij de doelen van het programma Stad en Regio dus om de doelen van de afzonderlijke (uitvoerings)programma's van de steden en regio's. Voor elk programma is een fiche opgesteld. Dit is een overzicht waarin behalve de doelen ook de middeleninzet (onderverdeeld naar provincie, gemeente/regio, derden), de beoogde resultaten, de maatschappelijke effecten en een toelichting staan. PS stellen deze programma's inclusief de doelen vast.⁵⁹ De programmafiches waren opgenomen in een [bijlage](#) van het Statenvoorstel.⁶⁰

Anderzijds gaat het om het doel van het programma Stad en Regio van de provincie zelf. In het Statenvoorstel staat:

“Het programma Stad en Regio staat voor dynamische steden en vitale regio's.”

Deze terminologie zien we ook terug in de begroting 2013 en 2014 (zie tabel 7) en deze werd ook aangehaald in de interviews die we voor dit onderzoek voerden. Het gaat hier niet zo zeer om een SMART-geformuleerde doelstelling maar meer om een ambitie, zo werd in een interview genoemd. Dit sluit niet aan op de uitspraak van de gedeputeerden bij de behandeling van de uitvoeringsagenda in juni 2011 dat het college SMART zal formuleren wat zij wil bereiken met de inzet van middelen.

We constateren dat de term 'programma' zowel gebruikt wordt voor het programma Stad en Regio als voor de (uitvoerings)programma's van de partners. Beiden worden

⁵⁸ Statenvoorstel Programma Stad en Regio 2012-2015/2017(PS2012-280), voorblad.

⁵⁹ Onder een programma vallen meerdere projecten. Staten stellen het programma vast, maar niet de projecten. De verantwoording richting de Staten vindt ook plaats op het niveau van het programma en niet de projecten (meer over verantwoording in hoofdstuk 5).

⁶⁰ Ook zijn een modelcontract en -beschikking in de bijlagen van het Statenvoorstel opgenomen.

door PS vastgesteld. Wanneer er in documenten wordt gesproken over het vaststellen van een programma door PS is niet altijd duidelijk over welk soort programma het gaat.

2. Vaststellen financiële kaders Stad en Regio 1e tranche (middelen)

Een groot deel van de PS-besluiten bij het Statenvoorstel Programma Stad en Regio had betrekking op financiën. Zo hebben PS:

- middelen ter beschikking gesteld / op de begroting geplaatst (begrotingswijziging),
- middelen gereserveerd en
- een bestemmingsreserve ingesteld en middelen hieraan toegevoegd (en een andere reserve opgeheven).

Hieronder leggen we de financiën rondom het Statenvoorstel beknopt uit. Veel van de besluiten over het voorstel hebben of betrekking op de Stads- en Regiocontracten of op de Sleutelprojecten. Hieronder vatten we eerst de financiën rondom het Statenvoorstel als geheel samen (figuur 8) en daarna de financiën van de Stads- en Regiocontracten (figuur 9). De financiën rondom de Sleutelprojecten komen in [paragraaf 4.2.5](#) aan bod.

Figuur 8: *Samenvatting financiën programma Stad en Regio incl. Sleutelprojecten*

Samenvatting financiën Statenvoorstel Stad en Regio (PS2012-280)		
Beschikbaar gesteld (programmakosten en uitvoeringskosten)		
Programma S&R 2012-2015	€ 133,7 mln.	} € 159,2 mln.
Sleutelprojecten	€ 25,5 mln.	
Gereserveerd		
Stadsregio Arnhem-Nijmegen	€ 2,4 mln.	} € 38,1 mln.
Sleutelprojecten	€ 35,7 mln.	

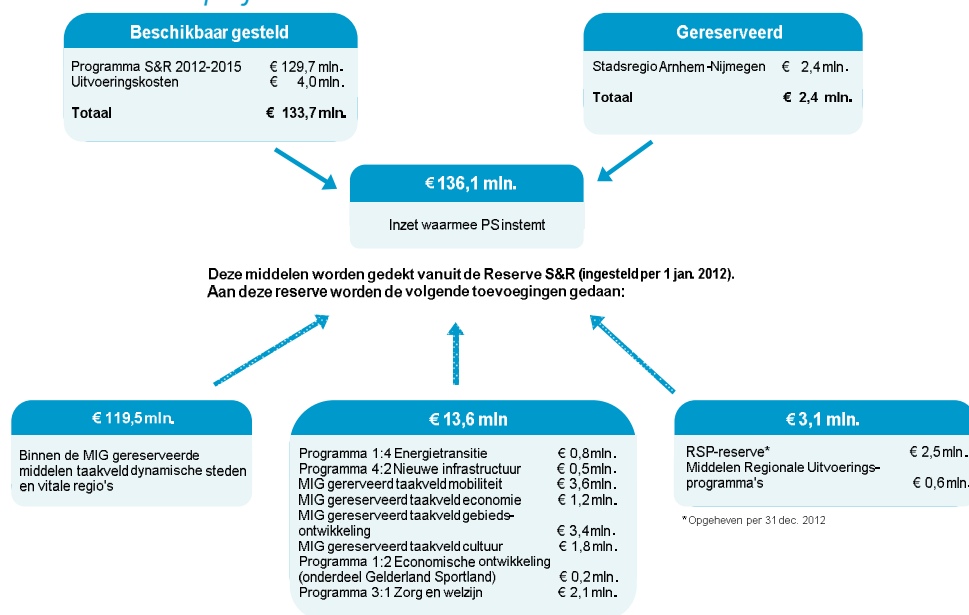
Bron: Rekenkamer Oost-Nederland o.b.v. Statenvoorstel Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, p. 39-40.

Figuur 8 laat zien dat PS voor de periode 2012-2017 € 159,2 mln. beschikbaar hebben gesteld voor de Stad- en Regiocontracten en de Sleutelprojecten. Daarnaast is er € 38,1 mln. gereserveerd. Dit was voor de Stadsregio Arnhem-Nijmegen en voor diverse Sleutelprojecten.

Bij Stad en Regio is er sprake van een zogenoemde voortrollende agenda. Dit wordt ook wel aangeduid als de tweede tranche. In totaal is er na het Statenvoorstel over de eerste tranche nog € 3,5 mln. beschikbaar voor de Sleutelprojecten en is er nog € 30,5 mln. voor de tweede tranche van Stad- en Regiocontracten. Deze bedragen zijn niet in figuur 8 opgenomen omdat deze figuur betrekking heeft op het Statenvoorstel over de 1^e tranche (later in deze paragraaf gaan we in op het Statenvoorstel over de tweede tranche).

In figuur 9 zijn de besluiten die betrekking hebben op financiële aspecten van de Stad- en Regiocontracten (exclusief Sleutelprojecten) samengevat.

Figuur 9: Besluiten met betrekking tot financiën programma Stad en Regio excl. Sleutelprojecten

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van de besluiten 2, 5, 6, 7, 9, 14 en 16 van PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017.

Figuur 9 laat zien dat PS besloten om € 129,7 mln. beschikbaar te stellen voor de programmakosten van de Stads- en Regiocontracten⁶¹ en € 4,0 mln. voor de uitvoeringskosten.⁶² Daarnaast besloten PS € 2,4 mln. te reserveren voor de Stadsregio Arnhem Nijmegen.⁶³ Deze bedragen zijn exclusief de Sleutelprojecten. De beschikbaarstellingen en reservering komen gezamenlijk op een inzet van € 136,1 mln.

Dit bedrag wordt gedekt vanuit de reserve S&R. Deze bestemmingsreserve is per 1 januari 2012 door PS ingesteld.⁶⁴ Doel van deze reserve is 'het dekken van de lasten die voortvloeien uit programma's voor dynamische steden en vitale regio's'.⁶⁵ De kosten voor de dekking van de Sleutelprojecten zijn *niet* in deze reserve opgenomen.

Er vinden in het Statenvoorstel vanuit drie bronnen toevoegingen aan de reserve S&R plaats:

- in de MIG⁶⁶ gereserveerde middelen voor het taakveld dynamische steden en vitale regio's (€ 119,5 mln.),
- overhevelingen vanuit andere programma's (€ 13,6 mln.) en

⁶¹ Het ging om € 12,98 mln. in 2012, € 25,94 mln. in 2013, € 38,91 mln. in 2014 en € 51,88 mln. in 2015 (PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, besluit 9).

⁶² PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, besluit 16.

⁶³ PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, besluit 7.

⁶⁴ PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, besluit 4.

⁶⁵ Begroting 2013, p. 226.

⁶⁶ Meerjarige Investeringsreserve Gelderland.

- vanuit de RSP-reserve en middelen voor Regionale Uitvoeringsprogramma's (€ 3,1 mln.). PS hebben de RSP-reserve opgeheven per 31 december 2012.

Daarnaast besloten PS om € 25,5 mln. (programma- en uitvoeringskosten) beschikbaar te stellen voor de Sleutelprojecten⁶⁷ en € 35,7 mln. te reserveren voor diverse Sleutelprojecten.⁶⁸ Dit alles werd gedekt vanuit de MIG gereserveerde middelen voor Sleutelprojecten. Meer informatie hierover vindt in paragraaf 4.2.5.

Binnen de MIG is € 150 mln. gereserveerd voor het taakveld dynamische steden en vitale regio's (de Stad- en Regiocontracten, exclusief de Sleutelprojecten). Daarnaast is er binnen de MIG € 70 mln. gereserveerd voor Sleutelprojecten. Dus zowel de beschikbaarstellingen en reserveringen voor de Stad- en Regiocontracten als die voor de Sleutelprojecten worden gedekt vanuit (verschillende 'laatjes' of 'regels' van) de MIG. Het was niet mogelijk om zonder de tussenkomst van de Staten te 'schuiven' tussen de middelen voor de Stad- en Regiocontracten en de Sleutelprojecten.⁶⁹

In interviews kwam naar voren dat het vanaf het begin de bedoeling was dat er middelen uit andere programma's overgeheveld zouden worden voor Stad en Regio. In de Statennotitie PS2012-45 Op weg naar nieuwe Stad- en Regiocontracten (januari 2012) was een overzicht opgenomen van 'richtinggevende uitspraken' over de bijdragen per programma. En met de begrotingswijziging in het Statenvoorstel dat we hier toelichten zijn de overhevelingen gerealiseerd.

3. Vaststellen subsidieregeling en vaststellen wijzigingen subsidieverordening

Voor de uitvoering van het programma Stad en Regio was een subsidieregeling nodig waar de subsidiebeschikkingen op konden worden gebaseerd. GS hebben een voorstel gedaan voor een regeling, 'Subsidieregeling meerjarenprogramma's Gelderland 2012' getiteld. GS gaven aan dat de kern van hun voorstel de mogelijkheid is tot vereenvoudiging en deregulering van de destijds bestaande subsidieregeling waarbij de nieuwe regeling zo is vormgegeven dat ook toekomstige andere meerjarenprogramma's eronder kunnen worden uitgevoerd.⁷⁰ In verband met deze subsidieregeling werd de Algemene subsidieverordening Gelderland 1998 op een aantal onderdelen aangepast.

Behandeling en besluitvorming Staten

Commissiebehandeling en vervolgvorstel

Het Statenvoorstel programma Stad en Regio 2012-2015/2017 is besproken in de commissie ABF van 11 april 2012. In deze commissie zijn enkele opmerkingen gemaakt / vragen gesteld over onder meer de betrokkenheid van PS bij de uitvoering van het Statenvoorstel, de onzekerheden over de eigen bijdragen van gemeenten en derden en

⁶⁷ PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, besluit 10a. Het ging om € 2,0 mln. voor Doetinchem De Schil, € 6,0 mln. voor Ede Veluwe Poort, € 5,0 voor Harderwijk Waterfront, € 6,0 mln. voor Nijmegen Waterfront, € 3,5 mln. voor Tiel Waalfront en € 2,0 mln. voor Zutphen IJsselsprong (PS2012-280 besluit 11).

⁶⁸ Het ging om reserveringen voor: Arnhem Rijnboog Kunstencluster (€ 11,25 mln.), Doetinchem de Schil (€ 1,4 mln.), Ede Veluwe Poort (€ 5 mln.), Harderwijk Waterfront (€ 4,0 mln.), Nijmegen Waalfront (€ 5,0 mln.), Tiel Waalfront (€ 4,5 mln.) en Zutphen IJsselsprong (€ 4,5 mln.) (PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, besluit 13).

⁶⁹ Bij PS2013-408 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 2^e tranche is € 1,17 mln. aan de MIG-reserve Sleutelprojecten toegevoegd wat is gedekt vanuit de MIG gereserveerde middelen voor het taakveld dynamische steden en vitale regio's.

⁷⁰ PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, p. 38.

de gevolgen van de wet HOF voor het programma. In de commissie wordt door de gedeputeerden onder andere aangegeven dat:

- in de afgelopen periode steeds nadrukkelijk de voorwaarde van 50% cofinanciering met gemeenten is besproken. Het niet mogelijk is om voorbehouden te maken vanwege financiële onzekerheden. Mocht de cofinanciering niet rond komen, dan moet geld terug. Alleen in heel uitzonderlijke situaties kan daar opnieuw over gesproken worden.
- GS halfjaarlijks over de voortgang en gerealiseerde doelen rapporteren. Voorgesteld wordt op deze momenten ook de regio's te bezoeken. Zo kunnen PS en de raden betrokken blijven bij het proces en kunnen partners laten zien welke successen ze hebben behaald en welke zaken mislukt zijn.
- het redelijk is dat bij majeure veranderingen discussie met PS plaatsvindt en door PS wordt beslist over een andere bestemming voor het geld, maar het niet praktisch is om dit voor kleine aanpassingen te doen.⁷¹

Naar aanleiding van de commissiebehandeling komt GS met een [vervolgvoorstel](#) voorstel waarin zij enkele vragen schriftelijk beantwoorden. Het Statenvoorstel wijzigt hierdoor niet. Omdat de focus van dit onderzoek ligt op de democratische sturing en verantwoording, geven we in onderstaande opsomming weer hoe PS volgens het vervolgvoorstel betrokken worden bij Stad en Regio:

- Aansluiten bij P&C-cyclus waarbij PS twee keer per geïnformeerd worden over de voortgang, incl. kleine wijzigingen (informereren achteraf).⁷²
- Om de twee jaar een uitgebreide tussentijdse verantwoording waarbij partners gevraagd worden een accountantsverklaring te overleggen over de dan behaalde doelen, resultaten alsmede financiële inzet. Dit zal ook het geval zijn bij afrekening.
- In 2012 worden PS proactief betrokken bij verkennen van de mogelijkheden m.b.t. de invulling van de € 30 mln. (besluitvorming in 2013).
- Wanneer er sprake is van majeure inhoudelijke of financiële wijzigingen, wordt PS vooraf betrokken. Dit houdt in dat bij wijzigingen die boven de € 500.000 provinciale middelen komen, vooraf een voorstel wordt voorgelegd.
- Desgewenste werkbezoeken organiseren.

Wat in het vervolgvoorstel staat over de betrokkenheid van PS wijkt op twee punten af van wat in het Statenvoorstel staat. Zo wordt in het Statenvoorstel gesproken over een jaarlijkse voortgangsrapportage⁷³ en staat in het vervolgvoorstel dat Staten twee keer per jaar geïnformeerd worden (1^e bullet in bovenstaande opsomming). Daarnaast stond de betrokkenheid van PS bij majeure inhoudelijke wijzigingen (4^e bullet in bovenstaande opsomming) niet zo in het Statenvoorstel. In het Statenvoorstel stond genoemd dat PS geïnformeerd zouden worden over de uitkomsten van de Steden- en Regiomonitor, in het vervolgvoorstel staat dit niet.

Bespreking en besluitvorming in PS-vergadering

Bij de bespreking van het voorstel in de PS-vergadering van 25 april 2012 werden diverse vragen gesteld en opmerkingen gemaakt door de Staten en geeft een fractie expliciet

⁷¹ PS2012-337 Verslag commissie Algemeen bestuur, Welzijn en Financiën 11 april 2012, p. 3 (samenvatting door Rekenkamer Oost-Nederland).

⁷² In het Statenvoorstel zelf werd nog gesproken over een jaarlijkse voortgangsrapportage.

⁷³ PS2012-280 Statenvoorstel Stad en Regio 2012-2015/2017, p. 54.

aan zich zorgen te maken over de betrokkenheid van PS vanaf dat moment. De gedeputeerde geeft in af op basis van de vragen en opmerkingen van de Staten aan dat:

- er harde afspraken zijn gemaakt over cofinanciering: minimaal 50%, alleen in hele specifieke gevallen kan hiervan afgeweken worden
- alle raden gediscussieerd hebben over de contracten, GS het gevoel hebben dat de betrokkenheid van de raden substantieel groter is dan in vorige periodes
- hij er begrip voor heeft dat Staten betrokken willen blijven, ieder half jaar rapporteert hij over de voortgang en met iedere substantiële verschuiving in een programma en in doelen komt hij terug in PS, ook over een verlenging van meer dan een jaar zal toestemming van PS nodig zijn, daarnaast wil hij met de Staten langs projecten gaan zodat zichtbaar wordt wat er met Stad en Regio gebeurt
- het percentage voor de sociale component is met goede reden vastgelegd in het Coalitieakkoord, in vorige periode was het 22%.⁷⁴

Het programma Stad en Regio 2012-2015/2017 is in de PS-vergadering van 25 april 2012 vastgesteld. Hiermee hebben PS de doelen en middelen van het programma Stad en Regio alsook de nieuwe subsidieregeling en wijzigingen in de subsidieverordening vastgesteld. Er zijn één amendement en één motie aangenomen:

Amendement Vinger aan de Pols

Met het [amendement](#) 'Vinger aan de Pols' is het ontwerpbesluit gewijzigd op de volgende punten (samengevat):

- Er is toegevoegd dat halverwege in 2014 een herijking plaatsvindt.
- Er is aangevuld dat in een programma waarvoor subsidie wordt aangevraagd (behalve het doel, de beoogde resultaten en een indicatie van de activiteiten) ook de financiering wordt vastgelegd, waarbij wordt aangegeven welk deel door de provincie en welk deel door gemeenten/regio's/derden wordt gefinancierd.
- Er is gewijzigd dat de het de bevoegdheid van PS (en niet van GS) is om te besluiten over een verlenging van een tijdvak van een programma waarvoor een subsidie is aangevraagd.

Motie 2^e ronde voor dynamische Stad en Regio

In de motie '2^e ronde voor dynamische Stad en Regio' worden GS verzocht om gemeenten en regio's erop te attenderen dat het plafond van maximaal 25% aan sociale activiteiten binnen Stad en Regio betrekking heeft op totale budget € 150 mln. waardoor er meer ruimte ontstaat voor 2e tranche van € 30 mln.

Ondertekening stad- en regiocontracten 1^e tranche (25 april 2012)

Op 25 april 2012 sloten GS contracten gesloten met zes regio's, acht grote steden en vijf kleine steden. Een contract kent artikelen over onder meer financiën, voortgang, aanpassing en versnelling, handelingsvrijheid binnen het programma en het budget, procesafspraken en preambule-afspraken. De fiches (met doel, beoogde resultaten en maatschappelijke effecten en de middeleninzet van de provincie, gemeente/regio en

⁷⁴ PS2012-383 Verslag van de PS-vergadering van 25 april 2012, agendapunt 8 Stad en Regio 2012-2015/2017, p. 5.

derden) zijn onderdeel van de overeenkomst. GS hebben de ondertekende Stad- en Regiocontracten naar PS gezonden (PS2012-706 t/m PS2012-726⁷⁵).

De contracten gelden als uitvoeringsdocument bij de subsidiebeschikkingen die begin mei 2012 naar de gemeenten en regio's zijn gestuurd. De subsidiebeschikkingen zijn de formele besluiten waarin de provincie haar financiële bijdrage toezegt. De contracten en de subsidiebeschikkingen zijn gezamenlijk het totale pakket van afspraken, toezeggingen en inspanningsverplichtingen die in de periode 2012-2015 de basis vormden voor de invulling van de samenwerking tussen de provincie en gemeenten/regio's binnen het programma Stad en Regio.⁷⁶ Meer over het proces tot de subsidiebeschikking in [hoofdstuk 6](#) van dit rapport.

Programma Stad en Regio 2e tranche

Brief GS naar gemeente- en regiobesturen over 2^e tranche (7 november 2012)

Op 7 november 2012 stuurden GS een [brief](#) naar de Colleges van B&W van gemeenten en de Dagelijks besturen van regio's over de tweede tranche van het programma Stad en Regio. Met de brief nodigen GS de steden en regio's uit om een aanvraag te doen voor de 2^e tranche. Voor deze tweede tranche is circa € 30 mln. voor de periode 2014-2015 gereserveerd om tussentijds in te kunnen spelen op dan actuele ontwikkelingen en urgente maatschappelijke vraagstukken. In deze brief gaan GS in op:

- de aanpak (gezamenlijk integraal afgewogen prioriteitsstelling, kiezen voor beperkt aantal urgente opgaven)
- inhoudelijke thema's (geen strakke kaderstelling, verwijzing naar thema's brief 7 juli 2011 en motie PS, op voorhand geen beperkingen sociale programma's)
- uitgangspunten van de aanvraag (nieuwe programma's of aanvullende prestaties op bestaande programma's, uitgezonderd Sleutelprojecten)
- de planning.

In [paragraaf 6.3](#) gaan we uitgebreider op de brief in. GS hebben de Staten over deze brief geïnformeerd (PS2012-942).

Statennotitie 2^e tranche Stad en Regio (januari/februari 2013)

GS hebben januari 2013 een notitie over de 2e tranche van het programma Stad en Regio gestuurd naar PS. In deze notitie wordt aandacht besteed aan de voorwaarden en verwachtingen van de 2e tranche, voor het proces en worden bevindingen uit de eerste gesprekken met regio's en gemeenten gedeeld. In tabel 8 hebben we de inhoud van deze Statennotitie samengevat.

⁷⁵ De nummers PS2012-710 en PS2012-18 zijn geen ondertekende Stad- en Regiocontracten, maar andersoortige stukken.

⁷⁶ PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, p. 39.

Tabel 8: Kernpunten Statennotitie 2e tranche Stad en Regio

Onderdeel	Inhoud
Inleiding	<ul style="list-style-type: none"> • 2^e tranche Stad en Regio: ca € 30 mln. voor 2014 en 2015. • Voorgestelde programma's minstens voor de helft door gemeenten/regio's en derden gefinancierd.
Voorwaarden en verwachtingen	<ul style="list-style-type: none"> • Verwachting aanvraag integraal afwegen (basis in visie 2020 en daaruit voorkomende uitvoeringsprogramma's). • Sleutelprojecten uitgesloten. • In brief 7 juli kaders PS en mogelijke onderwerpen aangegeven. • Op grond van motie geen beperkingen sociale programma's. • Aanvragen kunnen bestaan uit nieuwe programma's of aanvullende prestaties op lopende programma's. • Naast doel, beoogde resultaten en verwachte maatschappelijke effecten, dient in de aanvraag de totale investering te worden aangegeven, met vermelding van de gemeentelijke bijdrage(n), bijdragen van derden en de beoogde provinciale bijdrage. • Voorgestelde programma's ten minste voor de helft door partners en derden gefinancierd. Cofinancieringsinspanning opportuun, slecht bij hoge uitzondering van afwijken. Eigen bijdrage gemeenten en derden ruim en praktisch benaderen, geen eenduidige formulering hanteren. • Kijken in hoeverre ook middelen vanuit andere beleidsprogramma's ingezet kunnen worden.
Proces	<ul style="list-style-type: none"> • 7 november brief naar gemeenten en regio's, eind december een bestuurlijk gesprek per regio. • 1 feb. concept-aanvragen. Deze beoordelen op de bij de 1^e tranche gestelde uitgangspunten (structuurversterkend en intergemeentelijke samenwerking). Toetsen met betrokken sectoren of programma's ook bijdragen aan provinciale doelstellingen, borging eigen bijdrage voldoende en of programma's maatschappelijk urgent zijn. • 28 maart definitieve aanvragen, april en mei definitieve beoordeling en behandeling Staten 26 juni 2013.
Midtermreview uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • In 2013 Midtermreview op uitvoeringsagenda bij coalitieakkoord 2011-2015. In verband met gewijzigde financiële perspectieven en wet Hof verwachtingen en ambities mogelijk bijgesteld. Bij Voorjaarsnota keuzenotitie. • In brief 7 juli voorbehoud gemaakt in verband met keuzes die vanuit Midtermreview voorgesteld gaan worden. Bij voorstel 2^e tranche zullen uitkomsten proces Midtermreview meespelen.
Bevindingen 1 ^e gesprekken regio's en gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> • Beknopte samenvatting van programma's voor 2^e tranche die in bestuurlijke overleggen van medio december aan de orde zijn gekomen. • Veel partners komen met een vervolg op programma's die zijn ingediend voor de 1^e tranche. • Meeste partners verwachten geen problemen te hebben met eis van minimaal 50% eigen bijdrage, omdat het in veel gevallen gaat om een uitbreiding van reeds bestaande programma's.

Bron: PS2013-59 2e tranche programma Stad en Regio (samenvatting Rekenkamer Oost-Nederland)

53

Democratische legitimiteit programma Stad en Regio

De notitie is op 6 februari 2013 in de commissie AFW besproken. In deze commissievergadering geeft de gedeputeerde naar aanleiding van vragen en opmerkingen van Statenleden over Stad en Regio aan dat:

- door middel van andere programma's de provinciale bijdrage hoger kan worden dan € 30 mln.
- hij strak wil vasthouden aan cofinanciering; dit zorgt voor commitment en daardoor ook dat er geen onderuitputting is binnen het programma Stad en Regio
- elke raad en college weet hoe de procedure in elkaar zit; het is de verantwoordelijkheid van de raden om de vinger aan de pols te hebben en de verantwoordelijkheid van de colleges om hun raad erbij te betrekken.⁷⁷

Deadline programma's 2^e tranche (1 februari/1 april 2013)

De gemeenten en regio's dienden uiterlijk 1 februari 2013 de conceptaanvragen te hebben opgestuurd. De definitieve aanvragen moesten uiterlijk 1 april 2013 bij de provincie ingediend zijn.

Statenvoorstel programma Stad en Regio 2^e tranche (juni 2013)

Op 26 juni 2013 stellen PS de [Statenbrief Programma Stad en Regio 2012-2015/2017: 2de tranche](#) vast.

⁷⁷ PS2012-148 Verslag commissie Algemeen Bestuur, Welzijn en Financiën 6 februari 2013, p. 3.

Inhoud voorstel en besluit

Het besluit van PS over de tweede tranche van het programma Stad en Regio bestaat globaal gezien uit vier onderdelen:

- Vaststellen tweede tranche
- Vaststellen wijzigingen eerste tranche
- Overhevelen middelen programma's naar programma Stad en Regio voor de bekostiging van de tweede tranche
- Omzetten reserveringen naar toekenning van middelen eerste tranche

In het voorstel is opgenomen dat de aan PS voorgestelde invulling van de tweede tranche getoetst is aan de volgende criteria:

- Structuurversterkend;
- Actueel en maatschappelijk urgent vraagstuk;
- Binnen het programma zijn keuzes gemaakt;
- Levert concreet resultaat op;
- Uitvoerbaarheid, gereed 31 december 2015;
- Betreft regionale samenwerking;
- Draagt bij aan lokale regionale en provinciale doelstellingen;
- Eigen bijdrage (gemeenten en derden) minimaal 50%.

Daarnaast wordt in het voorstel toegelicht dat het percentage sociaal voor de eerste en tweede tranche samen uitkomt op 19% en daarmee binnen de kaders van PS (maximaal 25%) blijft. GS geven in het voorstel aan dat bij drie programma's uit de tweede tranche de bijdrage van partners inclusief derden onder de 50% uitkomt. Zij tekenen hierbij aan dat dit programma's betreft waarbij partners en derden in de eerste tranche ruim aan de eigen bijdrage is voldaan, waardoor GS ervan uitgaan dat er over het totaal voldaan zal worden aan het uitgangspunt 50%-50%.

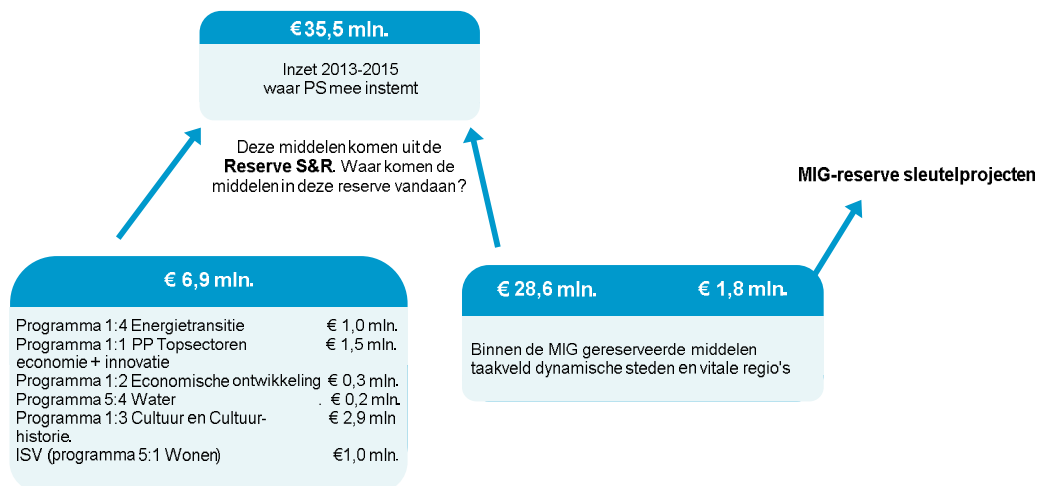
In figuur 10 zijn de besluiten die betrekking hebben op financiële aspecten van de tweede tranche samengevat. Figuur 10 laat zien dat PS instemmen met een inzet van € 35,5 mln. in de periode 2013-2015 voor de uitvoering van de tweede tranche van het Programma Stad en Regio 2013-2015/2017. Deze middelen worden gedekt vanuit de reserve S&R. Toevoegingen aan deze reserve vinden in dit Statenvoorstel plaats vanuit twee bronnen:

- € 28,6 mln. vanuit de MIG gereserveerde middelen voor het taakveld dynamische steden en vitale regio's en
- € 6,9 mln. wordt overgeheveld vanuit andere provinciale programma's.

Daarnaast wordt besloten € 1,18 mln. toe te voegen aan de MIG-reserve Sleutelprojecten. Dit wordt gedekt vanuit de binnen de MIG gereserveerde middelen voor het taakveld dynamische steden en vitale regio's. Dit betekent dat middelen die oorspronkelijk bedoeld waren voor een regulier stadscontract (na het beschikbaar stellen) ingezet gaan worden voor een Sleutelproject.

Figuur 10: Besluiten met betrekking tot financiën programma Stad en Regio excl. Sleutelprojecten

Inzet 2e tranche en dekking daarvan

Wijzigingen 1e tranche

- € 0,28 mln. vanuit Statenprogramma 1:1 Topsectoren economie en innovatie toevoegen aan S&R-reserve
- € 2,42 mln. gereserveerde middelen Stadsregio Arnhem-Nijmegen beschikbaar stellen
- Wijzigingen begrotingsjaren 2013 t/m 2016, beschikbaar stellen (dekken uit S&R-reserve):

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van Statenbrief PS2013-408 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017: 2de tranche.

Behandeling Staten

Het Statenvoorstel over de 2e tranche van Stad en Regio is besproken in de commissie AFW van 15 mei 2013. Gedeputeerde geeft in deze commissiebespreking onder meer aan dat:

- er weinig projecten zijn afgefallen, omdat er in dialoog is gewerkt aan passende projecten
- er een hoger percentage sociale projecten is (met name door de Stadsregio)
- de projecten sterker zijn geprioriteerd, omdat er een stevige agenda was maar aanzienlijk minder middelen dan in de eerste tranche
- er rekening is gehouden met de moties die PS hebben aangenomen; de motie over woningbouwcorporaties komt terug in het voorstel over de Sleutelprojecten en bij het Broederen klooster hebben revolverende middelen een belangrijke rol gespeeld.
- de extra middelen uit sectorale programma's komen boven op de € 30 mln. voor Stad en Regio die er staat
- er op 16 oktober een congres is over Stad en Regio waar PS-leden hun invloed kunnen uitoefenen. Daarnaast wordt hard gewerkt aan een website die Stad en Regio inzichtelijk maakt.⁷⁸

⁷⁸ PS2013-464 Verslag commissie Algemeen bestuur, Financiën en Welzijn 15 mei 2013, p. 6-7.

PS stellen de 2^e tranche van het programma Stad en Regio op 26 juni 2013 vast. Naar aanleiding hiervan worden de contracten aangevuld met de tweede tranche en voor ondertekening aan de partners voorgelegd.

Eveneens op 26 juni 2013 hebben PS de 'Statenbrief Sleutelprojecten programma Stad en Regio 2012-2015/2017' vastgesteld. In [paragraaf 4.2.5](#) gaan we nader in op de besluitvorming over de jaren rondom de Sleutelprojecten. Genoemde Statenbrief zal in dit overzicht worden behandeld.

4.2.4 Herijking en wijzigingen via Voor- en Najaarsnota's (2014 en 2015)

Herijking bij Najaarsnota 2014

In april 2012 werd bij de besluitvorming over het Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 het [amendement](#) 'Vinger aan de Pols' ingediend. Met dit amendement werd onder meer een besluit toegevoegd aan het ontwerpbesluit. Dit toegevoegde besluit luidt:

"Halverwege de uitvoeringsperiode van het Programma Stad en Regio (eind 2013/begin 2014) wordt er een tussenbalans opgemaakt. Op dat moment wordt er bekeken of er aanleiding is om de contractafspraken bij te stellen (herijking). Provinciale Staten besluiten over het aanpassen van de contractafspraken wat betreft doelen, beoogde resultaten en financiering, binnen de reeds door PS vastgestelde kaders."

56

Democratische legitimiteit programma Stad en Regio

Deze herijking heeft plaatsgevonden bij de Najaarsnota 2014. Er is herijkt op inhoud, dat wil zeggen dat aanpak en besluitvormingsprocedures niet tegen het licht zijn gehouden. De provincie heeft van verschillende contractpartners herijkingsverzoeken ontvangen en deze gecategoriseerd naar zwaarte. Er zijn drie soorten wijzigingen, afhankelijk van de zwaarte wijziging is PS of GS aan zet. De soorten wijzigingen zijn:

1. Substantiële inhoudelijke en/of financiële wijzigingen leiden tot een gewijzigd programmatische in het contract. Deze (en ook eventuele verlengingsverzoeken⁷⁹) worden aan PS voorgelegd ter besluitvorming.
 - Bij de Voorjaarsnota 2014 ging het om vijf herijkingsverzoeken, waarmee PS op 24 september 2014 akkoord is gegaan.⁸⁰

⁷⁹ In de Subsidieregeling meerjarenprogramma's Gelderland 2012 stond oorspronkelijk (ontwerpbesluit PS2012-280 programma Stad en Regio) dat GS het tijdvak van een programma konden verlengen indien de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet binnen het oorspronkelijke tijdvak waren uitgevoerd. Echter, met het amendement 'Vinger aan de Pols' hebben PS de subsidieregeling/het ontwerpbesluit op dit punt gewijzigd; de verlenging van het tijdvak werd een bevoegdheid van PS en niet van GS.

⁸⁰ Deze wijzigingsverzoeken hadden betrekking op de volgende programma's: Sleutelproject Doetinchem De Schil - stationsomgeving Poort naar de Achterhoek, Regiocontract Food Valley - 2e tranche Arbeidsmarkt en Onderwijs (Technodiscovery), Ede Sleutelproject - Veluwe Poort, Stadscontract Zutphen - Binnenstad en centrumvoorzieningen en Tiel Sleutelproject - Waalfront, Santwijkse Poort.

2. Bij wijzigingen waarvoor wel de noodzaak wordt gezien om het fiche te wijzigen, maar waarbij geen sprake is van een sterke ombuiging van doelen en resultaten nemen GS zelf het wijzigingsbesluit. PS krijgen het gewijzigde fiche ter kennisname.
 - Bij de Voorjaarsnota 2014 ging het om vijf herijkingsverzoeken; PS hebben op 24 september 2014 de gewijzigde fiches voor kennisgeving aangenomen.⁸¹
3. Bij kleine wijzigingen zonder gevolgen voor doelen en resultaten en soms beperkt voor financiën wordt ervoor gekozen het fiche niet te wijzigen (geen wijzigingsbesluit). GS gaan akkoord met de wijzigingen en houden er rekening mee bij de eindafrekening.
 - Bij de Voorjaarsnota 2014 ging het om 20 gevallen.

GS stellen dat na de herijking de gemeentelijke bijdragen op hetzelfde niveau blijven als bij de contractafsluiting.⁸² De herijkingen leiden tot een verlaging van bijdragen van derden met € 19 mln. (6% totaal bij contractafsluiting), zo gaven GS aan.

In de Najaarsnota 2015 is niet alleen aandacht voor de herijking van Stad en regio (gewijzigde programmafiches), maar werd per contractpartner ook informatie verstrekt over de voortgang van de programma's. In [paragraaf 5.2](#) gaan we dieper in op de voortgangsinformatie die PS ontvangen via de Voor- en Najaarsnota's.

Wijzigingen bij Voor- en Najaarsnota's 2015

Ook bij de Voorjaarsnota en Najaarsnota 2015 konden gemeenten en regio's wijzigingsverzoeken (incl. verlengingsverzoeken) doen. Hierboven is al gemeld dat er drie type wijzigingen bestaan. In tabel 9 wordt per nota aangegeven hoeveel elk type wijzigingen is voorgekomen.

Tabel 9: Stad en Regio in Voor- en Najaarsnota's

	Wijzigingen		
	Substantiële wijzigingen, fiche wijzigt (PS besluiten)	Fiche gewijzigd, geen sterke ombuiging (GS besluiten, PS tkn)	Kleine wijzigingen (fiche blijft hetzelfde)
Najaarsnota 2014 (formele herijking)	5	5	20
Voorjaarsnota 2015	12 ⁸³		3
Najaarsnota 2015	1	14	8

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van Najaarsnota 2014, Voorjaarsnota 2015 en Najaarsnota 2015 van provincie Gelderland.

⁸¹ Het ging om fiches van de volgende programma's: Doetinchem Sleutelproject - De Schil, vitaal stadscentrum, Doetinchem Sleutelproject - De Schil, Iseldoks fase 1, Stadscontract Wageningen - Versterking sociale infrastructuur, Regiocontract Noord Veluwe - Economie, Regiocontract Noord Veluwe - Omgeving.

⁸² Aangegeven wordt dat dit een reëel beeld geeft, maar gedeeltelijk een dagkoers omdat met name over de Veluwe Poort dat najaar nog door gemeente Ede begrotingsbesluiten moeten worden genomen over tientallen miljoenen.

⁸³ 5x verlenging tijdvak, 5x inhoudelijke wijzigingen en 1x wijziging Sleutelproject.

In interviews werd aangegeven dat de wijzigingsverzoeken er niet toe geleid hebben dat de cofinanciering onder de 50% kwam. Er zijn regelmatig ambtelijke en bestuurlijke gesprekken gevoerd om dergelijke situaties te voorkomen. In die gesprekken werd gekeken of het mogelijk was om op andere manieren (bijvoorbeeld nieuwe activiteiten) de gestelde doelen wel te behalen. Het idee voor Stad en Regio was ook dat gestuurd zou worden op deze doelen. Wanneer men erachter kwam dat een onderdeel van een programma onhaalbaar bleek, bijvoorbeeld omdat een marktpartij niet langer meedeed, is bekeken wat gedaan kon worden om de doelen toch te bereiken. Veelal waren er andere projecten waarmee het doel ook behaald kon worden. Die ruimte is door partners gewaardeerd. In een interview is dit als voordeel van het werken met programma's benoemd.

4.2.5 Sleutelprojecten (vanaf 2007)

In deze paragraaf gaan we in op de Sleutelprojecten. Zoals u in hoofdstuk 2 heeft kunnen lezen is een Sleutelproject een gebiedsontwikkelingsproject dat belangrijk is voor de stad en dat een regionale uitstraling heeft. Het gaat om een complex project met grote investeringen en een veelheid aan betrokken partijen.⁸⁴ De provincie Gelderland heeft zich hier in 2007 aan gecommitteerd. De acht Sleutelprojecten behoorden destijds tot het GSO-beleid en zijn nu onderdeel van de contracten met de grote steden. In figuur 11 zijn de belangrijkste besluitvormende documenten die betrekking hebben op de Sleutelprojecten weergegeven. Dit is exclusief afzonderlijke besluiten over Sleutelprojecten. Na de figuur lichten we dit toe.

⁸⁴ Provincie Gelderland. Nieuwsbericht 5 maart 2014: *Extra investeren in integrale bouwprojecten Gelderse steden*.

Figuur 11: Relevante documenten Sleutelprojecten

59

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland

Coalitieakkoord 2007-2011 (april 2007)

In het Coalitieakkoord 2007-2011 van april 2007, Gelderland maakt het verschil getiteld, worden Sleutelprojecten onderscheiden die van evident provinciaal belang zijn en de centrumfunctie van grote steden versterken. Deze Sleutelprojecten zijn onlosmakelijk verbonden met het Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid. De geselecteerde Sleutelprojecten zijn:

- Apeldoorn: Kanaalzone
- Arnhem: Rijnboog
- Doetinchem: De Schil
- Ede: Ede Oost
- Harderwijk: Waterfront
- Nijmegen: Koers West
- Tiel: Waalfront
- Zutphen: IJsselsprong/Rivier in de stad

Voor de periode 2007-2017 wordt € 120 mln. ingezet voor de Sleutelprojecten. Uit dit budget wordt € 50 mln. uitgetrokken voor de periode 2007-2011. Een nader te bepalen beperkt bedrag hiervan wordt ingezet als flexbudget. Over de provinciale inzet en de wijze van samenwerking worden per Sleutelproject specifieke en separate afspraken

gemaakt. Het Coalitieakkoord is in de PS-vergadering van 11 april 2007 ter kennisgeving aangenomen.

Statenvoorstel regionale samenwerkingsprogramma's 2008-2011 (april 2008)

Op 23 april 2008 stelden PS het Statenvoorstel Regionale Samenwerkingsprogramma's 2008-2011 vast (PS2008-219). De belangrijkste besluiten over de Sleutelprojecten in dit Statenvoorstel waren:

- Het vaststellen van de Sleutelprojecten als onderdeel van het Regionaal Samenwerkingsprogramma 2008-2011
- In te stemmen met de inzet van € 151,9 mln. in de periode 2008-2011 overeenkomstig de in het voorstel genoemde bedragen per programma per regio en stad (in het voorstel wordt een bedrag van € 50 mln. genoemd voor de Sleutelprojecten).

Afzonderlijke besluiten Sleutelprojecten 2008-2011

In de periode 2008-2011 zijn een aantal afzonderlijke besluiten over Sleutelprojecten genomen. Die zijn samengevat in tabel 10.

Tabel 10: Afzonderlijke besluiten Sleutelprojecten 2008-2011

Besluit	Samenvatting
PS2008-794: Gebiedsontwikkeling Kanaalzone Noord-West	PS besloten op 3 december 2008 een subsidie ad max. € 5 mln. toe te kennen voor de gebiedsontwikkeling Kanaalzone Noord-West onder de voorwaarde dat ook het Rijk (€ 11 mln.) en de gemeente Apeldoorn (€10 mln.) beschikbaar stelt voor de gebiedsontwikkeling Kanaalzone Noord-West.
PS2010-195: Sleutelproject Waterfront Harderwijk	PS besloten op 31 maart 2010 in 2012 een eenmalige subsidie toe te kennen ad max. € 2 mln. voor geluidsmaatregelen ter waarborging van een nieuw woonmilieu voor de gebiedsontwikkeling Waterfront Waterstad in het programma Waterfront van de gemeente Harderwijk.
Feb. 2011: Actualisering sleutelproject Kanaalzone Apeldoorn-pilot Zuid (PS2011- 56)	PS stemden op 16 februari 2011 in met de aanpassingen van het 'sleutelproject Kanaalzone Apeldoorn-pilot Zuid'. Dit wordt aangemerkt als wijzigingen van het Regionale Samenwerkingsprogramma onderdeel Apeldoorn, sleutelproject Kanaalzone. Er is ingestemd met het beschikbaar stellen van € 1 mln. (d.m.v. een subsidie) aan de gemeente Apeldoorn die gereserveerd is voor risicobewust participeren in de pilot Zuid.

Coalitieakkoord 2011-2015 (april 2011)

In het [Coalitieakkoord 2011-2015](#) (PS2011-266) van april 2011, Uitdagend Gelderland getiteld, staat dat de afspraken over de Sleutelprojecten ongewijzigd blijven volgens de planning uit 2007. Van de € 120 mln. die beschikbaar was voor de periode 2007-2017 was € 50 mln. voor de jaren 2007-2011 (zie Coalitieakkoord 2007-2011 eerder in deze paragraaf). Dit betekent dat er € 70 mln. is voor de periode 2012-2017.

Afzonderlijke besluiten Sleutelprojecten 2011-2012

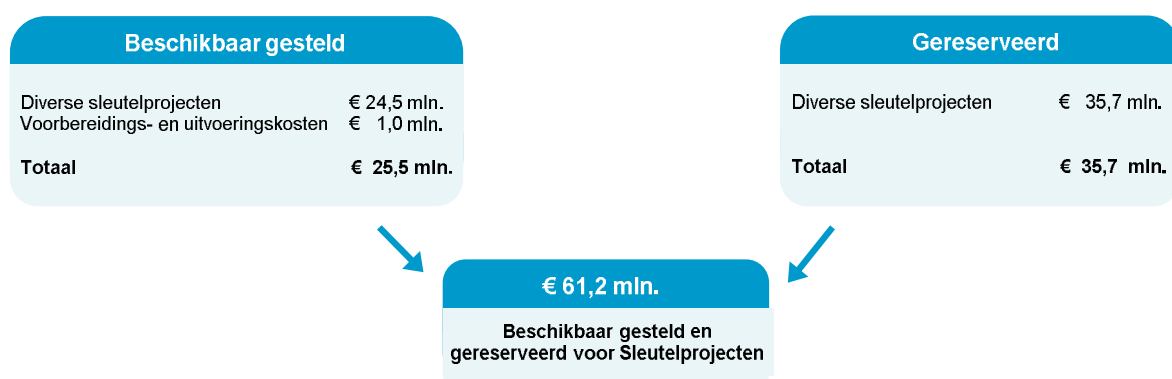
In de periode 2011-2012 is er één afzonderlijk besluit genomen over een Sleutelproject. Dit ging om het [aanvullend subsidieverzoek Sleutelproject De Schil Doetinchem](#) (PS2011-57). Het ging hierbij om een bedrag van € 2,1 mln. Deze subsidie was een wijziging van het Regionale Samenwerkingsprogramma. Het bedrag werd gedekt vanuit de MIG gereserveerde middelen Regionale samenwerkingsprogramma (begrotingswijziging).

Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 1^e tranche (april 2012)

PS besluiten op 25 april 2012 met het Statenvoorstel Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 (PS2012-280) € 24,5 mln. beschikbaar te stellen voor de Sleutelprojecten.⁸⁵ Daar komt nog € 1,0 mln. bij voor de voorbereidings- en uitvoeringskosten. Daarnaast besloten PS € 35,7 mln. te reserveren voor diverse Sleutelprojecten.⁸⁶ Dit alles werd gedekt vanuit de MIG gereserveerde middelen voor Sleutelprojecten.

In figuur 12 zijn de besluiten die betrekking hebben op financiële aspecten van de Sleutelprojecten samengevat. Na de figuur vindt een toelichting plaats.

Figuur 12: *Besluiten met betrekking tot financiën Sleutelprojecten in het Statenvoorstel programma Stad en Regio 2012-2015/2017*

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van (besluiten) PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017.

Figuur 12 laat zien dat PS € 24,5 mln. hebben beschikbaar gesteld voor de Sleutelprojecten.⁸⁷ Daar komt nog € 1,0 mln. bij voor de voorbereidings- en uitvoeringskosten. Daarnaast besloten PS € 35,7 mln. te reserveren voor diverse Sleutelprojecten.⁸⁸

⁸⁵ PS2012-280 besluit 10a. Het ging om € 2,0 mln. voor Doetinchem De Schil, € 6,0 mln. voor Ede Veluwe Poort, € 5,0 voor Harderwijk Waterfront, € 6,0 mln. voor Nijmegen Waterfront, € 3,5 mln. voor Tiel Waalfront en € 2,0 mln. voor Zutphen IJsselsprong (PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, besluit 11).

⁸⁶ Het ging om reserveringen voor: Arnhem Rijnboog Kunstencluster (€ 11,25 mln.), Doetinchem de Schil (€ 1,4 mln.), Ede Veluwe Poort (€ 5 mln.), Harderwijk Waterfront (€ 4,0 mln.), Nijmegen Waalfront (€ 5,0 mln.), Tiel Waalfront (€ 4,5 mln.) en Zutphen IJsselsprong (€ 4,5 mln.) (PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017, besluit 13).

⁸⁷ PS2012-280 besluit 10a. Het ging om € 2,0 mln. voor Doetinchem De Schil, € 6,0 mln. voor Ede Veluwe Poort, € 5,0 voor Harderwijk Waterfront, € 6,0 mln. voor Nijmegen Waterfront, € 3,5 mln. voor Tiel Waalfront en € 2,0 mln. voor Zutphen IJsselsprong (PS2012-80 besluit 11).

⁸⁸ Het ging om reserveringen voor: Arnhem Rijnboog Kunstencluster (€ 11,25 mln.), Doetinchem de Schil (€ 1,4 mln.), Ede Veluwe Poort (€ 5 mln.), Harderwijk Waterfront (€ 4,0 mln.), Nijmegen Waalfront (€ 5,0 mln.), Tiel Waalfront (€ 4,5 mln.) en Zutphen IJsselsprong (€ 4,5 mln.) (PS2012-280 besluit 13).

Deze beschikbaarstellingen en reserveringen worden geheel gedekt uit binnen de MIG gereserveerde middelen voor Sleutelprojecten/Regionale Samenwerkingsprogramma. In het PS-besluit wordt onder andere besloten om binnen de MIG gereserveerde middelen voor het taakveld cultuur en het taakveld gebiedsontwikkeling te verplaatsen naar de Sleutelprojecten (het gaat hier om € 2,25 respectievelijk € 1,5 mln.).

Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 2e tranche (juni 2013)

PS besluiten op 26 juni 2013 over het programma Staten en Regio 2012-2015/2017: 2e tranche. Eén besluit heeft betrekking op een Sleutelproject, namelijk om € 1,18 mln. over te hevelen van de MIG gereserveerde middelen taakveld dynamische steden en vitale regio's naar de MIG-reserve Sleutelprojecten. Dit was voor de tweede trancheaanvraag van de gemeente Doetinchem. Een voorstel voor de toekenning van de middelen wordt via een separate Statenbrief over Sleutelprojecten (zie volgend onderdeel van deze paragraaf) aan de Staten voorgelegd.

Statennotitie Sleutelprojecten programma Stad en Regio (juni 2013)

Op 26 juni 2013 stellen PS de [Statenbrief Sleutelprojecten programma Stad en Regio 2012-2015/2017](#) (PS2013-520) vast. In tabel 11 vatten we de inhoud van deze Statenbrief samen. Kern van de brief is dat het tempo van de uitvoering van de Sleutelprojecten door de economische crisis onder druk komt te staan. GS hebben een extern onderzoek laten uitvoeren (zie [paragraaf 3.2.1](#)). GS vraagt PS om voor drie Sleutelprojecten middelen beschikbaar te stellen.

Tabel 11: Kernpunten Statenbrief Sleutelprojecten

Onderdeel	Inhoud
Inhoud voorstel	<ul style="list-style-type: none"> Actuele relevante informatie over Sleutelprojecten gebundeld in voorliggende Statenbrief. In de brief worden Staten geïnformeerd over hoe GS op korte termijn willen inspelen op actualiteit Sleutelprojecten (mede o.b.v. van extern onderzoek i.o.v. provincie). Verder zijn in de brief actuele voortgangsgegevens en wijzigingen van het programma opgenomen. Staten gevraagd op basis van drie ingediende programma's, de afstemming met de contractpartners en de toetsing aan de moties en kaders) te besluiten tot het wijzigen van het programma Stad en Regio 2012-2015 inclusief de financiële aspecten op de onderdelen sleutelprojecten Doetinchem De Schil (Station, Doetinchem de Schil Iseldoks doorstart) en Tiel Waalfront (Fluvia Tiel).
Aanleiding	<ul style="list-style-type: none"> Door gevolgen van de economische crisis komt het tempo van de uitvoering van de Sleutelprojecten onder druk te staan: de afzet stopt, partijen zien zich genoodzaakt om terugtrekkende beweging te maken en de verdien capaciteit om de beoogde kwaliteitsimpuls te realiseren neemt af. Gezocht naar oplossingen om projecten waar mogelijk verder te helpen. Ter ondersteuning is een extern onderzoek gedaan naar wat de projecten nodig hebben en welk handelingsperspectief er is voor de provincie Gelderland.
Bestaand beleid c.q. kader	In 2008 Sleutelprojecten voor het eerst in stadscontracten met acht grote steden opgenomen. In Coalitieakkoord 2011-2015 en Uitvoeringsagenda 2011 heeft provincie opnieuw koers bepaald voor Sleutelprojecten via programma Stad en Regio (zijn Sleutelprojecten integraal onderdeel van). 25 april 2012 Stad- en Regiocontracten afgesloten inclusief de Sleutelprojecten. De Sleutelprojecten kennen een looptijd van 10 jaar tot en met 2017.
Argumenten/afweging	De constatering uit een extern onderzoek worden genoemd. De provincie gaat in gesprek met betrokken gemeenten over de rol en betekenis van de provincie. Er wordt inhoud gegeven aan gezamenlijk actieprogramma. In samenspraak worden de aanbevelingen van het onderzoek in praktijk gebracht en vertaald. Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none"> korte termijn: hoe kan de provincie actief faciliteren (maatwerk per Sleutelproject) initiatoren van overleg met betrokken partijen en marktpartijen/corporaties verkennen nieuwe instrumenten (financieel instrumentarium)
Financiële en juridische consequenties	<ul style="list-style-type: none"> Actualiteit geeft aanleiding om voor die programma's middelen vrij te maken: <ul style="list-style-type: none"> Doetinchem De Schil (Stationsomgeving): € 1,4 mln. Doetinchem De Schil (Iseldoks doorstart): € 1,2 mln. Tiel Waalfront (Fluvia Tiel): € 3,7 mln. Dekking volledig uit het programma Stad en Regio (€3,7 mln. Fluvia Tiel is inclusief € 1,2 mln. uit programma Gelderse Gebiedsontwikkeling). Doel is dat er geen sprake mag zijn van ongeoorloofde staatssteun. Gemeenten en regio's primair verantwoordelijk voor beoordeling evt. staatssteunaspecten. In loop van programma, indien nodig, met partners in gesprek hoe zij dit invullen. Provincie bevordert dat subsidiegelden worden besteed in overeenstemming met regels voor staatssteun, bijvoorbeeld in beschikking bepaling over opgenomen waarin uitvoering op toegezien wordt.
Proces en evaluatie	Bij positief besluit over voorliggend voorstel treedt deze met terugwerkende kracht per 1 jan. 2013 in. Wijzigingen zullen opgenomen worden in stadscontracten. Preambule en procesafspraken voor onderdelen Sleutelprojecten zijn in deze contracten geactualiseerd. Staten geïnformeerd over voortgang in context van gehele programma Stad en Regio.
Bijlagen	<ul style="list-style-type: none"> Toelichting Sleutelprojecten programma Stad en Regio, proces- en preambuleafspraken Sleutelprojecten, gewijzigde programmatische Stad en Regio Onderzoek acht Sleutelprojecten Begrotingswijziging en ontwerpbesluit

Bron: [Statenbrief PS2013-520 Sleutelprojecten Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 \(samenvatting Rekenkamer Oost-Nederland\)](#).

Behandeling Staten

De Statenbrief is besproken in de commissie AFW van 19 juni 2013. In deze vergadering is door Statenleden en gedeputeerde ingegaan op het onderzoek naar de Sleutelprojecten (zie [paragraaf 3.2.1](#)), de financiële problemen bij gemeenten en wat dit betekent voor de afspraken/kaders van de Sleutelprojecten. De gedeputeerde vraagt ruimte voor het College om per Sleutelproject andere rollen en instrumenten te onderzoeken. Bij het beoordelen van de plannen zal een second opinion gevraagd worden, deze zal ook zitten bij het voorstel aan PS dat hier mogelijk uit volgt.

GS vroegen PS (op basis van drie ingediende programma's, de afstemming met de contractpartners en de toetsing aan de moties en kaders) te besluiten tot het wijzigen van het programma Stad en Regio 2012-2015 inclusief de financiële aspecten op de onderdelen Sleutelprojecten Doetinchem De Schil (Station, Doetinchem de Schil Iseldoks doorstart) en Tiel Waalfront (Fluvia Tiel). PS namen hier op 26 juni 2013 een positief [besluit](#) over.

Afzonderlijke besluiten Sleutelprojecten 2015

In 2015 zijn een aantal besluiten genomen die betrekking hebben op afzonderlijke Sleutelprojecten. Deze zijn in tabel 12 samengevat.

Tabel 12: *Besluiten over afzonderlijke Sleutelprojecten*

Besluit	Samenvatting besluit
Jan. 2015: Statenbrief Sleutelproject Arnhem (PS2014-991)	PS hebben op 28 januari 2015 ingestemd met het gewijzigde programma-fiche sleutelproject Arnhem Zuidelijke binnenstad. Gereserveerde middelen van € 8,03 mln. zijn beschikbaar gesteld ten behoeve van het Sleutelproject Arnhem.
Feb. 2015: Statenbrief Stadscontract Zutphen - aanpassing programma Binnenstad en Centrumvoorzieningen onderdeel Broederenklooster (PS2015-56)	PS hebben op 25 februari 2015 ingestemd met het gewijzigde programmatische Binnenstad en Centrumvoorzieningen, incl. financiële wijzigingen. Het toegekende bedrag voor het Broederenklooster was € 3,55 mln. dit is aangepast naar een provinciale bijdrage van € 2,85 mln. Het resterende bedrag € 0,7 mln. is weer toegevoegd aan de programmareserve Cultuur en Erfgoed. Tot slot is de einddatum van de realisatie van het programma verlengd.
Nov. 2015: Begroting 2015	PS hebben 11 november 2015 een reservering van € 4 mln. voor Harderwijk Waterfront en een reservering van € 4,5 mln. voor Zutphen IJsselsprong/Rivier in de stad beschikbaar gesteld (reservering PS2012-280). Beide bedragen waren april 2012 gereserveerd bij Statenvoorstel PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017. Bij betreffende begroting zat een bijlage met de programmatische en externe financiële beoordelingen.
Nov. 2016: Begroting 2016	PS hebben een reservering van € 5 mln. voor Nijmegen Waalfront beschikbaar gesteld (april 2012 gereserveerd bij Statenvoorstel PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017). Bij betreffende begroting zat een bijlage met het programmatische en externe financiële beoordeling.

In de begroting 2015 stond het onderstaande overzicht van de beschikbare middelen voor Stad en Regio. Het beschikbaar stellen van de gereserveerde € 5 mln. (zie tabel 12) is later gebeurd dus hier niet in verwerkt.

Tabel 13: Beschikbare middelen Sleutelprojecten ten tijde van begroting 2015

Omschrijving	Bedrag in €
Beschikbare middelen	
Beschikbaar Coalitieakkoord (2012 t/m 2017)	70.000.000
Toevoeging Stad en Regio 2 ^e tranche	1.177.425
Toevoeging overige programma's	4.950.000
<i>Totaal beschikbaar</i>	76.127.425
Beschikbare middelen zijn als volgt belegd:	
Waarvan toegekend (beschikt)	48.400.000
Waarvan beschikbaar t.b.v. uitvoering	1.000.000
Waarvan specifiek gereserveerd	23.250.000
Waarvan algemeen gereserveerd	3.477.425

Bron: Begroting 2015, bijlage IV Stad en Regio Sleutelprojecten, appendix I: Budget Stad en Regio onderdeel Sleutelprojecten 2012-2017.

5 Verantwoording PS in de praktijk

Normen

- Afspraken over frequentie en aard van de rapportages.
- Rapportages conform deze afspraken.
- Rapportages met duidelijke koppeling naar kaders; rekenschap afleggen over de uitoefening van publieke bevoegdheden en de besteding van publieke middelen (feedbacklegitimiteit).

Bevindingen

- De afspraken over de informatievoorziening richting de Staten staan voornamelijk in het (vervolgvoorstel bij het) Statenvoorstel programma Stad en Regio (april 2012). De belangrijkste afspraken zijn:
 1. Aansluitend bij de P&C-cyclus twee maal per jaar geïnformeerd over de voortgang van het programma S&R.
 2. Geïnformeerd over de resultaten van de tweejaarlijks op te stellen regio- en stedenmonitor.
 3. PS worden op 2 momenten uitgebreid over de voortgang geïnformeerd: Bij het opmaken van de tussenbalans halverwege de periode (tevens evt. bijstelling contractafspraken) en in 2016 wanneer de Staten een eindrapportage over de periode 2012-2015 ontvangen.
 4. Desgewenst werkbezoeken.
- In de jaarrekeningen wordt verantwoording afgelegd over het programma Stad en Regio. Hierin is opgenomen welke prestaties gerealiseerd zijn en hoe er gescoord is op de prestatie-indicatoren. Tevens staat hierin hoeveel er besteed is aan het programma. Er wordt niet teruggekoppeld hoe gepresteerd wordt op de beleidseffectindicatoren.

Vervolg bevindingen op de volgende pagina

Vervolg bevindingen

- De nakoming van de afspraken over informatievoorziening is als volgt:
 1. Er is in 2012 niet meer gerapporteerd over de voortgang van het programma Stad en Regio. Bij de Voor- en Najaarsnota 2013, 2014 en 2015 is dit wel gedaan. Hierin staat vanaf 2014 financiële voortgangsinformatie op contractniveau en inhoudelijke voortgangsinformatie op programmaniveau.
 2. De Staten zijn geïnformeerd over het bestaan van de regio- en stedenmonitoren. De resultaten van de stedenmonitor 2013 zijn gedeeld op een congres in 2014.
 3. Bij de Najaarsnota 2014 is uitgebreidere informatie opgenomen dan in eerdere nota's. Deze informatie was gebaseerd op de formele voortgangsrapportages van partners die jaarlijks worden aangeleverd en ditmaal vergezeld werden van een accountantsverklaring. De gemeenten en regio's moeten voor 1 oktober 2016 hun eindrapportages met accountantsverklaring inleveren. Het is nog niet bekend wanneer de Staten een eindrapportage gebaseerd hierop ontvangen.
 4. In het begin zijn werkbezoeken georganiseerd, voor de jaren 2013, 2014 en 2015 zijn deze i.v.m. het tijdsbeslag voor de organisatoren vervangen door congressen. De laatste twee congressen kenden een breder thema en waren niet alleen op Stad en Regio gericht.
 5. PS hebben kennisgenomen van de voortgangsrapportages bij Voorjaarsnota's en Najaarsnota's en hebben enkele aanvullende vragen gesteld.

5.1 Verantwoording via jaarverslagen

Stad en Regio was een van de programma's van de provincie. Dit betekent dat de provincie op basis van het BBV in de jaarrekening verantwoording over de realisatie moet afleggen. In deze programmaverantwoording moet inzicht geboden worden in de mate waarin de doelen zijn gerealiseerd, de wijze waarop is getracht de beoogde maatschappelijke effecten en te bereiken en de gerealiseerde baten en lasten.⁸⁹

Heeft de provincie bereikt met het programma Stad en Regio wat ze wilde bereiken?

In het vorige hoofdstuk is een overzicht opgenomen van de doelen en beoogde prestaties van het programma Stad en Regio. In bijlage 4 geven we op basis van begrotingen en jaarrekeningen over de periode 2012-2014 een tabel weer met de beoogde en gerealiseerde prestaties voor Stad en Regio. Daarnaast is in dezelfde bijlage

⁸⁹ Het jaarverslag bestaat ten minste uit de programmaverantwoording en de paragrafen (BBV, art. 2). De programmaverantwoording bestaat ten minste uit de verantwoording over de realisatie van de programma's en het overzicht van algemene dekkingsmiddelen. Daarnaast wordt inzicht gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien (BBV, art. 25 lid 1). De programmaverantwoording biedt per programma inzicht in: a. de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd, b. de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken en c. de gerealiseerde baten en lasten.

een tabel opgenomen waarin aangegeven wordt in hoeverre de gestelde prestatie-indicatoren volgens de provinciale jaarrekeningen gehaald zijn.

Uit deze tabellen komt naar voren dat de omschreven prestaties aansluiten bij de beoogde prestaties/gestelde prestatie-indicatoren. Een deel van de geleverde prestaties heeft betrekking op de besluitvorming door en verantwoording naar PS:

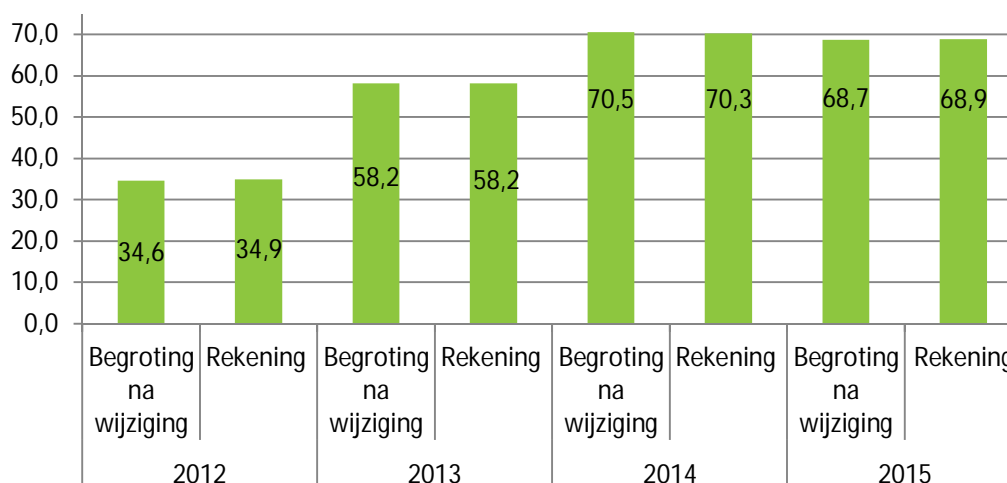
- de tweejaarlijkse verantwoordingsinformatie (2013)
- de Statennotitie en het Statenvoorstel over de 2^e tranche (2013)
- Digitaal Platform Stad en Regio (2013)
- de steden- en regiomonitoren (2013 en 2014).

Het is opvallend dat in de jaarrekeningen geen terugkoppeling op de beleidseffect-indicatoren is opgenomen terwijl deze wel geformuleerd zijn (zie [paragraaf 4.2.2](#)). In de jaarrekeningen staat niet waarom hier geen terugkoppeling op wordt gegeven of wanneer/in welk document deze terugkoppeling wel wordt gegeven. In een interview werd aangegeven dat gemeenten en regio's in de eindverantwoordingen die zij voor 1 oktober 2016 bij de provincie moeten aanleveren ook informatie moeten opnemen over de effectiviteit van de programma's. Het is nog niet bekend hoe deze informatie eruit zal zien. Het is de verwachting dat het complex zal zijn om uit die informatie te kunnen aangeven wat het effect van het provinciale beleid is, omdat er veel partners bij betrokken zijn.

Heeft het programma Stad en Regio gekost wat de provincie had begroot?

In figuur 13 is opgenomen hoeveel er volgens de jaarverslagen 2012-2015 is besteed aan het programma Stad en Regio. Dit is afgezet tegen wat begroot is (na wijziging). Het gaat hier om wat besteed is aan zowel de Stad- en Regiocontracten als ook de Sleutelprojecten. De overhevelingen vanuit andere programma's die besteed zijn aan het programma Stad en Regio zijn in de bedragen in de figuur verwerkt.

Figuur 13: Begroot (na wijziging) en besteed 2012-2015 (saldo, in miljoenen)

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van provincie Gelderland, jaarrekeningen 2012-2015.

Uit figuur 13 wordt duidelijk dat wat begroot is na wijziging en wat financieel gerealiseerd is dicht bij elkaar ligt. Er is dus slechts in zeer beperkte mate sprake van over- dan wel van onderbesteding. Daarnaast laat de tabel zien dat er tot en met 2014 elk jaar meer besteed wordt aan het programma Stad en Regio. De besteding in 2015 ligt iets lager dan de besteding in 2014.

Voor de € 150 mln. voor de Stad- en Regiocontracten werd in 2011 een reserveringsritme van 10%-20%-30%-40% voor de periode 2012-2015 verwacht.⁹⁰ Wanneer we de bestedingen afzetten tegen het totaal dat tot en met 2015 besteed is, dan blijkt een bestedingsritme van 15%-25%-30%-30%. Uit de interviews kwam naar voren dat in het eerste jaar al snel bleek dat er meer dan 10% 'weggezet' kon worden. Dit kwam doordat gemeenten en regio's voortborduurden op programma's en projecten uit de vorige periode. Ook werd aangegeven dat er vanuit de provincie strak is gestuurd op de contracten met gemeenten en regio's (wat zij komende periode zouden gaan uitgeven). Door bij de slotwijziging de laatste informatie nog mee te nemen is het programma er goed in geslaagd om zeer beperkte verschillen te laten bestaan tussen de begroting na wijziging en het resultaat in de rekening.

5.2 Halfjaarlijkse rapportage over voortgang

De afspraken over de informatievoorziening richting de Staten staan voornamelijk in het (vervolgvoorstel bij het) Statenvoorstel programma Stad en Regio dat april 2012 door PS is vastgesteld. Eén van de afspraken is dat Staten tweemaal per jaar geïnformeerd worden over de voortgang van het programma S&R.⁹¹ Ook is afgesproken dat Staten op 2 momenten uitgebreid over de voortgang worden geïnformeerd: bij het maken van de tussenbalans halverwege de periode (2014, tevens eventuele bijstelling van de afspraken) en in 2016 wanneer de Staten een eindrapportage over de periode 2012-2015 ontvangen.⁹²

2012

Bij de bespreking van de beleidsrekening 2012 in de commissie AFW op 15 mei 2013 benoemt een partij expliciet dat een rapportage over de uitvoering van Stad en Regio ontbreekt, terwijl is afgesproken dat het college halfjaarlijks rapporteert. De gedeputeerde erkent dat is afgesproken dat twee keer per jaar wordt gerapporteerd over Stad en Regio, bij de Voorjaarsnota en bij de begroting. Hij geeft aan dat het College zonder opgaaf van reden bij de begroting 2013 niet heeft gerapporteerd en dat dat niet goed is geweest⁹³. Hij geeft aan dat bij de Voorjaarsnota een rapportage van het College komt en bij de begroting een rapportage van de accounthouders.⁹⁴

⁹⁰ PS20111-419 *Uitvoeringsagenda 2011 e.v.*, p. 51-52.

⁹¹ PS2012-280 B2 *Vervolgvoorstel Programma Stad en Regio 2012-2015/2017*, p. 2.

⁹² PS2012-280 *Programma Stad en Regio 2012-2015/2017*, p. 54.

⁹³ *In het ambtelijk hoor en wederhoor is aangegeven dat de reden daarvoor was dat er gezien de korte tijd tussen het afsluiten van het contract en de begroting 2013 nog niet zoveel te rapporteren was.*

⁹⁴ PS2013-464 *Ontwerpverslag commissie Algemeen Bestuur, Financiën en Welzijn 15 mei 2013*, p. 3.

2013

In 2013 hebben GS voortgangsrapportages over Stad en Regio verstrekt bij de Voorjaarsnota en de Najaarsnota.

De voortgangsrapportage Stad en Regio in de Voorjaarsnota was gebaseerd op eigen waarnemingen van de accounthouders. Per contractpartner is een alinea geschreven over de voortgang. GS constateren dat diverse programma's door de partners uitgewerkt worden in projectvoorstellen en dat eerste resultaten gehaald worden. De Staten worden in de voortgangsrapportage geïnformeerd over een onderzoek naar de Sleutelprojecten en een separate Statenbrief over deze Sleutelprojecten.

De voortgangsrapportage Stad en Regio in de Najaarsnota 2013 was gebaseerd op de voortgangsrapportages die gemeenten en regio's per 1 juni 2013 hadden ingediend over 2012. Per contractpartner is een toelichting geschreven. Daarnaast worden de Staten in de voortgangsrapportage geïnformeerd over het digitaal platform Stad en Regio (meer informatie over dit platform in het volgende paragraaf).

Behandeling Staten

PS zijn bij de behandeling van de Voorjaarsnota in de commissie AFW op 12 juni 2013 niet expliciet ingegaan op de voortgangsrapportage Stad en Regio.⁹⁵ Bij de behandeling van de Najaarsnota 2013 in de commissie AFW van 11 september 2013 constateert een partij dat er nog veel gedaan moet worden bij de Stad- en Regiocontracten.⁹⁶

2014

In 2014 hebben GS voortgangsrapportages over Stad en Regio verstrekt bij de Voorjaarsnota en de Najaarsnota.

In de voortgangsrapportage Stad en Regio bij de Voorjaarsnota 2014 wordt een toelichting per contractpartner gegeven. Hieruit concluderen GS dat de uitvoering van de programma's goed op schema ligt, vele projecten zijn opgestart danwel worden inmiddels uitgevoerd.

De voortgangsrapportage bij de Najaarsnota 2014 had een meer formelere basis dan de voorgaande voortgangsrapportages. Hier zijn twee redenen voor. Ten eerste is de voortgangsrapportage gebaseerd op de formele voortgangsrapportages die jaarlijks aan gemeenten en regio's wordt gevraagd ditmaal met een accountantsverklaring. Ten tweede is de uitvoering halverwege wat betekent dat er een tussenbalans met een formele herijking plaatsvindt. In [paragraaf 4.2.5](#) is uitgebreid op de herijking bij de Najaarsnota 2014 ingegaan, daarom gaan wij in deze paragraaf alleen in op de informatie over de voortgang. GS starten met het presenteren van enkele kerngegevens en een algemeen beeld. Het algemene beeld dat geschetst wordt is dat de overgrote meerderheid van de programma's (ruim 80%) goed loopt. GS geven per contractpartner een financieel overzicht weer. Hierin is opgenomen hoeveel er is begroot in de periode 2012-2015 en hoeveel er is besteed in 2012-2013. Per programma is aangegeven wat de

⁹⁵ PS2013-576 Verslag commissie Algemeen Bestuur, Financiën en welzijn 12 juni 2013.

⁹⁶ PS2013-762 Verslag commissie Algemeen Bestuur, Financiën en Welzijn 11 september 2013, p. 3.

inhoudelijke voortgang is en of er wel/niet een herijkingsverzoek is ingediend. De waardering van de voortgang is aangegeven met de stoplichtkleuren rood-oranje-groen. In totaal heeft de voortgangsrapportage betrekking op 101 uitvoeringsprogramma's.

Behandeling Staten

PS zijn bij de behandeling van de Voorjaarsnota in de commissie AFW op 18 juni 2014 niet expliciet ingegaan op de voortgangsrapportage Stad en Regio.⁹⁷ De Najaarsnota 2014 is behandeld in de commissie AFW van 17 september 2014. De gedeputeerde geeft in reactie op vragen en opmerkingen uit de commissie het volgende aan⁹⁸:

- Ieder half jaar wordt een tussenrapportage Stad en Regio aangeboden
- In de eindrapportage zal ook de bijdrage van derden zijn opgenomen, voor zover daar nu nog niet over gerapporteerd is, is dat conform afspraak.
- Uitvoering loopt erg goed, met bijdrage van de provincie is een investering van 900 mln. losgemaakt.
- In Noord-Veluwe is er vooruitgang, maar het is zaak om vinger aan de pols te houden.
- Als projecten vervallen kunnen nieuwe projecten worden voorgesteld, de einddatum blijft gehandhaafd; 2017 voor de Sleutelprojecten en 2015 voor Stad en Regiocontracten.
- Programma's en doelstellingen zijn vastgelegd, als andere projecten beter passen dan de oorspronkelijke projecten moeten we daar soepel mee omgaan. PS wordt betrokken als er iets fundamenteels wijzigt.

2015

In 2015 hebben GS voortgangsrapportages over Stad en Regio verstrekt bij de Voorjaarsnota en de Najaarsnota. Ook bij deze nota's zijn wijzigingen van programma's voorgesteld (zie [paragraaf 4.2.5](#)), maar wij zullen ons hier richten op de informatie over de voortgang.

In de Voorjaarsnota 2015 wordt op hoofdlijnen, met name op contractniveau, inzicht gegeven in de voortgang van het programma Stad en Regio. GS geven aan dat de uitvoering van het programma goed op koers ligt: 95% van de ruim honderd programma's wordt eind van het jaar afgerond.⁹⁹

In de Najaarsnota 2015 wordt een overzicht van de voortgang (in een stoplichtoverzicht) op programmaniveau weergegeven. GS geven aan het beeld van een voorspoedige voortgang bij de Voorjaarsnota te kunnen bevestigen; de partners schetsen in de voortgangsrapportages een overwegend positieve ontwikkeling.¹⁰⁰

⁹⁷ PS2014-528 Verslag commissie ABF van 18 juni 2014.

⁹⁸ PS2014-712 Verslag commissie ABF van 17 september 2014), p.2-4.

⁹⁹ Voorjaarsnota 2015, Bijlage 4: Voortgang Stad en Regio, p. 175.

¹⁰⁰ Najaarsnota 2015, Bijlage 3: Voortgang en wijzigingen Stad en Regio, p. 1.

Cofinanciering

In het Statenvoorstel PS2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 schrijven GS dat zij een cofinancieringsinspanning opportuun achten. Als uitgangspunt is gesteld dat de provincie een gelijkwaardige partner zou moeten zijn en dat programma's voor tenminste de helft gefinancierd worden door partner en derden. Van dit uitgangspunt willen GS slechts in noodgevallen incidenteel afwijken¹⁰¹.

Voor 1 oktober 2016 moeten gemeenten en regio's komen met de eindafrekening over de periode 2012-2015. Dan moet blijken of het uitgangspunt van cofinanciering (50%-50%) nagekomen is. Bij het schrijven van deze nota (april 2016) bevatte de Najaarsnota 2015 de meest recente gegevens over de begrote en gerealiseerde middelen per contract. Op basis van de informatie uit deze Najaarsnota hebben we het cofinancieringspercentage berekend voor de provincie. Dit hebben we gedaan ten opzichte van wat begroot is voor de periode 2012-2015 (tabel 14) maar ook ten opzichte van gerealiseerde uitgaven in de periode 2012-2014 (tabel 15). In de tweede kolom van de tabellen is de bijdrage van de provincie gepercenteerd op de bijdragen van provincie en gemeente(n), in de derde kolom is de bijdrage van de provincie gepercenteerd op de totale begroting danwel uitgaven.

Tabel 14: Cofinanciering t.o.v. de begroting voor de periode 2012-2015 op basis van informatie Najaarsnota 2015

	Aandeel provincie t.o.v. gemeente	Aandeel provincie t.o.v. gemeenten en derden
Regiocontracten	47%	35%
Stadscontracten	41%	20%
Sleutelprojecten	31%	30%
Totaal	42%	27%

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van Najaarsnota 2015

Tabel 15: Cofinanciering van wat gerealiseerd is in de periode 2012-2014 op basis van informatie Najaarsnota 2015

	Aandeel provincie t.o.v. gemeente	Aandeel provincie t.o.v. gemeenten en derden
Regiocontracten	46%	32%
Stadscontracten	30%	15%
Sleutelprojecten	54%	42%
Totaal	40%	24%

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van Najaarsnota 2015

[vervolg kader op de volgende pagina]

¹⁰¹ PS2012-280 programma Stad en Regio 2012-2015/2017, p 11.

Vervolg cofinanciering

Het algemene beeld op basis van de meest recente informatie die voorhanden is lijkt te zijn dat het uitgangspunt van cofinanciering gehaald wordt. Kanttekeningen hierbij zijn dat het:

- om een algemeen beeld gaat (de cofinancieringspercentages van de onderliggende Stad- en Regiocontracten kunnen uiteenlopen)
- op basis van de informatie uit de Najaarsnota 2015; het beeld dat uit de eindrapportages komt die voor 1 oktober 2016 door gemeenten en regio's ingediend moeten worden kan verschillen.

Behandeling Staten

De vragen van PS ten aanzien van Stad en Regio beperken zich bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2015 in de commissie ABF op 24 juni 2015, tot het proces van overgang van Stad en Regio naar de gebiedsopgaven; hoe gaat dit in zijn werk?¹⁰²

De Najaarsnota 2015 was op 23 september 2015 aan de orde in de commissie ABF. De gedeputeerde geeft op basis van vragen en opmerkingen van Statenleden het volgende aan¹⁰³:

- Er zijn weinig projecten met vertraging, zeker 95% van de doelen zijn op tijd bereikt
- In meerjarige afspraken heeft de provincie € 250 mln. geïnvesteerd en partners € 600 mln.
- De accountant heeft halverwege gecontroleerd en doet dit nogmaals bij het slot van het programma. De accountantsverklaringen moeten op 1 oktober 2016 binnen zijn.

Interviews over halfjaarlijkse voortgangsinformatie

Uit interviews met de ambtelijke organisatie kwam naar voren dat twee keer per jaar voortgangsinformatie over Stad en Regio als veel werd ervaren. Bij de Voorjaarsnota werden PS geïnformeerd over de voortgang op basis van actuele informatie van de accountmanagers. In de Najaarsnota werd inzicht gegeven in de voortgang op basis van de voortgangsrapportages die partners hadden aangeleverd over het voorgaande jaar. Deze werkwijze werd niet als handig ervaren door de ambtelijke organisatie; na de actuele informatie in de Voorjaarsnota volgde de inmiddels gedateerde informatie op basis van de voortgangsrapportages.

5.3 Actieve informatieplicht GS

In deze paragraaf gaan we in op GS de actieve informatieplicht hebben ingevuld voor Stad en Regio in de periode 2012-2015. Hierbij gaan we in op:

¹⁰² PS2015-447 Verslag Commissie ABF op 24 juni 2015, p.5.

¹⁰³ PS2015-580 Verslag Commissie ABF op 23 september 2015, p. 1-3.

- mededelingenbrieven en Statenbrieven/-notities met informatie over Stad en Regio,
- werkbezoeken in het kader van Stad en Regio,
- de steden- en regiomonitor en
- het digitale platform Stad en Regio.

Stad en Regio in mededelingenbrieven en Statenbrieven/-notities

Behalve via de P&C-documenten, zoals de jaarrekening en de Voor- en Najaarsnota in voorgaande paragrafen, sturen GS ook mededelingenbrieven en Statenbrieven/-notities met informatie over Stad en Regio naar PS. In tabel 16 is een overzicht opgenomen voor de periode 2012-2015. Dit overzicht laat zien dat GS over de jaren heen meermalen documenten met informatie over Stad en Regio ter kennisname naar PS hebben gezonden. Dit ging met name om actuele informatie over de Stad- en Regiocontracten en de Sleutelprojecten.

Tabel 16: Documenten m.b.t. Stad- en Regiocontracten ter kennisname naar PS

Maand en jaar	Titel (PS nummer)
Sept. 2011	Verslag raadsledenbijeenkomst (PS2011-617)
Dec. 2011	Ingediende aanvragen stad- en regiocontracten (PS2011-905 t/m PS2011-926)
Jan. 2012	Statennotitie Op weg naar nieuwe stad- en regiocontracten (PS2012-45)
Sept. 2012	Getekende regio- en stadscontracten (PS2012-706 t/m PS2012-726)
Dec. 2012	Brief aan colleges over tweede tranche (PS2012-942)
Jan. 2013	Statennotitie 2 ^e tranche Stad en Regio (PS2013-59)
Jan. 2013	Mededelingenbrief gedeputeerde over voortgang Sleutelprojecten (PS2013-60)
Nov. 2013	Mededelingenbrief gedeputeerde met informatie over het congres Stad en Regio (PS2013-921)
Jan. 2014	Mededelingenbrief gedeputeerde met actuele informatie over het Stadscontract Ede (zelfstandig wonen met kamers met kansen), Stadscontract Zutphen: (Broederen-klooster) en Sleutelproject Arnhem Rijnboog: officiële opening (PS2014-60)
April 2014	Statenbrief met mededelingen GS over enkele Sleutelprojecten en regiocontract Achterhoek (PS2014-308)
Sept. 2014	Mededelingenbrief gedeputeerde met actuele informatie over de stadscontracten Tiel, Apeldoorn en Ede (PS2014-727)
Jan. 2015	De reflectie Stad en Regio 'terugkijken om vooruit te kijken' was een bijlage bij de Statenbrief 'De uitdaging opgepakt! Balans College GS Gelderland 2011-2015' (PS2015-54)
Feb. 2015	Mededelingenbrief ABF over eindverantwoording stad en regio (PS2015-153)
Juni 2015	Mededelingenbrief aan PS over onder meer regiocontracten en stedenbeleid (onder andere over het Sleutelproject Harderwijk en voortgang van het regiocontract Achterhoek) (PS2015-470)
Okt. 2015	Mededelingenbrief aan PS over onder meer regiocontracten en stedenbeleid (onder andere Stadscontract Harderwijk en Sleutelproject Waalfront Nijmegen, verwerving Slachthuis) (PS2015-646)
Okt. 2015	Mededelingenbrief aan PS over onder meer regiocontracten en stedenbeleid (onder

	andere over de Regiobarometer en het Statistisch Handboek) (PS2015-746)
Dec. 2015	Mededelingenbrief aan PS over onder meer regiocontracten en stedenbeleid (o.a. over de voortgang van het Regiocontract Achterhoek) (PS2015-832)
Dec. 2015	Extra mededelingenbrief aan PS over onder meer stadscontracten Doetinchem en Zutphen (PS2015-833)
Jan. 2016	Mededelingenbrief aan PS over onder meer het Stadscontract Nijmegen / Sleutelproject Waalfront en Regiocontract Arnhem Nijmegen (PS2016-77)
Feb. 2016	Mededelingenbrief aan PS over onder meer regiocontracten en stedenbeleid (over Regiocontract Noord Veluwe) (PS2016-151)
Mrt 2016	Mededelingenbrief aan PS over onder meer regiocontracten en stedenbeleid (PS2016-235)

Bron: Stateninformatiesysteem provincie Gelderland.

Regio- en stedenmonitor

Eén van de afspraken over de informatievoorziening richting de Staten, die in het Statenvoorstel programma Stad en Regio stond was dat de Staten geïnformeerd werden over de resultaten van de tweejaarlijks op te stellen regio- en stedenmonitor¹⁰⁴.

Regiomonitor

Uit tabel 17 blijkt dat dit voor de regiomonitor is gebeurd in een Mededelingenbrief uit oktober 2015 (PS2015-746). In deze mededelingenbrief staat dat met ondersteuning van de provincie elke regio (behalve de Stadsregio Arnhem Nijmegen) uiterlijk in 2015 een eigen regiobarometer ontwikkelt. Een regiobarometer is een website of webpagina waarop voor een aantal algemene thema's (wonen, werken, bereikbaarheid en regio-specifieke thema's) de stand van zaken en trends en ontwikkelingen worden weergegeven binnen een regio op basis van feiten en cijfers. In de mededelingenbrief staat dat het doel van de regiobarometer is om regionale netwerk- en agendavorming in triple helix¹⁰⁵ samenwerking te ondersteunen en een basis te leggen voor de dialoog binnen de regio en tussen de regio's en de provincie. Ook kunnen de regiobarometers bijdragen aan een sterke profilering van de regio's en kunnen deze zich met elkaar vergelijken. In tabel 17 is de stand van zaken van de ontwikkeling van de regiobarometers medio oktober 2015 weergegeven, waar mogelijk aangevuld met recente informatie.

¹⁰⁴ PS2012-280 Programma Stad en Regio, p.54.

¹⁰⁵ In de Triple Helix structuur spelen drie soorten actoren een rol: de overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen (Etzkowitz & Dzisah, 2008: p. 661). In het Triple Helix samenwerkingsverband opereren de verschillende actoren niet meer los van elkaar, maar zoeken zij interactie op om zo meer te kunnen bereiken.

Tabel 17: Stand van zaken ontwikkeling regiobarometers medio oktober 2015

Regio	Ontwikkeling
Achterhoek	Op 30 september 2015 hebben GS het eerste exemplaar van de regiobarometer Achterhoek in ontvangst genomen. Zie: www.achterhoek2020.nl/regiobarometer
Food Valley	Was oktober 2015 nog in ontwikkeling
Noord-Veluwe	Was oktober 2015 nog in ontwikkeling, is inmiddels gerealiseerd: Regio Noord-Veluwe - Regiobarometer
Rivierenland	Op 7 september 2015 is door GS en de wethouder van Culemborg de Regiobarometer Rivierenland gelanceerd. Zie: http://www.regiorivierenland.nl/diensten-speerpunten-onderwerpen/regiobarometer
Stadsregio Arnhem Nijmegen	Ontwikkelt geen regiobarometer.
Stedendriehoek	Beschikte al over een eigen 'index', die is doorontwikkeld en verrijkt met gegevens uit het Statistisch Zakboek Gelderland. Zie: www.stedendriehoekindex.nl

Bron: Mededelingenbrief oktober 2015

Tegelijk met de ontwikkeling van de regiobarometer heeft de provincie Gelderland haar Statistisch Zakboek doorontwikkeld (zie [https://gelderland.databank.nl/](https:// gelderland.databank.nl/)). Wat betreft de vorm is er bijvoorbeeld een landingspagina toegevoegd zodat de informatie over de diverse thema's sneller gevonden kan worden. Wat betreft de inhoud zijn bij sommige thema's indicatoren toegevoegd. Ook is informatie over vijf niet-Gelderse steden opgenomen waardoor ook een volledig beeld gegeven kan worden voor de regio's Food Valley, Stedendriehoek en de voormalige Stadsregio.

75

Democratische legitimiteit programma Stad en Regio

Stedenmonitor

Stedenmonitoren bestaan al langer en zijn in het leven geroepen om te voorzien in een benchmark; hoe staat de stad er voor in vergelijking met andere steden en waar zou op ingezet moeten worden. De uitkomsten van de Stedenmonitor in 2010 zijn gebruikt om de thema's voor het Gelderse stedenbeleid te identificeren. Dit heeft geleid tot het agenderen van de volgende gezamenlijke thema's: binnenstedelijke ontwikkeling en herstructurering, verhogen van de kwaliteit van de woonomgeving, (duurzame) bereikbaarheid, werkgelegenheid voor laagopgeleiden, jongerenhuisvesting, ondernemerschap, (minder) regelgeving, leer-, werktrajecten/stages. Deze thema's komen terug in de programma's die in het kader van het programma Stad en Regio zijn opgesteld. De resultaten van de Stedenmonitor 2013 zijn gedeeld op het congres over Stad en Regio in 2014. De monitoren hebben daarmee tot nu toe vooral een agendasettende rol gehad. Steden kunnen de resultaten van de monitor daarnaast gebruiken voor hun eindrapportage.

Werkbezoeken

In het vervolgvoorstel Stad en Regio 2012-2015/2017 werd over de betrokkenheid van PS bij het programma Stad en Regio genoemd dat er desgewenst werkbezoeken georganiseerd zouden worden. Uit een interview kwam naar voren dat in de beginperiode van Stad en Regio werkbezoeken zijn georganiseerd, maar dat men hier op

een gegeven moment mee is gestopt omdat het de organisatie veel tijd kostte. Er is toen voor gekozen om in plaats van werkbezoeken een congres te organiseren. Op 16 oktober 2013 is het Congres Stad en Regio gehouden voor bestuurders, ambtenaren en volksvertegenwoordigers van steden, regio's en de provincie. Ook in 2014 en 2015 zijn congressen georganiseerd. In 2014 was het congres met de titel 'Samen werken aan Gelderland' gewijd aan Wonen, Gebiedsontwikkeling en Stad en Regio. Daarbij stonden vier thema's centraal:

- Samenwerken aan duurzame kwaliteit,
- Samenwerken met Gelderlanders,
- Samenwerken met ondernemers en kennisinstellingen en
- Samenwerken tussen gemeenten, regio's, provincie en rijk.

In 2015 was het congres 'Ruimte voor Gelderland' gericht op de gebiedsopgaven waarbij partnerschap het uitgangspunt is.

Platform Stad en Regio

In de begroting en jaarrekening 2013 en 2014 (zie bijlage 4) werd gesproken over een digitaal platform Stad en Regio. Dit platform werd oktober 2013 gelanceerd.¹⁰⁶ Via dit platform zou de inhoud en uitvoeringsinformatie van alle uitvoeringsprogramma efficiënt en effectief ontsloten worden zodat dit dagelijks was in te zien.¹⁰⁷ De contractpartners zouden maandelijks worden benaderd met het verzoek om aansprekende resultaten aan te leveren die op het digitale platform vermeld zouden worden. Dit platform zou zo in ontwikkeling blijven om de actualiteit te waarborgen.¹⁰⁸

Uit een interview kwam naar voren dat het digitale platform Stad en Regio niet van de grond gekomen is. Op de provinciale website gaat wel een deelpagina over Stad en Regio met onder meer informatie over de voortgang, maar een interactieve website is er niet gekomen. Hier zijn wel pogingen toe gedaan, maar dit bleek veel tijd te kosten en niet in een behoefte te voorzien.

In de P&C-documenten en mededelingenbrieven aan PS zien we niet dat PS geïnformeerd zijn over het stopzetten van het digitale platform Stad en Regio.

5.4 Statenvragen

In paragraaf 4.2 over de kaderstelling zijn reeds de moties en amendementen over Stad en Regio aan bod gekomen. In deze paragraaf gaan we in op de vragen van Staten naar informatie over Stad en Regio. In tabel 18 zijn de Statenvragen uit de periode 2011-2015 weergegeven die betrekking hebben op de Stad- en Regiocontracten.

¹⁰⁶ Jaarverslag 2013.

¹⁰⁷ Begroting 2014.

¹⁰⁸ Jaarverslag 2014.

Tabel 18: Statenvragen over stad- en regiocontracten 2011-2015

PS-nummer	Indiener	Onderwerp
PS2011-539	Statenlid dhr. Plug (ChristenUnie)	Verwerking van de motie over maatwerking financiële samenwerkingsafspraken in de brief van GS aan gemeente- en regiobesturen over de nieuwe contractperiode Stad en Regio 2012-2015.
PS2012-199	Statenlid dhr. Lucassen (SP)	Financiële bijdrage van gemeenten bij de stads- en regiocontracten.
PS2013-499	Statenlid mw. Faber-van de Klashorst (PVV)	Ter beschikkingstelling van afgegeven subsidiebeschikkingen 2008 t/m 2012, voortgangsberichten en accountants-verklaringen van de subsidieontvangers.
PS2013-707	Statenlid mw. Faber-van de Klashorst (PVV)	Ter beschikkingstelling van documenten Regionaal Samenwerkingsprogramma en subsidiebeschikking programma Stad en Regio 2012-2015.

Tabel 18 laat zien dat er in de periode 2011-2015 vier Statenvragen zijn gesteld over Stad en Regio. Deze Statenvragen gingen over de financiële samenwerkingsafspraken met en de eigen bijdrage van gemeenten en regio's (ChristenUnie en SP) en over het beschikbaar stellen van subsidie-beschikkingen (PVV). De twee laatst genoemde Statenvragen werden gesteld in het kader van een onderzoek dat de PVV liet uitvoeren naar Stad en Regio. Naar aanleiding van dit onderzoek heeft deze partij een debatverzoek ingediend (PS2014-799).

Natuurlijk hebben Statenleden bij de commissiebehandeling van Statenvoorstellen/-notities/-brieven ook vragen gesteld. Deze zijn reeds aan de orde geweest in [paragraaf 4.2](#).

6 Van kaderstelling tot subsidietoewijzing

In dit hoofdstuk geven we inzicht in de uitvoering door GS; specifiek gericht op het proces tussen de kaderstelling door PS en de subsidietoewijzing voor de eerste en tweede tranche van Stad en Regio.

6.1 Inleiding

Om zicht te krijgen op de uitvoering van het programma Stad en Regio bekijken we in dit hoofdstuk 6 cases. Twee kleine steden, twee grote steden inclusief sleutelproject en twee regiocontracten:

- Stadscontract Wageningen
- Stadscontract Culemborg
- Stadscontract Zutphen
- Stadscontract Doetinchem
- Regiocontract Noord-Veluwe
- Regiocontract Arnhem-Nijmegen

Een toelichting op de caseselectie is opgenomen in bijlage 1. Voor deze cases brengen we in kaart wat de vraag vanuit de provincie richting steden en regio's is geweest, op welk niveau er overleg heeft plaats gevonden over de (concept)programma's en hoe er (met behulp van voortgangsrapportages) vinger aan de pols is gehouden. In dit hoofdstuk maken we gebruik van zowel documenten als van interviews met accountmanagers en de subsidieafdeling. We bouwen dit hoofdstuk chronologisch op, te beginnen bij de periode voorafgaand aan de besluitvorming door PS over het programma Stad en Regio. In paragraaf 5.3 gaan we vervolgens in op de fase tussen het PS-besluit en de tweede tranche. De laatste paragraaf van dit hoofdstuk is gewijd aan de voortgangsrapportages.

Dit hoofdstuk is grotendeels beschrijvend (en in mindere mate toetsend) van aard. In het hierna opgenomen blok is een samenvatting van de bevindingen uit dit hoofdstuk opgenomen.

Samenvatting bevindingen

- De vraag van de provincie biedt gemeenten en regio's de mogelijkheid om hun prioriteiten in te brengen in een programma.
- Bij de start is er aandacht geweest voor de positie van raadsleden.
- Binnen de provinciale organisatie is een 'back-office' georganiseerd zodat er zowel op inhoud als qua financiën lijntjes gelegd kunnen worden tussen de stad- en regiocontracten en de sectorale programma's van de provincie.
- De afstemming met gemeenten en regio's door accountmanagers en op bestuurlijk niveau maakte de rol van de subsidieafdeling kleiner dan bij andere subsidieregelingen. Ook zorgde dit ervoor dat een afwijzing van de aanvragen omdat niet volledig aan de voorwaarden werd voldaan door de subsidieafdeling als niet reëel is ingeschat.
- De intensieve afstemming met gemeenten en regio's door accountmanagers en op bestuurlijk niveau maakte dat er nauwelijks verschil zit tussen de concept en de definitieve aanvragen.
- Er is geen sprake geweest van beoordelingscriteria voor de subsidieaanvragen, anders dan een lijst met thema's en aandachtspunten die ruim geformuleerd is.
- De voortgangsrapportages vormen het sluitstuk van de verantwoording; accountmanagers onderhouden intensieve contacten met de partners om de tijdige realisatie te bewaken.
- In het accountantsprotocol is opgenomen dat de controle qua omvang 2x de bijdrage van de provincie moet zijn; dit houdt de mogelijkheid open dat middelen van derden niet in de controle zijn/worden betrokken.
- De maatschappelijke effecten van de programma's van de steden en regio's zijn veelal niet meetbaar geformuleerd.

6.2 Werkwijze tot aan besluit PS stad en regio

Het programma Stad en Regio was een vervolg op eerdere programma's die in partnerschap met steden en regio's werden uitgevoerd. Ambtelijk waren er dan ook al contacten met de steden en regio's en ook bestuurlijk waren er al contacten.

Bijeenkomst voor bestuurders op 31 mei 2011 in Ede

Na de verkiezingen en op het moment dat het Coalitieakkoord gereed was, zijn er zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau gesprekken geweest. Zo heeft op 31 mei 2011 in Ede een bijeenkomst met bestuurders plaats gevonden. Tijdens die bijeenkomst zijn de volgende aandachtspunten voor de programma's meegegeven¹⁰⁹:

¹⁰⁹ PS2012-45, op weg naar nieuwe Stads -en Regiocontracten voor de periode 2012-2015/2017, p. 42.

- De provincie kiest ervoor inhoudelijk geen uitspraken te doen over de koers van de regio's, dat is aan de betrokken gemeenten zelf.
- Provincie zal zo flexibel mogelijk omgaan met de verschillende contractvormen. Ook bureaucratie zal zoveel mogelijk worden voorkomen, zodat de regio's als het even kan aan het eind van het jaar antwoord hebben op hun aanvragen.
- Het geld is bedoeld voor projecten die het lokale belang overstijgen en de structuur van steden en regio's versterkt.
- Elke regio ontwikkelt een visie voor de lange termijn (2020). Uit de visie moeten doelstellingen volgen; deze dienen expliciet genoemd te worden in de aanvraag.

Uitvraag aan steden en regio's

Op 7 juli 2011 is er een brief uitgegaan naar de colleges van de grote en kleine steden en de dagelijkse besturen van de regio's met als onderwerp 'Nieuwe contractperiode 2012-2015'. In de brief wordt aangegeven dat het doel van de contracten is de structuur van de stad en regio te versterken, zodat huidige en toekomstige Gelderlanders kunnen wonen, werken, recreëren, studeren, enzovoort in dynamische steden en vitale regio's. In de brief wordt ingegaan op zowel de procesmatige als inhoudelijke ambities. In tabel 19 zijn deze samengevat.

Tabel 19: *Samenvatting procesmatige en inhoudelijke ambities*

Procesmatige ambities
<ul style="list-style-type: none"> • In partnerschap • Op basis van een samenhangende visie 2020 • Realistische en uitvoerbare contractafspraken periode tot en met 2015 • Met aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Wederzijdse bestuurlijke solidariteit steden en omliggende gemeenten ◦ Betrokkenheid gemeenteraden als eigenaar van de contractafspraken ◦ Investerings in structuurversterkende programma's ◦ Cofinanciering; gezamenlijke financiering, maar niet op voorhand een vast cofinancieringspercentage vaststellen • Voortrollende aanpak; een deel van de middelen zal werkendeweg programmatisch worden geïnvesteerd door de contracten te actualiseren
Inhoudelijke ambities
<ul style="list-style-type: none"> • Aantal thema's t.b.v. de contractafspraken <ul style="list-style-type: none"> ◦ Uit motie PS: <ul style="list-style-type: none"> - Economische, logistieke en cultureel historische versterking - Herstructurering en verduurzaming van binnensteden en dorpen - Vergroten van de leefbaarheid en veiligheid - Vergroten van de weerbaarheid van de beroepsbevolking voor de snelle (technologische) ontwikkelingen op de arbeidsmarkt ◦ Suggesties GS: <ul style="list-style-type: none"> - Integrale wijkaanpak - Energie - Herstructurering woningen - Géén mobiliteitsvraagstukken, wel bijvoorbeeld ontwikkeling stationsomgevingen - Blauwe en groene diensten - Maximaal 25% van het budget voor sociale activiteiten - Op de terreinen economie, topsport, kunst, cultuur en cultuurhistorie liggen kansen • Ook ruimte voor andere thema's wanneer daar politiek bestuurlijk gevoel van urgentie aan de orde is • Sleutelprojecten worden gecontinueerd

Bron: Brief GS aan regio- en gemeentebesturen van 7 juli 2011 (samengevat door Rekenkamer Oost-Nederland).

Duidelijk is dat de thema's die PS in een motie hebben aangedragen in deze brief zijn opgenomen. Op basis van deze brief zijn door steden en regio's conceptprogramma's opgesteld. De conceptprogramma's moesten voor 1 december 2011 worden ingediend.

Overleg op ambtelijk en bestuurlijk niveau

In de periode vanaf de zomer tot aan de ontvangst van de conceptprogramma's zijn er zowel ambtelijke als bestuurlijke overleggen geweest. Deze contacten hebben er enerzijds toe geleid dat de lange termijn visies (nader) werden ingevuld en ook heeft het tot het aanscherpen van projecten geleid. De ambtelijke accountmanagers hebben daarnaast intern de sectoren betrokken waarbij er raakvlak was tussen de doelen in de concept-programma's en provinciale doelen. De accountmanagers organiseerden hun eigen 'back-office' met daarin deskundigheid vanuit de verschillende sectoren. Daarmee zorgden zij voor de benodigde deskundigheid om te bepalen of de doelen van de steden en regio's aansloten op de doelen van de provincie. Als dat het geval was, was een financiële bijdrage vanuit de sectoren eveneens een mogelijkheid.

Bijeenkomst met raadsleden op 9 september 2011 in Ulft

Op 9 september 2011 organiseerde de provincie samen met de grote en kleine steden en de regio's een informatieve bijeenkomst voor gemeenteraadsleden. Doel van de bijeenkomst is om raadsleden nadrukkelijk te betrekken bij het programma. Na een plenaire introductie zijn in totaal ruim 200 raadsleden gegroepeerd per regio in gesprek gegaan aan de hand van de volgende vragen¹¹⁰:

- Wat zou de regionale samenwerking moeten opleveren?
- Welke invulling van de rol als raadslid is gewenst?
- Wat hebben raadsleden daarvoor nodig?

Uit het verslag van de bijeenkomst blijkt dat de gedeputeerde wijst op actieve deelname van gemeenteraden in de besluitvorming, op snelheid in de besluitvorming binnen de door de provincie meegegeven kaders en op cofinanciering. De raadsleden wijzen in deze bijeenkomst op de informatieachterstand die zij hebben om mee te kunnen sturen en hun controlerende taak te kunnen uitoefenen. Er is behoefte aan meer contacten tussen gemeenten en tussen gemeenten en regio. Als voorbeeld wordt de instelling van een regionale klankbordgroep genoemd. Gemeenteraadsleden kunnen -zo blijkt uit de discussie- hun (informatie)achterstand ook deels zelf wegwerken door hun colleges actief en intensief te bevragen.

Van concept-programma's naar definitieve programma's

In januari 2012 informeerden GS PS over de conceptprogramma's. In [bijlage 1](#) van de Statennotitie 'Op weg naar nieuwe Stads- en Regiocontracten' is een overzicht opgenomen van de concept-programma's en de gevraagde en beoogde honorering per contractpartner. In onderstaande tabel is naast de gevraagde subsidie tevens de subsidie opgenomen zoals deze in de contracten is opgenomen.

¹¹⁰ Verslag bijeenkomst 9 september 2011 over programma Stad en Regio 2012-2015.

Tabel 20: Gevraagde versus gehonoreerde subsidie voor de zes cases (in €)

	Gevraagd	Gehonoreerd
Stadscontract Doetinchem	5.550.000	4.100.000
Stadscontract Culemborg	2.197.000	2.197.000
Stadscontract Wageningen	2.358.326	2.016.000
Stadscontract Zutphen	5.980.000	3.980.000
Contract Stadsregio Arnhem-Nijmegen	15.000.000	15.000.000 (waarvan 2.423.000 gereserveerd)
Regiocontract Noord-Veluwe	15.138.695	12.218.695

Bron: PS2012-45 Statennotitie op weg naar nieuwe stads- en regiocontracten en PS2012-280 Statenvoorstel programma Stad en Regio 2012-2015/2017.

PS hebben tijdens de commissie AFW op 12 oktober 2011 gevraagd om de beoordelingscriteria die GS hanteren bij de beoordeling van de aanvragen. In de Statennotitie 'Op weg naar nieuwe Stads- en Regiocontracten' is een overzicht van kaderstellende aandachtspunten bij de beoogde honorering opgenomen. Dit overzicht betreft de opsomming van de kaders die op diverse momenten en door diverse partijen zijn meegegeven:

- Moties van PS over jeugdzorg (29 juni 2011), Breedband (29 juni 2011), Kaderstelling regiocontract (29 juni 2011), Gelderland werkt voor iedereen (9 november 2011), Impuls voor Gelderse woningmarkt (9 november 2011) en Vestiging Betuwse Bloem (9 november 2011)
- Het Coalitieakkoord: een budget van € 150 mln. periode 2012-2015, maximaal 25% aan sociale activiteiten, meer nadruk op structuurversterking en gemeenteoverstijgende projecten bij Regiocontracten en voor de Stadscontracten de versterking van de (fysieke) structuur en een duidelijke relatie tussen de centrumgemeente en de omliggende gemeenten.
- De GS-brief van 7 juli (zie tabel 19)
- De bijeenkomst in Ede (zie eerder in dit hoofdstuk)
- De bijeenkomst in Ulft (zie eerder in dit hoofdstuk)

In de bespreking van de statennotitie op 18 januari en 8 februari 2012 zijn PS niet nader ingegaan op de gevraagde beoordelingscriteria.

Uit interviews met de accountmanagers komt naar voren dat er geprioriteerd moest worden omdat er overvraagd was. Een deel van de programma's was nog onvoldoende uitgewerkt en kon daardoor (nog) niet gehonoreerd worden. Deze werden opgenomen in een preambule en kunnen mogelijk bij de tweede tranche alsnog worden ingediend.

Vervolgens zijn de definitieve programma's en daarmee de subsidieaanvragen ingediend. Deze moesten voor 1 maart 2012 zijn ontvangen.

Vergelijking concept en definitieve programma's

Wanneer we de conceptprogramma's van de zes cases vergelijken met de definitieve programma's dan constateren we op inhoud over het algemeen geen grote wijzigingen. Duidelijk zichtbaar is dat ten opzichte van de conceptprogramma's in de definitieve programma's meer aandacht is besteed aan het meetbaar formuleren van prestaties en -in mindere mate- de meetbaarheid van de maatschappelijke effecten. De maatschappelijke effecten zijn veelal beschreven in termen als 'meer participatie', 'minder afhankelijk worden van' en 'leefbaarheid, veiligheid en sociale cohesie zijn toegenomen'. Een uitzondering wordt gevormd door het stadscontract Zutphen. In dat contract zijn de maatschappelijke effecten meetbaar geformuleerd en voorzien van een referentiewaarde. Enkele voorbeelden: 'Bewoners zijn tevreden over de leefbaarheid van de buurt en geven als rapportcijfer een 7,2 (was 7,0 in 2010)' en 'Behoud van de werkgelegenheid in de binnenstad (was 27% van het totaal aantal werkzame personen in Zutphen in 2010)'.

6.3 Tussen PS-besluit en 2^e tranche

Op 25 april 2012 werd het programma Stad en Regio vastgesteld en werden ook de programma's van de partners vastgesteld. Aansluitend werden de S&R-contracten ondertekend. Deze contracten gelden als uitvoeringsdocument bij de subsidiebeschikkingen die de partners begin mei 2012 ontvangen.¹¹¹ In de contracten zijn afspraken opgenomen over de financiën, de voortgang en de handelingsvrijheid binnen het programma en budget. Daarnaast zijn in de contracten preambule of procesafspraken opgenomen; de afspraken over de projecten die nog niet waren uitgekristalliseerd. Daarnaast maken de programmafiches onderdeel uit van de contracten. De programmafiches zijn als volgt opgebouwd:

Tabel 21: Opbouw programmafiches

Doelen	Beoogde resultaten (=voorgenomen uitvoeringsprojecten)	Beoogde maatschappelijke effecten		
Doel 1	Project a. b.			
Toelichting		Middeleninzet		
		Provincie (2012-2015)	Gemeente (2012-2015)	Derden (2012-2015)
		€	€	€

Bron: Stad- en Regiocontracten provincie Gelderland

¹¹¹ PS2012-280 Statenvoorstel Stad en Regio 2012-2015/2017, p. 14.

Subsidiebeschikkingen

Met de besluitvorming door PS en de ondertekening van de contracten op basis van de definitieve programma's kwam de subsidieafdeling in beeld voor het maken van de beschikkingen. In vergelijking met andere subsidieregelingen is de rol van de subsidieafdeling bij het programma Stad en Regio beperkt geweest. De subsidieafdeling heeft bijvoorbeeld geen inhoudelijke controle uitgevoerd, deze was al gedaan door de accountmanagers en daarnaast had er al bestuurlijk overleg over de programma's plaats gevonden. Formeel hadden de subsidieaanvragen buiten behandeling kunnen worden gelaten omdat bij de programma's geen gespecificeerde begroting van de kosten van de uitvoering van de activiteiten was gevoegd, zoals artikel 5 van de Subsidieregeling meerjarenprogramma Gelderland ([SmpG 2012](#)) voorschrijft.

Artikel 5

1. De aanvraag om subsidie bevat een beschrijving van de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd en een onderbouwing in meetbare termen van de mate waarin die activiteiten bijdragen aan het bereiken van de in het provinciaal programma geformuleerde doelen.
 - Voorts bevat de aanvraag:
 - a. Een gespecificeerde begroting van de kosten van uitvoering van de activiteiten;
 - b. Een specificatie van de eigen bijdrage van de aanvrager, in geld of anderszins, aan de uitvoering van de activiteiten;
 - c. Een specificatie van bijdragen van derden, waaronder andere overheden;
 - d. Een planning van de uitvoering en van de uitgaven voor de eerstvolgende twaalf maanden en voor de resterende periode van het tijdvak waarvoor subsidie wordt gevraagd;
 - e. Een beschrijving van de wijze waarop de aanvrager de voortgang van de uitvoering bewaakt.

Gezien het voortraject van veelvuldig ambtelijke en bestuurlijke afstemming, was dit, zo is in een interview aangegeven, geen optie.

Tweede tranche

Op 7 november 2012 stuurden GS de steden en regio's een brief over de tweede tranche. Met de brief nodigen GS de steden en regio's uit om een aanvraag te doen voor de 2^e tranche. Voor deze tweede tranche is voor de periode 2014-2015 ca € 30 mln. gereserveerd om tussentijds in te kunnen spelen op dan actuele ontwikkelingen en urgente maatschappelijke vraagstukken. De brief voor de tweede tranche wordt een half jaar na het vaststellen van de eerste tranche verzonden. Dit lijkt haaks te staan op het kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen. De eerste uitvraag is echter al van juli 2011. Daarnaast is uit interviews gebleken dat een latere uitvraag de gewenste realisatie uiterlijk eind 2015 in gevaar zou brengen.

Tabel 22: *Samenvatting brief 2e tranche*

Onderdeel	Inhoud
Aanpak	GS vragen steden- en regiopartners om gezamenlijk een integraal afgewogen prioriteitsstelling aan hen voor te leggen. Daarbij geven zij aan dat het gezien de

	omvang van de middelen verstandig lijkt om te kiezen voor een beperkt aantal urgente opgaven.
Inhoudelijke thema's	GS geven aan geen strakke kadering voor te schrijven, daarbij verwijzen zij naar de thema's in de brief van 7 juli 2011 en de onderwerpen genoemd in het statenbesluit van 25 april 2012. Op sociale programma's leggen GS op voorhand geen beperkingen op.
Uitgangspunten aanvraag	Aanvragen kunnen bestaan uit nieuwe programma's of aanvullende prestaties op lopende programma's, uitgezonderd Sleutelprojecten. Naast doel, beoogde resultaten en verwachte maatschappelijke effecten, dient in de aanvraag de totale investering te worden aangegeven, met vermelding van de gemeentelijke bijdrage(n), bijdragen van derden en de beoogde provinciale bijdrage.
Planning	Eind december: per regio bestuurlijk overleg, januari: delen prioriteiten met Staten, 1 februari: deadline concept-aanvragen, 1 april: definitieve aanvragen

Bron: Brief GS 7 november 2012 aan gemeente- en regiobesturen over 2e tranche Stad en Regio (samenvatting Rekenkamer Oost-Nederland).

Bij de tweede tranche werd, zo geven accountmanagers aan, over het algemeen ingezet op uitbreiding van het eerdere contract door het toevoegen van extra projecten aan al bestaande programma's. Hierbij werden onder meer projecten die in de pre-ambule waren opgenomen omdat ze op dat moment nog niet uitgekristalliseerd waren, alsnog in de aanvraag opgenomen.

Alle steden en de twee regio's die we betrekken in de casestudy hebben een aanvraag in het kader van de tweede tranche ingediend. Ook bij de case-study blijkt dat steden en regio's in de tweede tranche doorgaan op de programma's die in het eerste contract zijn opgenomen. Voor Zutphen geldt dat het Broederenklooster en de schouwburg die in de eerste tranche nog niet rijp voor besluitvorming waren, bij de tweede tranche alsnog zijn ingediend.

6.4 Voortgangsbewaking

Tijdens de uitvoering

De accountmanagers van de provincie hebben gedurende de uitvoeringsperiode periodiek overleg met de steden en regio's maar ook met de sectoren binnen de provinciale organisatie. Zij zijn daarmee de 'oren en de ogen' in de relatie tussen de stad of regio en de provincie. Hun taak is om met de partners er voor te zorgen dat gerealiseerd wordt wat er in de contracten is opgenomen en mee te denken over oplossingen als er een kink in de kabel dreigt. Daarnaast organiseren zij de bestuurlijke overleggen. Ook is het hun taak om voor GS en PS duiding te geven aan de voortgang van de programma's en eventuele wijzigingen of herijkingen. Bij de Voorjaarsnota werden PS geïnformeerd over de voortgang op basis van actuele informatie van de accountmanagers. In de Najaarsnota werd inzicht gegeven in de voortgang op basis van de voortgangsrapportages die partners hadden aangeleverd over het voorgaande jaar. Door de accountmanagers werd deze werkwijze als niet handig ervaren; na de actuele

informatie in de Voorjaarsnota volgde de inmiddels gedateerde informatie op basis van de voortgangsrapportages.

Voortgangsrapportages

Jaarlijks dienen steden en regio's een voortgangsrapportage aan te leveren. De rapportage aan het eind van de looptijd van het contract en de rapportage na twee jaar dienen vergezeld te gaan van een accountantscontrole. De subsidieafdeling bewaakt de tijdige ontvangst van de voortgangsrapportages en doet de check op de volledigheid van de rapportages. Op inhoud heeft er vanuit de subsidieafdeling geen check plaats gevonden. Aangegeven wordt dat dat ook niet nodig is omdat deze voortgangsrapportages het sluitstuk betreffen van de vele gesprekken die de accountmanagers hebben over de voortgang. Accountmanagers hebben vanuit hun taak om de tijdige realisatie van de programma's te bewaken, overleg met de steden en regio's over concept-voortgangsrapportages. Zoals hiervoor is aangegeven is de beoordeling van de stand van zaken voor PS zichtbaar gemaakt in de Najaarsnota's. Over de periode 2012 tot en met 2014 zijn voor alle steden en regio's die in de casestudy zijn betrokken voortgangsrapportages aangetroffen. Uit de rapportages over 2012 komt veelal het beeld van een opstartjaar naar voren. De rapportages over 2013 en 2014 geven aan wat loopt en wat niet en waar er wijzigingen nodig zijn.

Accountantscontrole

Bij de start van Stad en Regio is er voor gekozen om de bijdrage van de provincie, de stad of regio en bijdragen van derden te betrekken in de controle door de accountant. Ten opzichte van de controles bij de voorlopers van Stad en Regio was dit een uitbreiding, voorheen werden alleen de bijdragen van de provincie en gemeente/regio in de controle betrokken. Partners signaleerden dat het lastig is om de bijdragen van derden te betrekken in een controle. Daarop is in het accountantsprotocol opgenomen dat de controle beperkt kan blijven tot de omvang in € van twee maal de provinciale bijdrage. Dit betekent dat als de gemeentelijke bijdrage net zo hoog is als die van provinciale zijde, de controle zich kan beperken tot deze bijdragen. Is dat niet het geval dan moet ook de bijdrage van derden in de controle worden betrokken. Daar waar de controle beperkt kon blijven tot de provinciale en gemeentelijke bijdragen, willen sommige accountants de bijdragen van derden niet opnemen in de gewaarmerkte versie van de voortgangsrapportage. Dit speelt bijvoorbeeld in de voortgangsrapportage van Culemborg. Om toch zicht te krijgen op de inbreng van derden is naast de gewaarmerkte versie zonder bijdragen van derden tevens een niet gewaarmerkte versie van de voortgangsrapportage ontvangen met bijdragen van derden. In de eindverantwoordingen zullen, volgens afspraak, ook de bijdragen van derden worden verantwoord. Het is daarbij van belang zich te realiseren dat deze niet volledig onderdeel zullen zijn geweest van een accountantscontrole.

7 Koppeling doelen

In welke mate kunnen de doelen van een selectie van programma's van Stad en Regio worden gekoppeld aan doelen van de provincie? Met andere woorden is er expliciet en aantoonbaar gekeken naar de bijdrage van de af te sluiten contracten aan de eigen provinciale doelen?

7.1 Aanpak beoordeling

87

Democratische legitimiteit programma Stad en Regio

In welke mate kunnen de doelen van een selectie van programma's van Stad en Regio worden gekoppeld aan doelen van de provincie? Met andere woorden is er bij de voorbereiding van en besluitvorming over het Programma Stad en Regio expliciet en aantoonbaar gekeken naar de bijdrage van de af te sluiten contracten aan de eigen provinciale doelen. Om inzicht in deze beoogde bijdrage te verkrijgen is via een gestratificeerde steekproef een zestal stads- en regiocontracten geselecteerd voor een verdiepende case study. Dit zijn de volgende contracten:

- Stadscontract Zutphen
- Stadscontract Wageningen
- Stadscontract Culemborg
- Stadscontract Doetinchem
- Regiocontract Noord-Veluwe
- Regiocontract Arnhem-Nijmegen

Uit de geselecteerde contracten zijn de doelen op programmaniveau geïnventariseerd en geanalyseerd.

Vervolgens zijn de doelen van de provinciale programma's die, conform de besluitvorming van PS van 25 april 2012 1^e tranche stad- en regiocontracten, financieel een bijdrage leveren aan de resultaten van de Stad- en Regiocontracten over de periode 2012-2015 in kaart gebracht. Hiervoor zijn de plandoelen in de provinciale begrotingen over de jaren 2012 tot en met 2015 benut. In de volgende tabel zijn de bijdragen vanuit andere provinciale beleids- programma's aan het programma Stad en Regio in beeld gebracht.

Tabel 23: Bijdragen uit andere programma's aan programma Stad en Regio

Programma	Omvang in €
Energietransitie	846.250
Nieuwe Infrastructuur	500.000
MIG taakveld Mobiliteit	3.575.000
MIG taakveld Economie	1.100.000
MIG taakveld Gebiedsontwikkeling	3.375.000
MIG taakveld cultuur	1.800.000
Economische ontwikkeling; Gelderland Sportland	234.000
Zorg en Welzijn	¹¹² 2.085.000

Bron: PS-besluit 2012-280 Programma Stad en Regio 2012-2015/2017.

Zoals blijkt zijn, naast de middelen voor de 1^e tranche Stad- en Regiocontracten ad. € 120 mln., na sectorale toetsing binnen de overige provinciale programma's, extra middelen ad ca. € 13 mln. aan het budget voor de uitvoering van het programma Stad en Regio toegevoegd. In het kader van de besluitvorming door PS over de vaststelling van de 2^e tranche Programma Stad en Regio van 26 juni 2013, is besloten in totaal € 35,5 mln. in te zetten voor de uitvoering van de 2^e tranche (voortrollende agenda). Hiervan wordt ca. € 7 mln. overgeheveld vanuit andere provinciale programma's dan Stad en Regio. De beleidsprogramma's Water en Wonen leveren hier ook, in tegenstelling tot de 1^e tranche, een bijdrage aan (respectievelijk € 150.000 en € 1.000.000). In deze casestudy zijn geen koppelingen met deze twee beleidsprogramma's aangetroffen.

¹¹² € 1.585.000 in 2012 en € 500.000 in 2013.

7.2 Resultaten koppeling contracten aan provinciale doelen

Norm

- Duidelijke koppeling tussen inzet middelen en doelen provincie Gelderland (outputlegitimiteit).

Bevindingen

- Alle onderzochte cases laten een koppeling zien met één of meerdere sectorale doelen naast de programmadoelen Stad en Regio.
- De programmadoelen in de regiocontracten laten meer raakvlakken zien met sectorale doelen van de provincie dan stadscontracten. Koppeling met provinciale doelen binnen de programma's Economie, mobiliteit en EMT zijn daar voorbeelden van.
- De stadscontracten hebben qua doelen meer expliciet aansluiting bij de doelen in het programma Stad en Regio (vitaliteit, leefbaarheid en economische structuurversterking m.n. binnenstad). Aansluiting op de provinciale doelen in andere sectorale programma's zijn te vinden bij contractdoelen op de terreinen van culturele infrastructuur en van zorg en welzijn.
- Door abstracte omschrijvingen van de provinciale programmadoelen Stad en Regio (bevorderen economische structuurversterking, bevorderen leefbaarheid en veiligheid, bevorderen zelfredzaamheid) is er een grote diversiteit aan omschrijvingen van de contractdoelen op deze gebieden welke passen binnen c.q. te koppelen zijn aan de beleidsdoelen van het programma Stad en Regio.

In tabel 24 is samenvattend de koppeling weergegeven van provinciale doelen opgenomen in de betreffende programma's en de doelen in de Stads- en Regiocontracten vanuit de steekproef. Opgemerkt moet nog worden dat het een gestratificeerde steekproef betreft van zes Stads- en Regiocontracten. In de overige dertien contracten kunnen uiteraard ook aantoonbare bijdragen aan de provinciale doelen zijn opgenomen.

Tabel 24: Overzicht koppeling contractsdoelen met provinciale doelen

Doelen per provinciaal programma/taakveld ↓	Geselecteerde Stad- of Regiocontracten (SC en RC)					
	Zutphen	Wageningen	Culemborg	Doetinchem	Noord Veluwe	Arnhem - Nijmegen
Stad en Regio						
<ul style="list-style-type: none"> Versterken economische structuur 						
<ul style="list-style-type: none"> Versterken vitaliteit van kernen(leefbaarheid en veiligheid) en landschappelijke kwaliteit 						
<ul style="list-style-type: none"> Versterken eigen kracht inwoners (zelfredzaamheid) 						
Energie- en Milieutransitie						
<ul style="list-style-type: none"> EMT als economische drager 						
<ul style="list-style-type: none"> Energiebesparing 						
<ul style="list-style-type: none"> Hernieuwbare energie 						
Mobiliteit						
<ul style="list-style-type: none"> Beheer infrastructuur 						
<ul style="list-style-type: none"> Bereikbaarheid 						
Economie						
<ul style="list-style-type: none"> Innovatie en groei topsectoren Food, Health, Maakindustrie 						
<ul style="list-style-type: none"> Bevorderen MKB 						
<ul style="list-style-type: none"> Verbeteren bedrijventerreinen 						
<ul style="list-style-type: none"> Bevorderen vrijetijds economie 						
<ul style="list-style-type: none"> Versterken land- en tuinbouw 						
Gebiedsontwikkeling						
<ul style="list-style-type: none"> Als gebiedsregisseur bevorderen synergie in doelen rondom gebiedsontwikkelingen van provincie en partners 						
Cultuur						
<ul style="list-style-type: none"> In stand houden Gelderse culturele infrastructuur 						
<ul style="list-style-type: none"> Duurzaam behoud monumentaal erfgoed, cultuurhistorische waardevolle landschappen en archeologie 						
<ul style="list-style-type: none"> Versterken van zelfredzaamheid van cultuur en erfgoedsector in combinatie met 						

kwaliteitsverbetering en vergroting van het maatschappelijk bereik.						
Sport						
• Vitale samenleving						
• Excellente prestaties						
• Economische impact sport						
Zorg en Welzijn						
• Verbeteren aansluiting 0 ^e , 1 ^e en 2 ^e lijns zorg						
• Verbeteren maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen						
• Actief burgerschap						
• Leefbaarheid en voorzieningen; duurzame vormen van beheer, leefbaarheid op het platteland						

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland, Analyse 6 contracten in relatie tot provinciale doelen

In bijlage 5 is voor de Stads- en Regiocontract betrokken in de case-selectie in een tabel een koppeling zichtbaar gemaakt tussen de contractdoelen en de plandoelen in de provinciale programma's. Per contract komen wij op hoofdlijnen tot de volgende bevindingen:

Stadscontract Zutphen

- De (uitvoerings)doelen vanuit het programma Binnenstad en centrumvoorzieningen sporen met het uitgangspunt van duurzame economische structuurversterking en een versterking van de regionale functie van de binnenstad vanuit het provinciale programma Stad en Regio; dit geldt ook voor de doelen binnen het programma Duurzame economie. Hier wordt ook een koppeling gelegd met de verbetering van de maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen.
- De doelen van het project Broederenklooster (en zijn opvolger) binnen het programma Binnenstad en centrumvoorzieningen, dragen bij aan het in stand houden van de Gelderse culturele infrastructuur en het duurzame behoud van monumentaal erfgoed.
- De doelen van het programma Wonen sporen met de plandoelen van het programma Stad en regio (versterken vitaliteit kernen) en met het beoogde actieve burgerschap in het provinciale programma Zorg en Welzijn.

Stadscontract Wageningen

- De inzet van de beide stadscontractprogramma's Versterking sociale infrastructuur en Aantrekkelijk leefklimaat is, naast de algemene doelen van het provinciale programma Stad en Regio, ook gericht op het bevorderen van een actieve en gezonde leefstijl voor kinderen (Sport) en het bevorderen van kunst en cultuur als bijdrage aan het welzijn van inwoners en gebruikers.

Stadscontract Culemborg

- De doelen in de programma's Economie, leefbaarheid en veiligheid en Structuurversterking in Rivierenland en binnenstedelijk sporen met de doelen in het provinciale programma Stad en Regio.
- De doelen in het provinciale programma Zorg en Welzijn op het gebied van het verbeteren van de maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen, sluiten ook aan op de doelen in de beide stadscontractprogramma's.

Stadscontract Doetinchem

- De doelen in het stadscontract Doetinchem richten zich binnen het provinciale programma Stad en Regio met name op de bevordering van zelfredzaamheid. Dit o.m. door verdere ontwikkeling van wijkgericht werken en de inbedding van de functie buurtcoach en het versterken van de vitaliteit en leefbaarheid van de wijken/buurtten.
- Het bevorderen van een vitale samenleving komt naar voren bij het contractsdoel van de realisatie van een therapiebad voor inwoners (in het bijzonder ouderen) van de regio Achterhoek.
- Het programma Kansrijk platteland: natuur in de stad beoogt het ontwikkelen van meer en betere stadsnatuur en recreatieve mogelijkheden in en om de stad en deze verbinden met het platteland.

Regiocontract Noord-Veluwe

- De doelen in de drie programma's in het regiocontract Noord Veluwe hebben een aantoonbare koppeling met het provinciale programma Stad en Regio (versterken economische structuur, bevorderen vitaliteit van de dorpen en steden in de Noord-Veluwe en het versterken van de eigen kracht van de inwoners).
- Er is een aantoonbare koppeling tussen de beoogde versnelling naar een duurzame energiehuishouding en nieuwe bedrijvigheid op het vlak van groene economie als doel in het contractprogramma Economie en het provinciale programmadoel Energie- en Milieu transitie.
- De beoogde herstructurering van stationsomgevingen in het regiocontract spoort met de doelen in het provinciale programma Mobiliteit.
- Binnen het contractprogramma Economie is het verbeteren van het toeristisch-recreatieve product binnen de regio in lijn met het bevorderen van vrije tijdseconomie zoals opgenomen binnen het provinciale beleidsprogramma Economie.
- De provinciale doelen binnen het programma Zorg en Welzijn zijn ook terug te vinden in het regiocontractprogramma Mens.

Regiocontract Arnhem-Nijmegen

- De regiocontractdoelen sporen met de algemene programmadoelen binnen het provinciale programma Stad en Regio.
- De regiocontractprogramma's Groene economie en Duurzaam Wonen dragen bij aan de doelen opgenomen in het provinciale programma EMT.

- De doelen in het regiocontractprogramma belevenis economie spoort met het specifieke provinciale doel op het gebied van het bevorderen van vrije tijds economie en het provinciale doel op et gebied van het duurzame behoud van cultuur-historische waardevolle landschappen.
- De sociale agenda binnen het regiocontract draagt bij aan de provinciale doelen opgenomen in het programma Zorg en Welzijn (o.m. verbeteren maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen).

Bijlagen

Bijlage 1: Onderzoeksopzet

Doel- en vraagstelling

Doelstelling

Het doel van het onderzoek is:

Provinciale Staten van Gelderland handvatten aanreiken voor hun kaderstellende en controlerende rol bij de gebiedsopgaven door hen inzichten uit onderzoek naar de Stad- en Regiocontracten mee te geven.

95

Democratische legitimiteit programma Stad en Regio

Vraagstelling

De centrale vraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Welke lessen kunnen er getrokken worden uit de ervaringen met Stad- en Regiocontracten ten behoeve van de kaderstellende en controlerende rol van de Staten bij de gebiedsopgaven?

Onderzoeksvragen

De centrale vraag hebben we uitgewerkt in een aantal onderzoeksvragen. Naast beschrijvende vragen, zijn ook toetsende vragen opgenomen. Voor de toetsing wordt gebruik gemaakt van een normenkader.

Om te komen tot een normenkader en om te leren van ervaringen en van anderen:

1. Welke aandachtspunten t.a.v. de kaderstellende en controlerende rol van de volksvertegenwoordigers zijn af te leiden uit eerder onderzoek¹¹³ naar het programma Stad en Regio en haar voorlopers en rapporten over democratische

¹¹³ Hierbij denken we in ieder geval aan de reflectie van dhr. Boogers (UT) en de evaluatie van de Sleutelprojecten.

legitimiteit in samenwerkingsprojecten, interactieve beleidsvorming, netwerksamenleving?

Om inzicht te geven door overzicht te bieden:

2. Hoe hebben PS hun kaderstellende en controlerende rol ingevuld t.a.v. het programma Stad en Regio in de periode 2012-2015?
 - a. Welke inhoudelijke en financiële kaders hebben PS gesteld t.a.v. het programma Stad en Regio in de periode 2012-2015?
 - b. Welke inhoudelijke en financiële verantwoording hebben PS ontvangen t.a.v. het programma Stad en Regio in de periode 2012-2015?
 - c. In welke mate wordt er in de inhoudelijke en financiële verantwoording ingegaan op de door PS gestelde kaders?
 - d. Welke lessen komen naar voren uit de vergelijking tussen de kaderstelling en controle in de praktijk en de aandachtspunten voor kaderstelling en controle uit het normenkader (deelvraag 1)?

Om inzicht te geven in de uitvoering door GS:

3. Welke stappen zijn er gezet tussen de kaderstelling door PS en de subsidietoewijzing voor de 1e en 2e tranche van Stad en Regio?
 - a. Op welke wijze is de kaderstelling door PS 'vertaald' in voor de uitvoering relevante documenten, waaronder de subsidieregeling met bijbehorende voorwaarden?
 - b. Welke vraag/vragen is/zijn door GS neergelegd bij de beoogd contractpartners?
 - c. Op welk niveau heeft afstemming over concept-uitvoeringsprogramma's plaats gevonden?
 - d. Hoe heeft de toetsing van de (in contracten opgenomen) uitvoeringsprogramma's aan de subsidievoorwaarden plaats gevonden?
 - e. Wat was het resultaat van de toetsing van de uitvoeringsprogramma's aan de subsidievoorwaarden en hoe is PS hierover geïnformeerd?

Om inzicht te geven in de mate waarin provinciale doelen zijn bediend via Stad en Regio:

4. In welke mate kunnen de doelen van een selectie van programma's van Stad en Regio worden gekoppeld aan doelen van de provincie?

Afbakening

Het onderzoek wordt als volgt afgebakend:

- We kijken in het onderzoek terug op de Stad- en Regiocontracten over de periode 2012 tot en met 2015.
- De focus van het onderzoek ligt op legitimiteit¹¹⁴; hebben Provinciale Staten voldoende richting kunnen geven aan en voldoende controle kunnen uitoefenen op de uitvoering van het programma Stad en Regio? En wat betekent dat voor de gebiedsopgaven?

¹¹⁴ We betrekken hierin twee van de drie aspecten van het begrip democratische legitimiteit zoals opgenomen in het advies van de Rob (Democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden, 19 januari 2015) te weten de eis van democratische sturing en de eis van democratische verantwoording. Het derde aspect (de eis van algemeen kiesrecht) blijft buiten beschouwing.

- We maken voor dit onderzoek gebruik van materiaal dat al beschikbaar is, dat betekent dat we geen informatie gaan verzamelen bij steden en regio's.
- Het onderzoek biedt geen inzicht in de doeltreffendheid van het programma stad en regio. De eindverantwoordingen waarin onder meer inzicht wordt gegeven in de doeltreffendheid zijn eind 2016 beschikbaar.

Normenkader

Het normenkader is samengesteld op basis van rapporten en adviezen over democratische legitimiteit en de rol van volksvertegenwoordigers in samenwerkingsprojecten enerzijds en evaluatierapporten over stad en regio anderzijds. De volgende rapporten en adviezen zijn betrokken:

Tabel 25: Normenkader

Democratische sturing	Norm
1 A	Bewuste keuze voor netwerksturing
1B	Afspraken hoe het democratische spel bij netwerksturing vorm te geven, inclusief een duidelijke rolverdeling PS-GS
2A	Duidelijke inhoudelijke en financiële kaders
2B	Duidelijke koppeling tussen inzet middelen en doelen provincie Gelderland (outputlegitimiteit)
3A	Duidelijke afspraken over de besluitvormingsprocedures; transparantie, kenbaarheid en voorspelbaarheid van het besluitvormingsproces (proceslegitimiteit)
3B	Besluitvorming conform deze procedures en afspraken
3C	Expliciete reflectie op de besluitvormingsprocedures door GS en PS
4A	Actieve betrokkenheid van PS; de samenwerkingspartners zullen PS tijdig invloed moeten geven op hun werkzaamheden
4B	Dynamische houding van PS; zelfbewust opstellen, anticiperen, leren, gezamenlijke evalueren, ontwikkelen, aanpassen
Democratische verantwoording	
5A	Afspraken tussen PS en GS over frequentie en aard van de rapportages
5B	Rapportages conform deze afspraken door GS
6A	Overzichtelijke rapportages met een duidelijke koppeling naar kaders; rekenschap afleggen over de uitoefening van publieke bevoegdheden en de besteding van publieke middelen; feedbacklegitimiteit
6B	Dynamische houding van PS; zelfbewust opstellen, anticiperen, leren, gezamenlijke evalueren, ontwikkelen, aanpassen

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland op basis van diverse publicaties.

Onderzoeksmethoden

We passen verschillende methoden toe in dit onderzoek:

Documentstudie

Voor dit onderzoek bestudeerden we relevante provinciale beleidsdocumenten om een algemeen beeld te geven van de kaders, de uitwerking ervan in Stad-/Regiocontracten, de organisatie en de verantwoording (waaronder de voortgangsrapportages). Ook hebben we gebruik gemaakt van eerder onderzoek met betrekking tot het programma Stad en Regio en haar voorlopers. Daarnaast benutten we (onderzoeks)rapporten over democratische legitimiteit in samenwerkingsprojecten, interactieve beleidsvorming en de netwerksamenleving. Dit laatste onder meer ten behoeve van het normenkader.

Interviews

Voor dit onderzoek naar Stad en Regio hebben we interviews gehouden met ambtelijk betrokkenen van de provincie Gelderland. Met deze interviews hebben we het verkregen beeld over het beleid en de werkwijze van Stad en Regio uit de documentstudie getoetst en aangevuld. In bijlage 2 is een overzicht van de geïnterviewden opgenomen.

Inzet deskundigen

Voor het opstellen van het normenkader en de duiding van de bevindingen hebben we gebruik gemaakt van externe deskundigen. In bijlage 2 is een overzicht van de betrokken deskundigen opgenomen.

Casestudie

De casestudie hebben we ingezet voor de beantwoording van vraag 3 (proces tussen kaderstelling en subsidieverlening) en vraag 4 (koppeling met doelen van de provincie). Hiervoor is een gestratificeerde steekproef worden getrokken, zodat zowel (2) regiocontracten als (2) grote steden en (2) kleine steden met een contract in de steekproef voorkomen. Bij de grote steden uit de steekproef zijn eveneens de Sleutelprojecten betrokken.

Eerst is aselect een steekproef getrokken uit de kleine steden (Culemborg en Wageningen). De regio's waar de geselecteerde kleine steden toe behoren en de grote steden die in dezelfde regio liggen, zijn vervolgens buiten beschouwing gelaten voor de volgende selectie. Daarna zijn twee grote steden aselect gekozen (Doetinchem en Zutphen). De twee regio's waar deze steden toe behoren zijn vervolgens buiten beschouwing gelaten. De overgebleven twee regio's (Noord-Veluwe en Stadsregio Arnhem-Nijmegen) zijn vervolgens eveneens geselecteerd. De dossiers behorende bij de steekproef zijn opgevraagd en aangevuld met interviews met accountmanagers.

Bijlage 2: Geraadpleegde bronnen

Geraadpleegde personen

Geraadpleegde personen provincie Gelderland

- Dhr. D.W. Bakker, project-/ programmaleider
- Mw. A.W.M. van Evert, programmamanager Stad en Regio
- Mw. S.A. Gruson, subsidieadviseur
- Dhr. J.P. Henst, project-/ programmaleider
- Mw. C.D.M. Jakobs, project-/programmaleider
- Mw. M.G.H. Noordanus, project-/programmaleider
- Dhr. L.D. Olthof, project-/programmaleider
- Dhr. F. Veulings, adviseur financiën
- Dhr. P.J.T.H. Wannet, loco griffier
- Dhr. C.A. Zuidweg, project-/programmaleider

Geraadpleegde deskundigen

- Dhr. M. Boogers, universiteit Twente
- Dhr. T.J.N.M. de Bruijn, Saxion
- Dhr. R. Gilsing, Verwey-Jonker instituut
- Dhr. E. Klein, voormalig plv. voorzitter PS Gelderland
- Dhr. L. Schaap, Tilburg University
- Mw. S. van Zuydam, Tilburg University

Documenten

Onderzoeksrapporten en evaluaties

- Acht Gelderse Sleutelprojecten Provincie Gelderland, Perspectief voor provinciaal handelen, AT Osborne 13 mei 2013
- Terugkijken om vooruit te kijken, reflectie op de werkwijze van het programma Stad & Regio provincie Gelderland, Universiteit Twente en BMC Advies, december 2014
- Democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden, Raad voor het openbaar bestuur, januari 2015

- Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking, Raad voor het openbaar bestuur, december 2015
- Montessori-democratie, spanningen tussen burgerparticipatie en de lokale politiek, Universiteit voor Humanistiek, E. Tonkens e.a. (in opdracht van het ministerie van BZK), 2015
- Provinciaal Bestuur in de metropolitane omgeving, kiezen, verbinden en doorzetten, C.P.A. Zoon, november 2007

P&C-documenten provincie Gelderland

- Begroting 2012-2016
- Rekeningen 2012-2015
- Najaarsnota's 2012-2015
- Voorjaarsnota's 2012-2015

Overige documenten provincie Gelderland

- Coalitieakkoord 2007-2011 Gelderland maakt het verschil
- Coalitieakkoord 2011-2015 Uitdagend Gelderland
- PS2008-219 Regionale Samenwerkingsprogramma's 2008-2011
- PS2008-794 Gebiedsontwikkeling Kanaalzone Noord-West
- PS2010-195 Sleutelproject Waterfront Harderwijk
- PS2011-56 Actualisering Sleutelproject Kanaalzone Apeldoorn – pilot Zuid
- PS2011-330 Statennotitie Uitvoeringsagenda
- PS2011-361 Koersnotitie
- PS2011-419 Uitvoeringsagenda
- PS2011-539 Statenvragen van Statenlid dhr. Plug (ChristenUnie) over brief aan alle Gelderse gemeenten
- PS2011-570 aanvullend subsidieverzoek Sleutelproject De Schil Doetinchem
- PS2011-617 Verslag raadsledenbijeenkomst
- PS2011-644 Beleidsuitwerkingen
- PS2011-905 t/m 926 Ingediende aanvragen Stad- en Regiocontracten
- PS2012-45 Op weg naar nieuwe S&R-contracten
- PS2012-199 Statenvragen van Statenlid dhr. Lucassen (SP) over de financiële bijdrage van gemeente bij S&R-contracten
- PS2012-280 Statenvoorstel Programma Stad en Regio 2012-2015/2017
- PS2012-706 t/m 726 getekende Regio- en Stadscontracten
- PS2012-942 brief aan gemeente- en regiobesturen 2^e tranche
- PS2013-59 notitie 2^e tranche Stad en Regio
- PS2013-60 Mededelingenbrief januari 2013
- PS2013-408 voorstel 2^e tranche
- PS2013-499 Statenvragen van Statenlid mw. Faber-van de Klashorst (PVV) over Stads- en Regiocontracten
- PS2013-520 Sleutelprojecten
- PS2013-707 Statenvragen van Statenlid mw. Faber-van de Klashorst (PVV) over Stads- en Regiocontracten
- PS2013-921 Mededelingenbrief november 2013
- PS2014-60 Mededelingenbrief januari 2014

- PS2014-308 Statenbrief Sleutelprojecten en Regiocontract Achterhoek
- PS2014-727 Mededelingenbrief september 2014
- PS2014-799 Debatverzoek van de PVV over Stads- en Regiocontracten
- PS2014-991 voorstel Sleutelproject Arnhem
- PS2015-56 voorstel aanpassen programma binnenstad en centrumvoorzieningen onderdeel Broederen klooster
- PS2015-54 Eindbalans, de uitdaging opgepakt
- PS2015-153 Mededelingenbrief februari 2015
- PS2015-470 Mededelingenbrief juni 2015
- PS2015-646 Mededelingenbrief oktober 2015
- PS2015-746 Mededelingenbrief oktober 2015
- PS2015-832 Mededelingenbrief december 2015
- PS2015-833 Mededelingenbrief december 2015
- PS2016-77 Mededelingenbrief januari 2016
- PS2016-151 Mededelingenbrief februari 2016
- PS2016-235 Mededelingenbrief maart 2016

Casuïstiek (Culemborg, Wageningen, Doetinchem, Zutphen, Noord-Veluwe en Stadsregio Arnhem-Nijmegen)

- Concept-programma's
- Definitieve programma's
- Subsidiebeschikkingen
- Voortgangsrapportages
- Correspondentie tussen steden en regio's en de provincie over de Stad/Regiocontracten

Bijlage 3: Beoogde prestaties en prestatie-indicatoren Stad en Regio

Tabel 26: Prestaties en prestatie-indicatoren programma Stad en Regio 2012-2015

	Prestaties	Prestatie-indicatoren
2012	<p><i>Doel: Doorontwikkelen stads- en regiocontracten en de partnerschapsrelatie tussen de steden, regio's en provincie. Stimuleren dat steden en regio's samenwerken aan structuurversterkende programma's en de uitvoering daarvan. Eindbalans opmaken RSP (2008-2011).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ondertekening contracten met GSO-steden, KSB-steden en regio's. Aansturen op contracten met aandacht voor structuurversterkende programma's en de relatie stad en omland daarin. Dit element ook meenemen in de afspraken over de actualisering van de programma's. Samenwerking organiseren door overleg- en afstemmingsstructuur. Kennisdelen tussen steden en regio's. Bestuurlijke werkbezoeken. Eindverantwoording gemeenten en regio's beoordelen. Eindbalans opmaken. 	<ul style="list-style-type: none"> Ondertekende contracten, met structuurversterkende programma's, waarin op programmaniveau SMART de doelstellingen zijn geformuleerd met alle 19 in het coalitieakkoord benoemde partners. Door PS goedgekeurde eindbalans 2008-2011 gebaseerd op 19 eindverantwoordingen.
2013	<p><i>Doel 1: Programmatische afspraken worden door de partners uitgewerkt in concrete uitvoeringsprojecten.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Voortgang en monitoren van de gemaakte S&R-contractafspraken. Wij treden op als (gesprek)partner en reflecteren gevraagd en ongevraagd op inhoud en proces en resultaat. Elke partner heeft een accountmanager. Met de partners identificeren van risico-elementen in de uitvoeringsprogramma's (o.a. i.v.m. onzekere financiële omgeving). Zo mogelijk helpen we bij het treffen van maatregelen. <p><i>Doel 2: Thema's en voortkomende vraagstukken worden (in partnerschap) nader uitgewerkt.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Het in partnerschap uitwerken en implementeren van S&R-thematische vraagstukken. Deze vraagstukken kunnen door de partners alsmede de provincie worden gesignaleerd en geagendeerd (G8, K5, R6). Op dit moment wordt gewerkt aan: 'economie' en 'kracht van de wijk' (arbeidsmarkt, de binnenstedelijke economie, wijkaanpak 2.0 / stedelijke vernieuwing op uitnodiging), ketensamenwerking en aanpak van multiprobleemhuishouders, de thema's 'bereikbaarheid, wonen-, revitalisering binnenstedelijk gebied, Omgevingsvisie Gelderland en versterking relaties stad en regio geagendeerd'. Met de Regio's en Kleine steden gaan we ook het gesprek aan over een soortgelijke ontwikkelagenda. <p><i>Doel 3: In 2013 willen we met de partners komen tot afspraken ihkv de voortrollende agenda (besteding van € 30 mln.).</i></p> <p>Ihkv de 2^e tranche S&R / voortrollende agenda denken wij aan de thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> Structuurversterking Doorloop van overeengekomen S&R programma's (preamble en procesafspraken) Vraagstukken gesignaleerd uit de ontwikkelagenda Regionale Economie en Arbeidsmarkt Sociaal Regionale voorzieningen Sport Nieuwe regionale opgaven Wonen Cultuur/cultuurhistorie 	<ul style="list-style-type: none"> 2x jaar een voortgangsrapportage aan uw Staten <p>-</p> <ul style="list-style-type: none"> Statennotitie S&R 2^e tranche Statenvoorstel S&R 2^e tranche
2014	<p><i>Doel 1: Voortvarende uitvoering afgesloten uitvoeringsprogramma's.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Uitvoering van de afgesloten contractafspraken: uitvoeringsprogramma's worden waar nodig ondersteund. Een aantal zichtbaar te verwachten resultaten: <ul style="list-style-type: none"> Gemeente Apeldoorn: realisatie van winkelcentrum Orden Regio Rivierenland: met behulp van bijdragen uit het regiocontract zijn twee tentoonstellingszaken in het Geofort gerealiseerd Stadsregio Arnhem Nijmegen: in 2013 is flinke voortgang geboekt met de realisatie van het Masterplan 's-Heerenberg. In 2014 zullen naar verwachting resultaten zichtbaar zijn in Els en Wijchen Regio Achterhoek: Watermolen Berenschot in Winterswijk wordt in 2014 gerealiseerd. Dit is een van de deelprojecten (Parels) van het Achterhoek Programma: Kansrijk Platteland: meer rendement uit landschap. Voor de Sleutelprojecten gaat het om acties in verlengde van aanbevelingen onderzoek AT Osborne 2013 (PS2013-520): op korte termijn actief faciliteren (met maatwerk per sleutelproject); initiëren van overleg met betrokken partijen (G8) en marktpartijen/corporaties (denk aan prioritering woningbouw, overleg marktpartijen, kennisuitwisseling tijdelijk gebruik gronden e.d.); verkennen nieuwe instrumenten (financieel instrumentarium) ter verhoging van slagkracht. Via het Digitaal Platform Stad & Regio wordt de inhoud en uitvoeringsinformatie van alle uitvoeringsprogramma's efficiënt en effectief ontsloten, zodat dit dagelijks is in te zien. Tenminste twee keer per jaar worden Staten geïnformeerd over de voortgang. Volgens afspraak worden de uitvoeringsprogramma's medio 2014 herijkt op inhoudelijk een financiële actualiteit en uitvoerbaarheid. <p><i>Doel 2: Versterken agendavorming steden en regio's, uitbouwen partnerschap.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Agendabesprekingen naar aanleiding van nieuwe stedenmonitoren 2013 en verkenningen stad (strategie). Opstellen, uitbrengen en implementeren regiomonitoren (minimaal voor 2 regio's). Organiseren Congres Stad en Regio 2014. Vanuit partnerschap investeren in netwerkrelatie, kennis- en ervaringsuitwisseling; organiseren van excursies in ambtelijk en bestuurlijk verband voor: PS, regio K5, G8 en relevante derde partijen. 	<ul style="list-style-type: none"> Met kleurcodes wordt het uitvoeringstempo en bestedingen middelen uitvoeringsprogramma's inzichtelijk gemaakt. (Rood = loopt achter op verwachting, Oranje = aandacht, Groen = loopt volgens verwachting). Tweemaal per jaar wordt bij Najaarsnota en Begroting via de P&C cyclus aan de hand van overzichtslijsten de stand van zaken aangegeven. <ul style="list-style-type: none"> Uitvoering voornemens: minimaal 2 regiomonitoren, minimaal 2 excursies, minimaal één congres, regulier bestuurlijke en ambtelijke overleggen.

	Prestaties	Prestatie-indicatoren
2014	<p><i>Doel 3: (uit)werken aan thematische vraagstukken met S&R partners.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Binnen het in 2014 ontwikkelde netwerk tussen uitvoerende partijen van stationslocaties in Doetinchem, Hardenwijk, Culemborg, Zaltbommel, Tiel, Ermelo, Elst, Winterswijk, bijdragen aan delen van kennis en praktische expertise en ondersteunen uitvoering zonnodig met een expertiseteam. Ondersteuning aanpak problematiek van de recreatieterreinen op de Noord Veluwe door een provinciaal team van deskundigen, zonnodig aangevuld met externe expertise. Verkenning start in 2013 loopt naar verwachting door in 2014. Vanuit partnerschap helpen bij regionale ontwikkeling en slagkracht. Verdieping actuele thema's wijkgericht werken 2.0 in de steden. 1. Betekenis en omgang met Burgerkracht, 2. Gevolgen van decentralisatie voor wijkgericht werken, 3. Omvang met armoede, 4. Omgang met leegstand en particulier woningbezit. Afhankelijk van evaluatie eind 2013 continuering van ondersteuning lokale ontwikkelingen naar effectieve aanpak van multiprobleemgezinnen. Naast kennisuitwisseling, opleidingsmodules voor uitvoerende en managers, Maatschappelijke Kosten Baten Analyses, bestuursdagen en experimenten/onderzoek. Ondersteunen samenwerkingsproject verbonden aan G8 van Veiligheidshuizen, zorginstellingen en OM voor maatwerkoplossingen voor vastlopende trajecten bij een beperkte groep multicomplexe persistentie veelplegers. Provinciale inzet zal zonnodig worden afgebouwd. Implementeren uitkomsten steden- en regiomonitor. 	<ul style="list-style-type: none"> Minimaal 4 netwerkbijeenkomsten in het kader van afstemming R6, G8, KSB. Ad hoc expertise bijeenkomsten. Er is een actieplan opgesteld. Er is een actieplan opgesteld en begin met uitvoering gemaakt. Debatreeks met verslagen wijkgericht werken 2.0. Uitvoering bijgesteld actieprogramma (bij geval). Ondersteuning in 2014 afbouwen mogelijk afbouwen. Met ex- en interne partners worden vanuit partnerschap via netwerk bijeenkomsten de uitkomsten van de steden- en regiomonitor doorvertaald naar: onderzoeksvragen, beleidsbijstellingen, programma- en projectvorming. Aanpak hiervoor wordt opgesteld eind 2013.
2015	<p><i>Doel 1: Voortvarende uitvoering afgesloten uitvoeringsprogramma's.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> De accountmanagement voor 19 contractpartners: accountmanagers (en ook netwerkers): zorgen voor behalen van de laatste 40% van resultaten van de stads- en regiocontracten (met uitzondering van de sleutelprojecten, die afspraken lopen tot en met 2017) vanuit eigen rol. Tweemaal per jaar informeren over de voortgang (bij Voorjaarsnota en bij Najaarsnota). <p>Specifiek voor Sleutelprojecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vervolgacties in verlengde van aanbevelingen onderzoek AT Osborne 2013 (PS2013-520): actief faciliteren (met maatwerk per sleutelproject). Initiatoren van overleg met betrokken partijen (G8) en marktpartijen/corporaties (denk aan prioritering woningbouw, overleg marktpartijen, kennisuitwisseling tijdelijk gebruik gronden e.d.). Omzetten reserveringen met uit te voeren second opinion als onderbouwing, zie bijlage 4 Stad en Regio Sleutelprojecten van deze Begroting. 	<ul style="list-style-type: none"> Vanuit partnerschap investeren in netwerkrelaties Kennis- en ervaringsuitwisseling voor uw Staten, ons College, de regio's, de steden en relevante derde partijen Deelname aan interne kenniskringen/Community of Practices (COP's), zoals Kenniskring Stad
	<p><i>Doel 2: Versterken agendavorming steden en regio's, verstevigen nieuwe vormen van samenwerking.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Signaleren en agenderen in complexe processen. Interveniëren wanneer nodig: bijdragen aan oplossen van problemen en realisatie is verantwoordelijkheid van partners. Onderhoud relaties in het externe en interne netwerk. Voor wat betreft intern netwerk: inzet middelen van aantal provinciale programma's via S&R contracten, inhoudelijke advisering van medewerkers van andere programma's ophalen Opstellen, uitbrengen en implementeren regiobarometer, minimaal voor drie regio's Uitvoeren en uitbrengen van de derde editie van de Stedenmonitor. Bij een contract (Apeldoorn) zijn in het kader van beleidslijn vier programma's (Programma Binnenstad, Programma Infrastructuur, Programma Wijken en Dorpen en Programma Stadsranden) toegevoegd. Deze programma's volgen wij, net als de andere, op de voortgang van de uitvoering. Ondersteuning aanpak problematiek vitale vakantieparken, zo nodig aangevuld met externe expertise. Verkenning gehouden in 2013-2014 (bestuurlijke opdracht), waar mogelijk verbinden we dit met het thema "Veluwe" (omgevingsagenda). <p>Specifiek voor Sleutelprojecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Verkennen en uitwerken nieuwe instrumenten (financieel instrumentarium) te verhoging van slagkracht. 	<ul style="list-style-type: none"> Vervolg regiobarometer en afronding in minimaal drie regio's Opstellen van de stedenmonitor derde editie Implementeren van de uitkomsten van de stedenmonitor Implementeren van de uitkomsten van de regiomonitor
	<p><i>Doel 3: (Uit)werken (aan) thematische vraagstukken S&R partners.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Wij stimuleren de steden bij het opstellen van een gezamenlijke stedelijke agenda in samenwerking met de afdeling Strategie. Input vanuit netwerk S&R aan ontwikkeling stedelijke netwerken Stadregio, FoodValley en Stedendriehoek (thema's omgevingsagenda, Krimp en Veluwe). Wij bouwen de provinciale inzet met betrekking tot de thema's "multiprobleem huishoudens", "veelplegers" en "wijkgericht werken 2.0" af - voor zover nog niet in 2014 afgebouwd. Resultaat van de inzet is het zelfstandig voortzetten van het netwerk door verantwoordelijke partners. Deze thema's zijn een verantwoordelijkheid van gemeenten, de provincie vervult ene stimulerende en faciliterende rol. Inhoudelijk ligt er een verbinding met decentralisaties van het rijk naar gemeenten. Aanpak stationsomgevingen bij 9 gemeenten, procesbegeleiding, organiseren excursies, interview, 4 ambtelijke bijeenkomsten per jaar. Binnen het in 2013 ontwikkelde netwerk tussen uitvoerende partijen van stationslocaties in Doetinchem, Hardenwijk, Culemborg, Zaltbommel, Tiel, Ermelo, Elst, Winterswijk bijdragen aan delen van kennis en praktische expertise en ondersteunen uitvoering zo nodig met een expertiseteam. <p>Specifiek voor Sleutelprojecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Actief volgen van de ontwikkelingen van de sleutelprojecten inclusief Robuuste Investeringsimpuls. Middelen RIJ zijn als extra programma's toegevoegd aan de stedencontracten. 	<ul style="list-style-type: none"> Procesbegeleiding en netwerken van vitale vakantieparken Procesbegeleiding en netwerken van de stationsomgeving Afbouw van de inzet van de thema's van multiprobleem huishoudens, veelplegers, wijkgericht werken 2.0.

Bron: Provincie Gelderland, begrotingen 2012-2015.

Bijlage 4: Gerealiseerde prestaties Stad en Regio

Tabel 27: Beoogde en gerealiseerde prestaties programma Stad en Regio 2012-2014

	Beoogde prestaties	Gerealiseerde prestaties
2012	<ul style="list-style-type: none"> • Ondertekening contracten met GSO-steden, KSB-steden en regio's. • Aansturen op contracten met aandacht voor structuurversterkende programma's en de relatie stad en ommeland daarin. • Dit element ook meenemen in de afspraken over de actualisering van de programma's. • Samenwerking organiseren door overleg- en afstemmingsstructuur. • Kennisdelen tussen steden en regio's. • Bestuurlijke werkbezoeken. • Eindverantwoording gemeenten en regio's beoordelen. • Eindbalans opmaken. 	<p>Op 25 april 2012 hebben uw Staten met het vaststellen van Statenvoorstel Programma Stad en Regio 2012-2015/17 (PS2012-280) contracten afgesloten met de regio's Rivierenland, Achterhoek, FoodValley, Noord Veluwe, Stedendriehoek en Stadsregio Arnhem Nijmegen, met de grote steden Arnhem, Apeldoorn, Ede, Nijmegen, Harderwijk, Zutphen, Tiel en Doetinchem inclusief sleutelprojecten en de kleine steden Doesburg, Culemborg, Wageningen, Winterswijk en Zaltbommel. Hier is een intensief initieënd afstemmings- en beoordelingsproces aan vooraf gegaan.</p> <p>Het Statenvoorstel Stad en Regio en de 19 contracten beschrijven op welke wijze (doelen, resultaten en middeleninzet) uw Staten bijdragen aan ca 101 (deel)programma's om de komende jaren in partnerschap samen te werken aan dynamische steden en vitale regio's. Deze afspraken bevorderen de samenhang tussen gemeenten, zijn structuurversterkend en doelen zien toe op bijdragen aan drie provinciale thema's: economie, sociaal en omgeving. Deze thema's zijn onder te verdelen in verschillende doelen zoals toename arbeidsparticipatie, verbeteren cultuurhistorie en recreatie en toerisme. Partners zijn na de ondertekening volop aan de slag gegaan. Eerste resultaten worden al geboekt. Sommige partners hebben gevraagd om een ander betalingsritme dan de afgesproken 10% 20% 30% 40%. Hierover zijn we in beraad.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Eindbalans opmaken RSP (2008-2011) 	<p>Wij hebben voor het merendeel van de programma's de subsidies vastgesteld. Het gaat om een totaal bedrag van € 116,7 mln. Voor 7 programma's is de subsidie niet vastgesteld, omdat voor onderdelen van die programma's een verlengde uitvoeringstermijn geldt. Dit is met de partners afgesproken. Een aantal partners (gemeenten Winterswijk, Harderwijk en Nijmegen) heeft meer prestaties verricht dan oorspronkelijk begroot. Dit betreft de volgende projecten: sleutelproject Waterfront (gemeente Harderwijk), sleutelproject Waalfront (gemeente Nijmegen), landschapszone uit het programma Herstructurering (gemeente Nijmegen) en programma Vitale leefomgeving (gemeente Winterswijk). Onze partners laten in hun eindrapportages een overwegend positief beeld zien van de maatschappelijke effecten als gevolg van de investeringen middels de stads- en regiocontracten. Dit echter is niet overal kwantitatief aangegeven of eenvoudig te aggregeren op Gelders niveau. Duidelijk is dat in de steden en de regio's mede dankzij de stads- en regiocontracten effectieve en duurzame samenwerkingsrelaties zijn aangegaan met andere overheden, tal van instellingen, ondernemers en burgers. Dit heeft geleid tot efficiëntere werkwijze, meer innovaties en structurele inbedding in begrotingen. De Stadsregio Arnhem Nijmegen heeft eind 2012 nog geen complete accountantsverklaring over de eindverantwoording van het regiocontract 2008-2011 aangeleverd. Hierdoor hebben wij de subsidie nog niet definitief kunnen vaststellen en worden de resterende middelen doorgeschoven naar 2013. Wij verwachten het regiocontract 2008-2011 van de Stadsregio Arnhem Nijmegen in het eerste kwartaal van 2013 te kunnen afrekenen. Bij een aantal programma's is er sprake van een lagere vaststelling van de subsidies. Dit wordt veroorzaakt doordat projecten goedkoper uitvielen niet haalbaar bleken binnen de afgesproken periode. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de eindverantwoording.</p>
	<p>In 2012 is tevens het programma 2008-2011 afgesloten. Er is een overbesteding door versnelde uitvoering van een aantal programma's door onze externe partners. De investeringen zullen met name gedaan worden in structuurversterkende programma's. De programma's worden tussentijds conform de smgp via voortgangsrapportage en om de twee jaar middels accountantscontrole gecontroleerd. Aan het einde van de programma-periode wordt het gehele programma conform ons controleprotocol verantwoord door middel van accountantsverklaring en een controle op de behaalde doelen middels een rapportage die door de gemeenteraad is geaccordeerd.</p> <p>Resultaten tot nu toe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • in de gemeente Apeldoorn de start van de kwaliteit openbare ruimte binnenstad Apeldoorn • in de gemeente Harderwijk Ontwikkelingsmaatschappij ten behoeve van burgerkracht • in de gemeente Doetinchem instelling buurtcoach en wijkbedrijf in 2 wijken • in de gemeente Tiel duurzame brede zorgschool • in de gemeente Winterswijk de oplevering van de nieuwe openbare bibliotheek als onderdeel van een multifunctioneel schoolgebouw • in de gemeente Zaltbommel 2 zogenaamde JOP's (Jongeren OntmoetingsPlaats) • in de regio Achterhoek: programma Agenda 2020 faciliteiten transitieproces loopt volop; Fieldlab Zorg is gestart; project Flexibilisering arbeidsmarkt is van start gegaan; start regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen; projecten Achterhoekse Groene Energiemaatschap (AGEM) en Biogasnetwerk Achterhoek (BION) zijn gestart; project toekomstbestendig maken van woningen is gestart; aantal deelprojecten Fact finding toekomst voorzieningen is gestart; project toekomstbestendig maken van wonen is gestart; project realiseren van vernieuwende sportarrangementen is gestart; 1e fase aanleg breedband is afgerond, plan voor 2e fase wordt uitgewerkt; aantal projecten op het gebied van Vrije Tijd zijn in voorbereiding, een aantal zijn gestart; project Groenlo Kansrijk op weg naar 2017 is gestart; gebiedsvisie DRU-industriepark is in voorbereiding in de regio Rivierenland start 10 pilots beheer en onderhoud gebouwen en installaties Nieuwe Hollandse Waterlinie ook met inzet van organisaties voor werk naar vermogen. 	

[2013 en 2014 op de volgende pagina's]

	Beoogde prestaties	Gerealiseerde prestaties
2013	<p>Voortgang en monitoren van de gemaakte S&R-contractafspraken.</p> <p>Wij treden op als (gespreks)partner en reflecteren gevraagd en ongevraagd op inhoud en proces en resultaat. Elke partner heeft een accountmanager.</p> <p>Met de partners identificeren van risico-elementen in de uitvoeringsprogramma's (o.a. i.v.m. onzekere financiële omgeving). Zo mogelijk helpen we bij het treffen van maatregelen.</p>	<p>Bij Voorjaars- en Najaarsnota 2013 hebben wij u geïnformeerd over de voortgang. Bij Statenbrief Sleutelprojecten Stad & Regio (PS2013-250) hebben wij uw Staten geïnformeerd over hoe wij willen inspelen op de actualiteit van de problematiek van de sleutelprojecten. Via gelden uit investeringsimpuls is een extra (inhoudelijke en financiële) stimulans gegeven aan de sleutelprojecten.</p> <p>Het digitaal platform Stad & Regio is medio oktober 2013 gelanceerd en via de website van de provincie Gelderland. Te bereiken</p>
	<p>Het in partnerschap uitwerken en implementeren van S&R-thematische vraagstukken. Deze vraagstukken kunnen door de partners alsmede de provincie worden gesignaleerd en geagendeerd (G8, K5, R6). Op dit moment wordt gewerkt aan: 'economie' en 'kracht van de wijk' (arbeidsmarkt, de binnenstedelijke economie, wijkaanpak 2.0 / stedelijke vernieuwing op uitnodiging, ketensamenwerking en aanpak van multiprobleemhuishoudens), de thema's 'bereikbaarheid, wonen-, revitalisering binnenstedelijk gebied, Omgevingsvisie Gelderland en versterking relaties stad en regio geagendeerd'.</p> <p>Met de Regio's en Kleine steden gaan we ook het gesprek aan over een soortgelijke ontwikkelagenda.</p>	<p>De ontwikkelagenda Stationsomgevingen draagt middels maatwerk en kennisnetwerk effectief bij aan de tijdige realisatie van de in de regio- en stadscontracten vastgelegde gebiedsontwikkeling van stationsomgevingen. En leidt tot een (middel)lange termijnvisie over knooppuntontwikkeling. In 2013 is een provinciale 1-loketfunctie ingesteld en zijn er een bestuurlijk gesprek en een ambtelijke excursie met alle partijen georganiseerd evenals een overleg met NS en Prorail. Er hebben 2 stationschouwen plaatsgevonden, er zijn 2 themabijeenkomsten georganiseerd waaronder een masterclass omgevingsmanagement. De stationsgebieden worden gemonitord.</p> <p>Er zijn in 2013 een Gelderse stedenmonitor en 13 individuele stadsmonitoren opgeleverd. Deze geven een goed beeld 'staat van de stad' en van de belangrijke thema's voor een gezamenlijke stedenagenda. Deze zijn input geweest voor de in oktober 2013 georganiseerde bestuurlijke reflectie en politieke arena over de Verkenning Stad tijdens het congres Stad & Regio. De uitkomsten worden lokaal, regionaal en provinciaal actief opgepakt.</p> <p>Wijkwerken 2.0 Het wijkgericht werken zit in stroomversnellingsfase, mede onder invloed van de aanstaande decentralisaties. Daarom zijn in 2013 enkele uitwisselings- en inspiratiebijeenkomsten georganiseerd voor hoofden wijkzaken en bestuurders van de GSO steden over de omgang met Burgerkracht en over de relaties tussen wijkaanpak en de drie decentralisaties.</p> <p>Sinds medio 2012 ondersteunt een Gelders actieprogramma de lokale ontwikkeling van adequate aanpak van multiprobleemhuishoudens. In 2013 zijn er leernetwerkbijeenkomsten voor projectleiders en leerwerkbezoeken tussen gemeenten gehouden; er is steun verleend aan de om- en bijscholing van professionals en enkele maatschappelijke kosten-batenanalyses uitgevoerd.</p> <p>Er is geparticipeerd aan het traject van de conceptomgevingsvisie.</p> <p>In 2013 is het project regiomonitoring van start gegaan. Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden waarin aan de regio's is gevraagd wat de beelden en wensen zijn t.a.v. een regiomonitor. Daarnaast zijn voorbeelden verzameld van monitoring/dataverzameling. Vervolgens is er op hoofdlijnen een plan uitgewerkt dat is gepresenteerd aan de regiocoördinatoren en de programmamanager. Zij zijn met het ruwe plan akkoord gegaan. Begin 2014 zal het plan worden voorgelegd aan de regio's en zal het verder uitgewerkt worden.</p>
	<p>Ihkv de 2^e tranche S&R / voortrollende agenda denken wij aan de thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Structuurversterking • Doorloop van overeengekomen S&R programma's (preambule en procesafspraken) • Vraagstukken gesignaleerd uit de ontwikkelagenda • Regionale Economie en Arbeidsmarkt • Sociaal • Regionale voorzieningen • Sport • Nieuwe regionale opgaven • Wonen • Cultuur/cultuurhistorie 	<p>Bij Statenbrief programma Stad & Regio (PS 2013-408) heeft u voor de 2e tranche middelen beschikbaar gesteld voor programma's met onze partners. Stad & Regio kon ook in deze 2e tranche een grote variatie aan provinciale doelen bedienen in een programmatische opzet. Die opzet genereert een resultaatgerichte keuze van een veelvoud aan uitvoeringsprojecten, gericht op het bereiken van de beoogde maatschappelijke effecten. Stad en Regio appelleert daarmee aan het nemen van verantwoordelijkheid. Samenwerken en werken vanuit vertrouwen in de partner zijn evenzeer dragende pijlers.</p> <p>Er zijn intensieve gesprekken met onze partners gevoerd. De WGR-regio's, GSO-steden en de KSB-steden hebben voor de 2^e tranche 42 programma's ingediend.</p> <p>De samenwerking tussen stad en ommelanden zagen we hierin terugkomen, zoals bij de regionale sociale agenda's in de regio Arnhem en Nijmegen.</p> <p>Wij hebben geconstateerd dat partners de uitdaging zijn aangegaan om ook in een moeilijk tijdsgewricht te komen met belangrijke structuurversterkende investeringen. Zie de markante ontwikkelingen als de logistieke hotspots in Rivierenland, het World Food Centre in Ede, de kwaliteitsimpuls in het centrum van Apeldoorn, een regionaal Clean Tech Center in de regio Stedendriehoek, Broederen klooster Zutphen en het Museum WO2 in Nijmegen. Naast ruimtelijke en economische structuurversterkende maatregelen bevat de 2e tranche diverse programma's in de arbeidsmarktontwikkeling en de participatie van kwetsbare groepen aan de samenleving.</p> <p>Ten opzichte van de 1ste tranche hebben onze partners bij de 2e tranche aanvragen duidelijk sterker geprioriteerd. Een goed voorbeeld is de regio Achterhoek waar de keuze is gemaakt voor drie kernen binnen het programma Vitale leefomgeving. Daarnaast is ook ingespeeld op actuele en urgente maatschappelijke vraagstukken, zoals de problematiek rondom verloederende recreatieparken op de Veluwe (regio Noord-Veluwe). De 2e tranche is tegelijk benut voor het actualiseren van de afspraken uit de 1ste tranche.</p> <p>Over de sleutelprojecten hebben wij u bij Statenbrief Sleutelprojecten programma Stad en Regio 2012-2015/17 (PS2013-520) geïnformeerd over hoe wij willen inspelen op de actualiteit van de problematiek van de sleutelprojecten. De actualiteit gaf ons aanleiding om voor drie programma's middelen vrij te maken: Doetinchem de Schil (Stationsomgeving), Doetinchem De Schil (Seldoks doorstart) en Tiel Waalfront (Fluvia Tiel).</p> <p>Analyse van de programma's Stad en Regio samen laat zien dat, ondanks de economische mindere tijden, een financiële impuls wordt gegeven aan onder meer de economie en innovaties bij topsectoren en het MKB, de arbeidsmarkt, het regionaal vestigingsklimaat, leefbaarheid van kernen en wijken, participatie van kwetsbare groepen, cultuur en cultureel erfgoed, de transitie naar duurzame energie en klimaatadaptatie. Daarmee draagt Stad & Regio vanuit de pijler Dynamische Steden en Vitale Regio's ook bij aan pijlers Economie, werk en innovatie, Zorg en Welzijn, Ruimtelijke Ordening en Natuur en Landschap uit het coalitieakkoord 2011-2015.</p>

[2014 op de volgende pagina]

	Beoogde prestaties	Gerealiseerde prestaties
2014	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering van de afgesloten contractafspraken: uitvoeringsprogramma's worden waar nodig ondersteund. Een aantal zichtbaar te verwachten resultaten: <ul style="list-style-type: none"> Gemeente Apeldoorn: realisatie van winkelcentrum Orden Regio Rivierenland: met behulp van bijdragen uit het regiocontract zijn twee tentoonstellingszaken in het Geofort gerealiseerd Stadsregio Arnhem Nijmegen: in 2013 is flinke voortgang geboekt met de realisatie van het Masterplan 's-Heerenberg. In 2014 zullen naar verwachting resultaten zichtbaar zijn in Els en Wijchen Regio Achterhoek: Watermolen Berenschot in Winterswijk wordt in 2014 gerealiseerd. Dit is een van de deelprojecten (Parels) van het Achterhoek Programma: Kansrijk Platteland: meer rendement uit landschap. 	<p>De uitvoering van de stads- en regiocontracten is voortvarend opgepakt. De uitvoering van de overgrote meerderheid van de programma's verloopt voorspoedig. Er is alle vertrouwen dat de beoogde resultaten binnen de contractperiode worden behaald. Drie van de 120 programma's kunnen niet gerealiseerd worden en zijn/worden aangepast. Bij 15 programma's is het de vraag of ze (volledig) gerealiseerd zullen worden. De voortgang, alsmede de herijkingvoorstellen zijn als bijlage 3 bij Najaarsnota (P52014-657) gepresenteerd. Onderstaand per contractpartner (per regio en steden) een overzicht voor de voortgang. Tevens worden resultaten benoemd.</p> <p>Regio Achterhoek De uitvoering van het regiocontract Achterhoek is in volle gang en ligt op koers. Veel projecten zijn in 2014 uitgevoerd en afgerond. Een voorbeeld is het project Kernenfoto's. In 2013 en 2014 zijn de 21 grootste kernen in de Achterhoek letterlijk en figuurlijk op de foto gegaan. De gemeenten brachten samen met maatschappelijke organisaties en ondernemers (lokaal en regionaal) kansen en problemen van deze kernen in beeld. Ook inwoners van die kernen leverden input. Het project Kernenfoto's heeft een schat aan gegevens verzameld over wonen en leven in de 21 Achterhoekse hoofdkernen. Resultaten en aanbevelingen worden een schat aan gegevens verzameld over wonen en leven in de 21 Achterhoekse hoofdkernen. Resultaten en aanbevelingen worden meegenomen in de Regionale Woonagenda Achterhoek en de Uitvoeringsagenda Achterhoek 2020.</p> <p>Doetinchem De uitvoering van het stadscontract van Doetinchem is in volle gang en ligt op koers.</p> <p>Winterswijk De uitvoering van de twee deelprogramma's loopt met uitzondering van Transit-Oost overeenkomstig de planning. Op de valreep van 2014 heeft Winterswijk met de NS de overeenkomst getekend voor de herontwikkeling van de spoorzone Winterswijk waarmee o.a. de ontwikkeling verbetering van loop- en fietsroutes uit het stadscontract gerealiseerd wordt. Ook wordt er in de stationsomgeving door de stichting Historisch Streekvoet Achterhoek en Stichting GOLS samengewerkt aan Transit-Oost, een onderkomen voor het historisch trein- en bus materieel annex werkplaats voor educatieve kansen en restauratie.</p> <p>Regio Food Valley Met uitzondering van het programma Leerfabriek Food & Feed lopen programma's in het Regiocontract FoodValley op schema, waaronder: De Gezonde (jeugd)ge mens; Zakelijk toerisme, Marketing en Acquisitie, Duurzame Regionale Voedselvoorziening – ProeVtuin FoodValley en Poultry Academy (campus Barneveld).</p> <p>Ede Het Stadscontract Edde laat goede tussenresultaten zien. Het gaat hier om programma's zoals: economische versterking en versterking arbeidsmarkt, versterken vestigingsklimaat en stedelijk en cultureel voorzieningsniveau, de leefbaarheid en veiligheid versterken, voedselstrategie "Ede kiest voor Food", Kennis Edde-Wageningen: World Food Center, Levendig Centrum. Een enkele uitzondering wordt gevormd voor het project De Kolk waarbij op dit moment getwijfeld wordt of het eindresultaat in 2015 wordt gehaald.</p> <p>Wageningen De programma's in Wageningen liggen op schema, waarmee het uitgavenpatroon op schema komt. Steeds meer projecten bevinden zich in de uitvoeringsfase. Het Herstructureringsproject Patrimonium loopt goed. In oktober jl. is het bestemmingsplan goedgekeurd waardoor de vernieuwing van de wijk door kan gaan. De start van de sloop van de 159 woningen is in begin 2015, en de eerste wisselwoningen zijn al bezet. Het speelplekkenplan heeft goede vooruitgang geboekt. In samenspraak met omwonenden en geïnteresseerden worden speelplekken inclusief hun omgeving aangepakt en vernieuwd. Mooi voorbeeld is de vernieuwing van de speeltuin Tuindorp in 2014, nu ook voor kinderen met een beperking toegankelijk.</p> <p>Regio Noord Veluwe Een belangrijk onderdeel van het regiocontract Noord-Veluwe zijn de deelprogramma's "Aantrekkelijke dorpen en Steden" en "Hanzeleden". Deze zijn gericht op de verbetering van meerdere stationsomgevingen en het aantrekkelijker maken van binnensteden en dorpscentra. In 2014 is flink geïnvesteerd in leefgeving; de revitalisatie van een aantal winkelcentra is opgepakt. In Ermelo is deze in volle gang, in Nunspeet al afgerond en voor Wezep is na jaren van onzekerheid nu een plan dat enthousiast is ontvangen door bezoeker en ondernemer. In de Hanzeleden (Harderwijk, Elburg en Hattem) zijn monumenten opgeknapt (onder andere Zeebeek Harderwijk).</p> <p>Harderwijk Over het geheel verloopt de uitvoering van de stadsprogramma's in een goed tempo. De volgende resultaten zijn te benoemen: aanbesteding stationsomgeving, stadslab geopend, project Avontuurlijk Spelen afgerond, woningen Zeebuurt gerealiseerd, nieuwe duurzame gemeentewerf gerealiseerd, toegankelijkheid voor invaliden van sportcomplex Sunel en Stedelijk Museum verbeterd.</p> <p>Regio Stedendriehoek De meeste projecten uit de vijf programma's lopen. Uit het programma Duurzame economie is de Technicampus gereed en van twee programma's is al de helft van de projecten afgerond zoals de herstructurering Vaassen en voorzieningen niveau dorpsplan Klarenbeek uit het programma Vitale steden en dorpen en uit het programma Cultuur en landschap de Griff in Apeldoorn, verbinden Lochem met de Berkel, de inrichting van het berkelpark en de inrichting van de veeromgeving Brummen-Bronckhorst.</p> <p>Apeldoorn Over het geheel verloopt de uitvoering van de stadsprogramma's in een goed tempo en bestedingsritme, inclusief gemeentelijke bijdragen. De volgende resultaten zijn te melden: openbare ruimte binnenstad is grotendeels heringericht, aanleg Brinkpark en Griff gereed, reeds 5 gevels binnen Gevelfonds gerestaureerd, Stadslab opgericht, hoogspanningskabels Zuid ondergronds gebracht, bouw tijdelijk winkelcentrum Anklaar gestart.</p> <p>Zutphen Binnen het programma Wonen en duurzame economie zijn alle projecten in uitvoering en verschillende projecten al gerealiseerd. De realisatie van het project Basseroord binnen het programma binnenstad en centrumvoorzieningen bleek niet meer mogelijk te zijn omdat de projectontwikkelaar zich heeft teruggetrokken.</p> <p>Regio Stadsregio Arnhem Nijmegen De uitvoering van de programma's ligt grotendeels goed op schema. De kanttekeningen bij de uitvoering van de beide regionale sociale agenda voor de beide subregio's zijn krachtig opgepakt. Het programma Vitale wijken en kernen heeft geleid tot een herstructurerings- aanpak in 8 locaties. Het grootste project, het masterplan s-Heerenberg is in 2014 gereed gekomen met een nieuw stadsplein.</p> <p>Arnhem Binnen het programma Sociaal economische structuurversterking van de wijken zijn de wijkactieplannen gelanceerd. Hierin staan per wijk (maximaal) tien geprioriteerde punten die de wijk belangrijk vindt en waar de gemeente samen met bewoners corporaties en andere professionals mee aan de slag gaan. Ook is als resultaat van het programma Hart van de Wijk voorzieningen uit het vorige stadscontract buurthuis nieuwe stijl De Nieuwe Hommel gerealiseerd. Binnen het programma Transformatie Oostelijk Centrumgebied is de bodemsanering van het voormalige gasfabriekterrein gesaneerd, is de Westervoortsedijk heringericht en is de lage Rijnkade versmald. De restauratie van de voormalige monumentale panden van voormalige gemeentelijke diensten ("De Transformatie") aan de oostzijde van het gebied is klaar. De gebouwen herbergen nu zo'n 85-90 bedrijven die verbonden zijn aan de creatieve economie (kunstenaars, vormgevers, marketingburo's). De eerste nieuwbouw - in dit tot Nieuwe Kadewartier omgedoopte gebied - verrijft op het binnenterrein.</p> <p>Nijmegen Binnen de programma's Stadscentrum en Cultuur/Cultuurhistorie zijn in 2014 resp. het busstation op Plein 1944 en Plein 1944 zelf ingericht. Hierbij zijn de restanten van de "verloren toren" ingepast. De uitvoering van de eerste fase van de revitalisering van De Vereeniging is in volle gang. De realisatie van de Landschapzone binnen het programma Herstructurering ligt op schema. De resultaten van de zandwinningsactiviteiten worden in toenemende mate zichtbaar (Lentse en Zandse Plas). Er is tevens een overeenkomst gesloten met Cinemec voor de bouw van een bioscoopzalen complex (dat mogelijk eind 2015 al in gebruik wordt genomen). De realisatie van woningbouw in de Vossenpels in De Waalsprong (programma Woningmarkt) waarbij sprake is van (collectief) particulier opdrachtgeverschap, laat ondanks de crisis een positieve ontwikkeling zien. Er worden, mede met ondersteuning vanuit het Impulsplan Wonen, twee grote projecten voor collectieve zelfbouw van 65 goedkope en zeer duurzame woningen (strobouw), wat huurwoningen worden van de corporatie Talis, gerealiseerd.</p> <p>Doesburg De meeste projecten lopen en enkele zijn afgerond. Bijvoorbeeld uit het programma Economische structuurversterking wordt, na alle aanloopproblemen, nu volop gewerkt aan de restauratie van de Commandarij, zodat eind 2015 het Lalique museum hier haar intrek in kan nemen. Uit het programma Woon- en vestigingsklimaat is de Buurtacademie in september van start gegaan.</p> <p>Regio Rivierenland De uitvoering ligt op koers. De regio geeft aan in staat te zijn de ambities en doelstellingen binnen de gestelde contractperiode te kunnen realiseren. De voortgang is via de site www.regiorivierenland.nl te volgen. Eén van de resultaten is de realisatie van 4 tentoonstellingszalen in het Geofort.</p> <p>Tiel De uitvoering loopt op enkele beperkingen voorspoedig. Enkele resultaten zijn: in de Hertogenwijk loopt het project Werk aan de Winkel, gericht op activering en betrokkenheid bij de woonomgeving. Eén van de activiteiten is het Werelds Koken, vrouwen van verschillende herkomst koken samen en verzorgen de catering. Ook is een verontreinigd terrein in de wijk gesaneerd en omgevormd tot buurtmoestuin.</p> <p>Culemborg De meeste projecten lopen en enkele zijn afgerond. Uit het programma Economie, leefbaarheid en veiligheid is voor het project om jongeren te begeleiden naar school, stage of werk de tweede lichte inmiddeels al aan de slag. Uit het programma Structuurversterking in Rivierenland en binnenstedelijk wordt hard gewerkt aan de herontwikkeling van het wijkwinkelcentrum in Terwijde.</p> <p>Zaltbommel De meeste projecten lopen en enkele zijn afgerond. Uit het programma Economie, leefbaarheid en veiligheid is gestart met een naai- en strijkatelier en is inmiddeels een groot succes. Uit het programma Structuurversterking stad en platteland is voor het nieuwe sportcomplex Middelweide de eerste spa in de grond gezet.</p>

[vervolg 2014 op de volgende pagina]

<ul style="list-style-type: none"> Voor de Sleutelprojecten gaat het om acties in verlengde van aanbevelingen onderzoek AT Osborne 2013 (PS2013-520): op korte termijn actief faciliteren (met maatwerk per sleutelproject); initiëren van overleg met betrokken partijen (GB) en marktpartijen/corporaties (denk aan prioritering woningbouw, overleg marktpartijen, kennisuitwisseling tijdelijk gebruik gronden e.d.); verkennen nieuwe instrumenten (financieel instrumentarium) ter verhoging van slagkracht. Via het Digitaal Platform Stad & Regio wordt de inhoud en uitvoeringsinformatie van alle uitvoeringsprogramma's efficiënt en effectief ontsloten, zodat dit dagelijks is in te zien. Tenminste twee keer per jaar worden Staten geïnformeerd over de voortgang. Volgens afspraak worden de uitvoeringsprogramma's medio 2014 herijkt op inhoudelijk en financiële actualiteit en uitvoerbaarheid. 	<p>Sleutelprojecten</p> <p>Na een langjarige periode van planvorming zijn de meeste sleutelprojecten in de realisatie fase gekomen. Naast de normale dynamiek die bij complexe gebiedsontwikkeling hoort, komen daar juist nu de gevolgen van de crisis bij en komt het tempo van uitvoering onder grote druk te staan. De afzet stopt, partijen zien zich genoodzaakt een terugtrekkende beweging te maken en de verdien capaciteit om de beoogde kwaliteitsimpuls te realiseren neemt af. Met creativiteit zoeken de verschillende partijen naar oplossingen om de schade zoveel mogelijk te beperken. Prijzen worden bijgesteld, er wordt afgeboekt en in een aantal projecten wordt overschakeld naar een organisch ontwikkelingsmodel met bijbehorende fasering van programma. Maar ergens moet de forse investering worden terugverdiend om de beoogde kwaliteit in de plannen te kunnen waarborgen. Ons belang bij deze ontwikkeling is voor een belangrijk deel gelegen in deze kwaliteitsimpuls. Daarom ondersteunen we deze projecten ook intensief met menskracht en geld. Sinds 2007 hebben wij ons geëngageerd aan de sleutelprojecten. Met het afsluiten van de contracten in 2012 hebben wij de gemeenten bevestigd dat de provincie Gelderland als duurzame partner wil blijven acteren. Dat blijft ook het uitgangspunt in ons handelen. Maar alleen met maatwerk per project kunnen we hier invulling aan geven.</p> <p>In de Statenbrief Sleutelprojecten Stad & Regio 2012-2015/2017 behandeld bij Begroting 2015 (PS2014-731) wordt per sleutelproject een korte karakteristiek gegeven welke gevolgen de 'actuele dynamiek' en eventuele gevolgen van de crisis op de individuele projecten heeft. Hierin is tevens opgenomen een wijziging van drie programma onderdelen om gereserveerde middelen beschikbaar te stellen:</p> <ol style="list-style-type: none"> Doetinchem De Schil (Stationsomgeving) Doetinchem De Schil (Iseldoks doorstart) Tiel Waalfront (FluviaTiel). <p>Maandelijks worden de partners (13 steden en 6 regio's) benaderd met het verzoek aansprekende resultaten aan te leveren. Deze worden vermeld op het Digitaal Platform. Het Platform blijft in ontwikkeling om de actualiteit te waarborgen.</p> <p>U wordt per jaar twee keer over de voortgang van Stad & Regio contracten geïnformeerd. Wij informeren u via de P&C cyclus, bij Voorjaarsnota op basis van eigen waarnemingen (PS2014-469). Volgens de in de contracten gemaakte afspraken leveren de partners op 1 juni 2014 de voortgangsrapportage 2013 aan, voorzien van accountantsverklaring. Hierover bent u bij Najaarsnota geïnformeerd alsmede over de herijking Stad & Regio (PS2014-657, bijlage 3).</p> <p>De herijking Stad & Regio is gepresenteerd bij de NJN 2014 (Bijlage 3 PS2014-657).</p>
<ul style="list-style-type: none"> Agendabesprekingen naar aanleiding van nieuwe stedenmonitoren 2013 en verkenningen stad (strategie). Opstellen, uitbrengen en implementeren regiomonitoren (minimaal voor 2 regio's). Organiseren Congres Stad en Regio 2014. Vanuit partnerschap investeren in netwerkrelatie, kennis- en ervaringsuitwisseling; organiseren van excursies in ambtelijk en bestuurlijk verband voor: PS, regio K5, GB en relevante derde partijen. 	<ul style="list-style-type: none"> Input Uitvoeringsagenda Achterhoek 2020 In aansluiting op de ontwikkeling van de regionale strategische agenda's per regio wordt door de zes regio's in samenwerking met de provincie een regiobarometer (voorheen regiomonitor genoemd) ontwikkeld. Deze regiobarometer geeft inzicht in de 'toestand van de regio'. Gezamenlijk met de regio's zijn +/- 40 indicatoren benoemd op de thema's wonen, werken, bereikbaarheid, demografie en recreatie & toerisme waarvan de brongegevens zijn opgenomen in het Statistisch Zakboek Gelderland http://www.gelderland.databank.nl/ Per regio is en wordt dit nog verder aangevuld met regio-specifieke indicatoren die de toestand weergeven op de eigen regionale strategische speerpunten. De gegevens hiervoor worden in eerste instantie verzameld door de regio's zelf. Dit heeft tot resultaat dat eind 2014 voor elke regio een 'bestek' is opgesteld, waarin de inrichting en vormgevingswensen voor de regiobarometer zijn bepaald en afspraken zijn vastgelegd over de wijze van gegevensverzameling en -uitwisseling. De regio Stedendriehoek heeft www.stedendriehoekindex.nl ontwikkeld, die als voorloper geldt voor de te ontwikkelen regiobarometers. Op basis van de opgeleverde bestekken wordt in de eerste helft van 2015 door elke regio een eigen regiobarometer gerealiseerd. Zie onder 2.1.2.1 Er is ook betrokkenheid geweest bij de organisatie van een bijeenkomst over leegstand. Een tweetal bestuurlijke bijeenkomsten met de 13 steden over 'Perspectief op de Steden' / 'agenda Stad' (in samenwerking met Strategie)
<ul style="list-style-type: none"> Binnen het in 2014 ontwikkelde netwerk tussen uitvoerende partijen van stationslocaties in Doetinchem, Harderwijk, Culemborg, Zaltbommel, Tiel, Ermelo, Elst, Winterswijk, bijdragen aan delen van kennis en praktische expertise en ondersteunen uitvoering zodig met een expertiseteam. Ondersteuning aanpak problematiek van de recreatieterreinen op de Noord Veluwe door een provinciaal team van deskundigen, zodig aangevuld met externe expertise. Verkenning start in 2013 loopt naar verwachting door in 2014. Vanuit partnerschap helpen bij regionale ontwikkeling en slagkracht. Verdieping actuele thema's wijkgericht werken 2.0 in de steden. 1. Betekenis en omgang met Burgerkracht, 2. Gevolgen van decentralisatie voor wijkgericht werken, 3. Omvang met armoede, 4. Omvang met leegstand en particulier woningbezit. Afhankelijk van evaluatie eind 2013 continuering van ondersteuning lokale ontwikkelingen naar effectieve aanpak van multiprobleemgezinnen. Naast kennisuitwisseling, opleidingsmodules voor uitvoerende en managers, Maatschappelijke Kosten Baten Analyses, bestuursdagen en experimenten/onderzoek. Ondersteunen samenwerkingsproject verbonden aan GB van Veiligheidshuizen, zorginstellingen en OM voor maatwerkoplossingen voor vastlopende trajecten bij een beperkte groep multicomplexe persisterende veelplegers. Provinciale inzet zal zodig worden afgebouwd. Implementeren uitkomsten steden- en regiomonitor. 	<ul style="list-style-type: none"> In het kader van de ontwikkelingen rond stationsomgeving zijn een excursie en twee bijeenkomsten georganiseerd. Ondersteuning verkenning en aanpak problematiek vitale vakantieparken op de Noord Veluwe. Deskundigheid is ingezet op het gebied van Ruimtelijke Ordening (voor programma en in te zetten RO-instrumentarium en Wonen) onder andere huisvesting arbeidsmigranten en recreatieterreinen. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over samenwerking in 2015. De provinciale inzet voor wijkgericht werken, veelplegers en multiprobleem huishoudens is afgebouwd. De voortgang en inzet van werkzaamheden zijn overgedragen aan de gemeenten Provincie inzet afgebouwd en overgedragen aan gemeenten. Provincie inzet afgebouwd en overgedragen aan gemeenten. Gezien ontwikkeling gepland in 2015 Vooruitlopend op de realisatie van de regiobarometers wordt begin 2015 voor elke regio een op maat gemaakte uitsnede uit het Statistisch Zakboek Gelderland beschikbaar gesteld. Er is een reflectie op de werkwijze van het programma Stad & Regio uitgevoerd door prof. dr. Marcel Boggers van de Universiteit Twente en BMC/Advies. Hierbij zijn de bestuurlijke partners van GB, K5 en R6 als ook Statenleden en raadsleden bevraged naar hun ervaringen en is een wetenschappelijke beschouwing gegeven. De reflectie geeft inzicht in sterke punten en ontwikkelpunten van de werkwijze zoals die vanuit het GSO en KSB is doorontwikkeld naar Stad & Regio en doet aanbevelingen voor verdere doorontwikkeling. De resultaten van de reflectie zijn op hoofdlijnen opgenomen in de Eindbalans; het reflectierapport is als bijlage bij de Eindbalans opgenomen.

Bron: Provincie Gelderland. Jaarrekeningen 2012-2014.

Tabel 28: Behaald op prestatie-indicatoren Stad en Regio 2012-2014

	Prestatie-indicatoren	Prestaties
2012	<ul style="list-style-type: none"> Ondertekende contracten, met structuurversterkende programma's, waarin op programmaniveau SMART de doelstellingen zijn geformuleerd met alle 19 in het coalitieakkoord benoemde partners. Door PS goedgekeurde eindbalans 2008-2011 gebaseerd op 19 eindverantwoordelingen. 	<ul style="list-style-type: none"> 19 contracten met SMART doelen, resultaten en middeleninzet. De contracten behelzen ca 101 (deel)programma's. Statenvoorstel Programma Stad en Regio 2012-2013/17 (PS 2012-280). 19 eindverantwoordelingen. De financiële consequenties van de vrijval, totaal € 1.2 mln. euro is verwerkt middels een bijstelling van de begroting 2012 (PS-764) en besluitvorming over besteding van vrijvallende middelen heeft plaatsgevonden in het kader van de begroting 2013.
2013	<ul style="list-style-type: none"> Zx jaar een voortgangsrapportage aan uw Staten Statennotitie S&R 2^e tranche Statenvoorstel S&R 1^e en 2^e tranche 	<ul style="list-style-type: none"> 1x bij Voorjaarsnota en 1x bij Najaarsnota Ja PS2013-39 Ja PS2013-40B
2014	<ul style="list-style-type: none"> Met kleurcodes wordt het uitvoeringstempo en bestedingen middelen uitvoeringsprogramma's inzichtelijk gemaakt. (Rood = loopt achter op verwachting, Oranje = aandacht, Groen = loopt volgens verwachting). Tweemaal per jaar wordt bij Najaarsnota en Begroting via de P&C cyclus aan de hand van overzichtlijsten de stand van zaken aangegeven. 	<p>U wordt per jaar twee keer over de voortgang van Stad & Regio contracten geïnformeerd. Wij informeren u via de P&C cyclus, bij Voorjaarsnota op basis van eigen waarnemingen (PS2014-469). Volgens de in de contracten gemaakte afspraken leveren de partners op 1 juni 2014 de voortgangsrapportage 2013 aan, voorzien van accountsverklaring. Hierover bent u bij Najaarsnota geïnformeerd alsmede over de herijking Stad & Regio (PS2014-637). De waardering van de voortgang is aangegeven in de stoplichtkleuren Rood-Oranje-Groen. U bent daarmee akkoord gegaan met een vijftal herijkingvoorstellen en heeft u ingestemd met de op grond daarvan gewijzigde fiches van de contractpartners. In nog vijf andere gevallen heeft u kennis genomen van gewijzigde fiches.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering voornemens: minimaal 2 regiomonitoren, minimaal 2 excursies, minimaal één congres, regulier bestuurlijke en ambtelijke overleggen. 	<ul style="list-style-type: none"> Er is een gezamenlijke basis gelegd voor zes regiobarometers die medio 2015 worden opgeleverd en één regio beschikt al over een uitgewerkte regiobarometer in de vorm van een eigen index. Excursie naar onder andere Keulen in januari voor bestuurders grote steden en regio's en op 10 december 2014 is voor PS een werkbezoek aan het Nieuwe Kadekwartier (Oostelijk Centrumgebied, Stadscontract Arnhem) georganiseerd. Het congres Samen werken aan Gelderland is op 29 oktober 2014 georganiseerd. Het congres is georganiseerd door de programma's Stad & Regio, Wonen en Gelderse Gebiedsontwikkeling. Het congres biedt ook dit jaar weer alle ruimte voor het delen van de ontwikkelingen rondom de verschillende projecten. Daartoe is een uitvraag uitgezet naar partners, (kennis)instellingen, zoals hoge scholen en universiteiten, woningcorporaties, banken en maatschappelijke organisaties. Uit 183 ingediende voorstellen is door een redactieraad een breed programma samengesteld. De plenaire opening en afsluiting vond plaats in de Eusebiuskerk te Arnhem. De sessies (debatten, workshops, interviews, talks) vonden plaats op vier andere locaties in de binnenstad van Arnhem. Het congres mocht zich verheugen in 650 bezoekers. Jaarlijks worden bestuurlijke en ambtelijke overleggen (3x per jaar) gepland voor de 8 grote steden, de 3 kleine steden en 6 regio's.
	<ul style="list-style-type: none"> Minimaal 4 netwerkbijeenkomsten in het kader van afstemming R6, GB, KSB. Ad hoc expertise bijeenkomsten. 	<ul style="list-style-type: none"> Er zijn 2 bestuurlijke overleggen per regio met steden georganiseerd ter voorbereiding op de voortgangsrapportage en herijking. Voor de ontwikkeling van de regiobarometers zijn meerdere werkbijeenkomsten met vertegenwoordigers van de regio's gehouden Tijdens het congres Samen werken is een workshop gehouden over de Reflectie op de werkwijze van het programma, n.a.v. een onderzoek van Prof. Boogers, Universiteit Twente. In het voorjaar is een ambtelijke workshop georganiseerd over financieel instrumentarium sleutelprojecten. Het doel van deze workshop was in kaart brengen van de (financiële) initiatieven, kennis uit te wisselen en ook te onderzoeken of een provinciale rol daarbij mogelijk is. De resultaten zijn gepresenteerd aan de bestuurders van de acht grote steden. Er is een plan van aanpak. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de samenwerking in 2015 Is in 2013 reeds opgesteld en uitgevoerd. Provinciale inzet afgebouwd en overgedragen aan gemeenten. Provinciale inzet afgebouwd en overgedragen aan gemeenten; uitvoering actieprogramma ligt bij gemeenten. Is gebeurd; provinciale inzet afgebouwd en overgedragen aan gemeenten. Bijeenkomsten zijn georganiseerd op het gebied van vitale vakantieparken, stationsomgeving, ontwikkeling regiobarometers, reflectie Stad & Regio, financieel instrumentarium, leegstand.
	<ul style="list-style-type: none"> Er is een actieplan opgesteld. Er is een actieplan opgesteld en begin met uitvoering gemaakt. Debatreeks met verslagen wijkgericht werken 2.0. Uitvoering bijgesteld actieprogramma (bij geval). Ondersteuning in 2014 afbouwen mogelijk afbouwen. Met ex- en interne partners worden vanuit partnerschap via netwerk bijeenkomsten de uitkomsten van de steden- en regiomonitor doorvertaald naar: onderzoeksvragen, beleidsbijstellingen, programma- en projectvorming. Aanpak hiervoor wordt opgesteld eind 2013. 	

Bron: Provincie Gelderland. Jaarrekeningen 2012-2014.

Bijlage 5: Koppeling doelen uitvoeringsprogramma's aan provinciale doelen

Wageningen

MATCH DOELEN PROGRAMMA'S/SECTOREN MET (AANVULLENDE) BUDGETTEN VOOR STADS- REGIOCONTRACTEN; CASUS STADSCONTRACT WAGENINGEN

Doelen per provinciaal programma/taakveld	Doelen programma's stadscontract Wageningen	
	<p><i>Programma Sociale Infrastructuur</i></p> <p>Versterken sociale infrastructuur d.m.v.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verhogen van de leefbaarheid en de sociale samenhang in de gebieden Midden en Oost; • Het verbeteren van een actieve en gezonde leefstijl van kinderen van 0-14 jaar door een wijkgelerichte aanpak voor gezonde voeding en beweging;; • Ouderen en mensen met een beperking kunnen langer in hun vertrouwde omgeving blijven wonen; • Stimuleren van ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen. 	<p><i>Programma Aantrekkelijk leefklimaat</i></p> <p>Verbeteren leefklimaat d.m.v.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realiseren van voldoende ruimte – passend in de omgeving – om te spelen, bewegen en ontmoeten, waarbij kwaliteit en veiligheid ook op lange termijn zijn geborgd; • D.m.v. kunst en cultuur bijdragen aan de ontplooiing en het welzijn van de inwoners en gebruikers (bedrijven, universiteit) van Wageningen, aan het leefmilieu van de stad als geheel en aan de economische (en toeristische) slagkracht van de stad; • Het verbeteren van de landschappelijke en recreatieve kwaliteiten van De Eng
Stad en Regio		
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken eigen kracht inwoners (zelfredzaamheid) 		
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken vitaliteit van kernen(leefbaarheid en veiligheid) en landschappelijke kwaliteit 		
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken economische structuur. 		
Energie- en Milieutransitie		
<ul style="list-style-type: none"> • EMT als economische drager 		
<ul style="list-style-type: none"> • Energiebesparing 		
<ul style="list-style-type: none"> • Hernieuwbare energie 		
Mobiliteit		
<ul style="list-style-type: none"> • Beheer infrastructuur 		
<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid 		
Economie		
<ul style="list-style-type: none"> • Innovatie en groei topsectoren Food, Health, Maakindustrie 		
<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen MKB 		
<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren bedrijventerreinen 		
<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen <u>vrij</u>etijds economie 		
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken land- en tuinbouw 		

Gebiedsontwikkeling		
<ul style="list-style-type: none"> Als gebiedsregisseur bevorderen synergie in doelen rondom gebiedsontwikkelingen van provincie en partners 		
Cultuur		
<ul style="list-style-type: none"> In stand houden Gelderse culturele infrastructuur 		
<ul style="list-style-type: none"> Duurzaam behoud monumentaal erfgoed, cultuurhistorische waardevolle landschappen en archeologie 		
<ul style="list-style-type: none"> Versterken van zelfredzaamheid van cultuur en erfgoedsector in combinatie met kwaliteitsverbetering en vergroting van het maatschappelijk bereik 		
Sport		
<ul style="list-style-type: none"> Vitale samenleving 		
<ul style="list-style-type: none"> Excellente prestaties 		
<ul style="list-style-type: none"> Economische impact sport 		
Zorg en Welzijn		
<ul style="list-style-type: none"> Verbeteren aansluiting 0^e, 1^e en 2^e lijns zorg 		
<ul style="list-style-type: none"> Verbeteren maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen 		
<ul style="list-style-type: none"> Actief burgerschap 		
<ul style="list-style-type: none"> Leefbaarheid en voorzieningen; duurzame vormen van beheer, leefbaarheid op het platteland 		

Bevindingen vanuit de koppeling tussen de programmadoelen van het stadscontract Wageningen (1^e en 2^e tranche) en de provinciale programma- en taakvelddoelen in de beleidsbegroting 2014

- De inzet van de beide stadscontractprogramma's is, naast de algemene doelen van het provinciale programma Stad en Regio, ook gericht op het bevorderen van een actieve en gezonde leefstijl voor kinderen (Sport) en het bevorderen van kunst en cultuur als bijdrage aan het welzijn van inwoners en gebruikers.

Culemborg

[MATCH DOELEN PROGRAMMA'S/SECTOREN MET (AANVULLENDE) BUDGETTEN VOOR STADS- REGIOCONTRACTEN; CASUS STADSCONTRACT CULEMBORG

Doelen per provinciaal programma/taakveld	Doelen programma's stadscontract Culemborg	
	<p><i>Programma Economie, leefbaarheid en veiligheid</i></p> <p>Verbeteren economische structuur, leefbaarheid en veiligheid d.m.v.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Verhogen kansen op de arbeidsmarkt bij uitkeringsgerechtigden en startende ondernemers; Stimuleren van leefbaarheid en veiligheid onder andere door inzet van preventieve en activerende maatregelen; (opnieuw) inrichten wijken met oog voor leefbaarheid, menging, sociale veiligheid en beweegmogelijkheden. 	<p><i>Programma Structuurversterking in Rivierenland en binnenstedelijk</i></p> <p>Realiseren structuurversterking door:</p> <ul style="list-style-type: none"> Verbetering infrastructuur stad en plattelandsgemeenten (o.m. regionaal voorzieningsplan sport en cultuur); Versterken van de stad d.m.v. voorzieningen (o.m. multi functioneel schoolgebouw in Terweijde en versterking wijkwinkelcentrum) Het versterken van de maatschappelijke infrastructuur (o.m. (digitaal) loket voor maatschappelijke initiatieven en ondersteuning voor burgerparticipatie)
Stad en Regio		
<ul style="list-style-type: none"> Versterken eigen kracht inwoners (zelfredzaamheid) 		
<ul style="list-style-type: none"> Versterken vitaliteit van kernen(leefbaarheid en veiligheid) en landschappelijke kwaliteit 		
<ul style="list-style-type: none"> Versterken economische structuur. 		
Energie- en Milieutransitie		
<ul style="list-style-type: none"> EMT als economische drager 		
<ul style="list-style-type: none"> Energiebesparing 		
<ul style="list-style-type: none"> Hernieuwbare energie 		
Mobiliteit		
<ul style="list-style-type: none"> Beheer infrastructuur 		
<ul style="list-style-type: none"> Bereikbaarheid 		

Economie		
• Innovatie en groei topsectoren Food, Health, Maakindustrie		
• Bevorderen MKB		
• Verbeteren bedrijventerreinen		
• Bevorderen vrijetijds economie		
• Versterken land- en tuinbouw		
Gebiedsontwikkeling		
• Als gebiedsregisseur bevorderen synergie in doelen rondom gebiedsontwikkelingen van provincie en partners		
Cultuur		
• In stand houden Gelderse culturele infrastructuur		
• Duurzaam behoud monumentaal erfgoed, cultuurhistorische waardevolle landschappen en archeologie		
• Versterken van zelfredzaamheid van cultuur en erfgoedsector in combinatie met kwaliteitsverbetering en vergroting van het maatschappelijk bereik		
Sport		
• Vitale samenleving		
• Excellente prestaties		
• Economische impact sport		
Zorg en Welzijn		
• Verbeteren aansluiting 0 ^e , 1 ^e en 2 ^e lijns zorg		
• Verbeteren maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen		
• Actief burgerschap		
• Leefbaarheid en voorzieningen; duurzame vormen van beheer, leefbaarheid op het platteland		

Bevindingen vanuit de koppeling tussen de programmadoelen van het stadscontract Culemborg (1^e en 2^e tranche) en de provinciale programma- en taakvelddoelen in de beleidsbegroting 2014

- De doelen in de programma's Economie, leefbaarheid en veiligheid en Structuurversterking in Rivierenland en binnenstedelijk sporen met de algemene doelen in het provinciale programma Stad en Regio;
- De doelen in het provinciale programma Zorg en Welzijn op het gebied van het verbeteren van de maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen, zijn ook meegenomen in de beide stadscontractprogramma's;

Doetinchem

MATCH DOELEN PROGRAMMA'S/SECTOREN MET (AANVULLENDE) BUDGETTEN VOOR STADS- REGIOCONTRACTEN; CASUS STADSCONTRACT DOETINCHEM

Doelen per provinciaal programma/taakveld	Doelen programma's stadscontract Doetinchem	
	<i>Programma Vitale leefomgeving</i> <ul style="list-style-type: none"> • Bewoners vinden dichterbij, meer samenhangend, simpeler en toegankelijker de ondersteuning die zij nodig hebben; • Wederkerigheid en eigen verantwoordelijkheid voor de eigen wijk/ buurt neemt toe; • Re-integratie mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt; • Duurzaam aanbod maatschappelijke wijkvoorzieningen dat voorziet in de (toekomstige) behoefte van de wijkbewoners; • Aanbieden van een voorziening (therapiebad) die bijdraagt aan het welzijn/gezondheid van inwoners (in het bijzonder ouderen) van de regio Achterhoek 	<i>Programma Kansrijk Platteland: natuur in de stad</i> <ul style="list-style-type: none"> • Het ontwikkelen van meer en betere stadsnatuur en recreatieve mogelijkheden in en om de stad en deze verbinden met het platteland; • Het versterken van het stedelijk weefsel door middel van aanleg van tijdelijke groenstructuren op plaatsen die voorlopig niet voor woningbouw worden benut.
Stad en Regio		
• Versterken eigen kracht inwoners (zelfredzaamheid)		
• Versterken vitaliteit van kernen(leefbaarheid en veiligheid) en landschappelijke kwaliteit		
• Versterken economische structuur.		
Energie- en Milieutransitie		
• EMT als economische drager		
• Energiebesparing		
• Hernieuwbare energie		

Mobiliteit		
• Beheer infrastructuur		
• Bereikbaarheid		
Economie		
• Innovatie en groei topsectoren Food, Health, Maakindustrie		
• Bevorderen MKB		
• Verbeteren bedrijventerreinen		
• Bevorderen vrijetijdseconomie		
• Versterken land- en tuinbouw		
Gebiedsontwikkeling		
• Als gebiedsregisseur bevorderen synergie in doelen rondom gebiedsontwikkelingen van provincie en partners		
Cultuur		
• In stand houden Gelderse culturele infrastructuur		
• Duurzaam behoud monumentaal erfgoed, cultuurhistorische waardevolle landschappen en archeologie		
• Versterken van zelfredzaamheid van cultuur en erfgoedsector in combinatie met kwaliteitsverbetering en vergroting van het maatschappelijk bereik		
Sport		
• Vitale samenleving		
• Excellente prestaties		
• Economische impact sport		
Zorg en Welzijn		
• Verbeteren aansluiting 0 ^e , 1 ^e en 2 ^e lijns zorg		
• Verbeteren maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen		
• Actief burgerschap		
• Leefbaarheid en voorzieningen; duurzame vormen van beheer, leefbaarheid op het platteland		

- De doelen in het stadscontract Doetinchem richten zich binnen het provinciale programma Stad en Regio met name op de bevordering van zelfredzaamheid o.m. door verdere ontwikkeling van wijkgericht werken en de inbedding van de functie buurtcoach en het versterken van de vitaliteit en leefbaarheid van de wijken/buurt;
- Het bevorderen van een vitale samenleving komt naar voren bij het contractsdoel van de realisatie van een therapiebad voor inwoners (in het bijzonder ouderen) van de regio Achterhoek;
- Het programma Kansrijk platteland: natuur in de stad beoogt het ontwikkelen van meer en betere stadsnatuur en recreatieve mogelijkheden in en om de stad en deze verbinden met het platteland;

Zutphen

MATCH DOELEN PROGRAMMA'S/SECTOREN MET (AANVULLENDE) BUDGETTEN VOOR STADS- REGIOCONTRACTEN; CASUS STADSCONTRACT ZUTPHEN

Doelen per provinciaal programma/taakveld	Doelen programma's stadscontract Zutphen		
	<p><i>Programma Binnenstad en centrumvoorzieningen</i> Vergroten van de aantrekkelijkheid van de gemeente Zutphen voor zowel inwoners als bezoekers d.m.v.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handhaving en verbetering van het culturele aanbod; • Een gedifferentieerder winkelbestand in de binnenstad; 	<p><i>Programma Wonen</i> Verbeteren van het woon- en leefklimaat in de wijken d.m.v.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verder versterken van het woonklimaat, veiligheid en leefbaarheid voor bewoners; • Aantrekken van nieuwe bewoners, ondernemers en investeerders in de wijken Noorderveen/Berkelpark, Zuidwijken en het Waterkwartier; • Vergroten van de participatie bewoners bij (tijdelijke) inrichting en beheer openbare ruimte. 	<p><i>Programma Duurzame Economie</i> Duurzame structuurversterking lokale economie d.m.v.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterken van het ondernemersklimaat en daarmee het versterken van het investeringsklimaat; • Meer bewoners, bedrijven en organisaties die betrokken zijn bij publieke activiteiten; • Vergroten van de maatschappelijke participatie en arbeidsparticipatie van langdurig werklozen, jeugdwerklozen, arbeidsongeschikten en arbeidsgehandicapten.
Stad en Regio			
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken eigen kracht inwoners (zelfredzaamheid) 			
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken vitaliteit van kernen (leefbaarheid en veiligheid) en landschappelijke kwaliteit 			
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken economische structuur. 			
Energie- en Milieutransitie			
<ul style="list-style-type: none"> • EMT als economische drager 			
<ul style="list-style-type: none"> • Energiebesparing 			
<ul style="list-style-type: none"> • Hernieuwbare energie 			
Mobiliteit			
<ul style="list-style-type: none"> • Beheer infrastructuur 			
<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid 			
Economie			
<ul style="list-style-type: none"> • Innovatie en groei topsectoren Food, Health, Maakindustrie 			
<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen MKB 			
<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren bedrijventerreinen 			
<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen vrijetijds economie 			
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken land- en tuinbouw 			
Gebiedsontwikkeling			
<ul style="list-style-type: none"> • Als gebiedsregisseur bevorderen synergie in doelen rondom gebiedsontwikkelingen van provincie en partners 			

113

Democratische legitimiteit programma Stad en Regio

Cultuur			
<ul style="list-style-type: none"> In stand houden Gelderse culturele infrastructuur 			
<ul style="list-style-type: none"> Duurzaam behoud monumentaal erfgoed, cultuurhistorische waardevolle landschappen en archeologie 			
<ul style="list-style-type: none"> Versterken van zelfredzaamheid van cultuur en 			
erfgoedsector in combinatie met kwaliteitsverbetering en vergroting van het maatschappelijk bereik			
Sport			
<ul style="list-style-type: none"> Vitale samenleving Excellente prestaties Economische impact sport 			
Zorg en Welzijn			
<ul style="list-style-type: none"> Verbeteren aansluiting 0^e, 1^e en 2^e lijns zorg 			
<ul style="list-style-type: none"> Verbeteren maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen 			
<ul style="list-style-type: none"> Actief burgerschap 			
<ul style="list-style-type: none"> Leefbaarheid en voorzieningen; duurzame vormen van beheer, leefbaarheid op het platteland 			

Bevindingen met betrekking tot koppeling provinciale (plan)doelen vanuit de beleidsbegroting 2014 met de programmadoelen zoals opgenomen in het stadscontract Zutphen

- De programmadoelen vanuit het programma Binnenstad en centrumvoorzieningen sporen met het uitgangspunt van duurzame economische structuurversterking en een versterking van de regionale functie van de binnenstad vanuit het provinciale programma Stad en regio; dit geldt ook voor de programmadoelen binnen het programma Duurzame economie. Hier wordt ook een koppeling gelegd met de verbetering van de maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen.
- De doelen van het project Broedersklooster binnen het programma Binnenstad en centrumvoorzieningen dragen bij aan het in stand houden van de Gelderse culturele infrastructuur en het duurzame behoud van monumentaal erfgoed.
- De programmadoelen van het programma Wonen sporen met de plandoelen van het programma Stad en regio (versterken vitaliteit kernen) en met het beoogde actieve burgerschap in het provinciale programma Zorg en Welzijn.

Noord-Veluwe

MATCH DOELEN PROGRAMMA'S/SECTOREN MET (AANVULLENDE) BUDGETTEN VOOR STADS- REGIOCONTRACTEN; CASUS REGIOCONTRACT NOORD-VELUWE

Doelen per provinciaal programma/taakveld	Doelen programma's regiocontract Noord-Veluwe		
	<p><i>Programma Economie</i></p> <p>Versterken economische structuur d.m.v.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren van de kwaliteit van het bestaande toeristisch-recreatieve product; • Vergroten van het aanbod van recreatieve producten; • Beter vermarkten van recreatieve producten; • Bijzondere aandacht geven aan de versterking van de kwaliteit en de aantrekkingskracht van de Harderwijker binnenstad; • Het bundelen van krachten tussen werkgevers en onderwijsaanbieders op het gebied van techniek en zorg, waardoor beter tegemoet wordt gekomen aan de vraag op de arbeidsmarkt en het verzilveren van kansen op innovatief gebied; • Versnelling in de omschakeling naar een duurzame energiehuishouding, benutting van groene grondstoffen en het sluiten van kringlopen; • Nieuwe bedrijvigheid op het vlak van groene economie. 	<p><i>Programma Omgeving</i></p> <p>Verbeteren van de woon- en leefomgeving d.m.v.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het behouden en versterken van de aantrekkingskracht van de dorpen en steden van de Noord-Veluwe als woon-, werk- en recreatiegebied met een aantal structuurversterkende maatregelen op het gebied van mobiliteit, leefbaarheid en de kwaliteit van de fysieke omgeving (o.m. herstructurering stationsomgevingen); • Het waarborgen en waar mogelijk versterken van de landschappelijke groene en blauwe kwaliteiten van de Noord-Veluwe, toegankelijk(er) te maken en de gebruikswaarde te verhogen voor bewoners, toeristen en recreanten; 	<p><i>Programma Mens</i></p> <p>Versterken van de eigen kracht van de inwoners als individu en als gemeenschap d.m.v.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het invoeren van Welzijn Nieuwe Stijl bij gemeenten en instellingen met als kenmerken preventie, vroegtijdig ingrijpen en maximaal gebruik maken van de eigen mogelijkheden van de inwoners; • Versterken van het opgroei- en opvoedklimaat voor alle jeugd in de regio. Versterking opvoedcompetenties ouders door verbreding van preventieve opvoedondersteuning en de versterking van eigen kracht van gezinnen; • Het structureren van voorzieningen en deze efficiënt en effectief inzetten tussen diverse participatievoorzieningen en leerwerktrajecten in de regio.
Stad en Regio			
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken eigen kracht inwoners (zelfredzaamheid) 			
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken vitaliteit van kernen(leefbaarheid en veiligheid) en landschappelijke kwaliteit 			
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken economische structuur. 			
Energie- en Milieutransitie			
<ul style="list-style-type: none"> • EMT als economische drager 			
<ul style="list-style-type: none"> • Energiebesparing 			
<ul style="list-style-type: none"> • Hernieuwbare energie 			
Mobiliteit			
<ul style="list-style-type: none"> • Beheer infrastructuur 			
<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid 			

Economie			
<ul style="list-style-type: none"> Innovatie en groei topsectoren Food, Health, Maakindustrie 			
<ul style="list-style-type: none"> Bevorderen MKB 			
<ul style="list-style-type: none"> Verbeteren bedrijventerreinen 			
<ul style="list-style-type: none"> Bevorderen vrijetijds economie 			
<ul style="list-style-type: none"> Versterken land- en tuinbouw 			
Gebiedsontwikkeling			
<ul style="list-style-type: none"> Als gebiedsregisseur bevorderen synergie in doelen rondom gebiedsontwikkelingen van provincie en partners 			
Cultuur			
<ul style="list-style-type: none"> In stand houden Gelderse culturele infrastructuur 			
<ul style="list-style-type: none"> Duurzaam behoud monumentaal erfgoed, cultuurhistorische waardevolle landschappen en archeologie 			
<ul style="list-style-type: none"> Versterken van zelfredzaamheid van cultuur en erfgoedsector in combinatie met kwaliteitsverbetering en vergroting van het maatschappelijk bereik 			
Sport			
<ul style="list-style-type: none"> Vitale samenleving 			
<ul style="list-style-type: none"> Excellente prestaties 			
<ul style="list-style-type: none"> Economische impact sport 			

Zorg en Welzijn			
<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren aansluiting 0^e, 1^e en 2^e lijns zorg 			
<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen 			
<ul style="list-style-type: none"> • Actief burgerschap 			
<ul style="list-style-type: none"> • Leefbaarheid en voorzieningen; duurzame vormen van beheer, leefbaarheid op het platteland 			

Bevindingen vanuit de koppeling tussen de programmadoelen van het regiocontract Noord-Veluwe (1^e en 2^e tranche) en de provinciale programma- en taakvelddoelen in de beleidsbegroting 2014

- De drie programma's in het regiocontract Noord Veluwe hebben een aantoonbare koppeling met het provinciale programma Stad en Regio (versterken economische structuur, bevorderen vitaliteit van de dorpen en steden in de Noord-Veluwe en het versterken van de eigen kracht van de inwoners);
- Er is een aantoonbare koppeling met het provinciale programma EMT via een beoogde versnelling naar een duurzame energiehuishouding en nieuwe bedrijvigheid op het vlak van groene economie;
- De beoogde herstructurering van stationsomgevingen in het regiocontract spoort met de doelen in het provinciale programma Mobiliteit;
- Binnen het regiocontractprogramma Economie is het bevorderen van de vrije tijds economie in lijn met de doelen op het gebied van het verbeteren van het toeristisch-recreatieve product binnen de regio;
- De provinciale doelen binnen het programma Zorg en Welzijn zijn ook terug te vinden in het regiocontractprogramma Mens

Stadsregio Arnhem-Nijmegen

MATCH DOELEN PROGRAMMA'S/SECTOREN MET (AANVULLENDE) BUDGETTEN VOOR STADS- REGIOCONTRACTEN; CASUS REGIOCONTRACT STADSREGIO ARNHEM-NIJMEGEN

Doelen per provinciaal programma/taakveld	Doelen programma's regiocontract Stadsregio Arnhem-Nijmegen						
<p>Belevis-economie Versterken belevis-economie door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toeristische en recreatief aanbod in de regio vergroten rondom de landschappelijke en cultuur-historische waarden van de stadsregio 	<p>Groene economie Versterken groene economie door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De regio minder afhankelijk maken van fossiele brandstoffen door het creëren van een regionale duurzame energievoorziening en het versterken van het EMT-cluster rondom Arnhem. 	<p>Vitale kernen en wijken Verbeteren van de leefbaarheid in kernen en wijken door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kleinschalige ingrepen op zwakke plekken; • Kennisuitwisseling organiseren rondom verbetering leefbaarheid kernen en wijken op basis van ervaringen uit programma. 	<p>Duurzaam wonen Bevorderen duurzaam bouwen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het stimuleren van energieneutraal bouwen bij nieuwbouwwoningen; • Verduurzaming bestaande woningvoorraad 	<p>Bereikbaarheid voorz. Bevorderen bereikbaarheid voorzieningen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het aansluiten van gemeentelijke instellingen in de stadsregio op glasvezel. 	<p>Beschikbaarheid voorz. Bevorderen beschikbaarheid voorzieningen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het houden van het aanbod van voorzieningen in de regio op minimaal hetzelfde (kwaliteits-)niveau door het ontwikkelen en stimuleren van nieuwe samenwerkingsvormen 	<p>Sociale Agenda Arn.-Nijm.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voldoende woon-, werk- en zorgvoorzieningen voor kwetsbare groepen; • Versterken regionale samenwerking (o.m. gemeenten-corporaties); • Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt (incl. meer (leer)werkplekken); • Samenhangend stelsel van voorzieningen in de jeugdzorg (regionale samenwerking); • Voorkomen van uitval door huisuitzetting en uit instellingen; • Samenhangend en solide aanbod basisvoorzieningen voor jeugdigen t.b.v. bevordering zelfstandigheid, kansen en activering. 	
Stad en Regio							
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken eigen kracht inwoners (zelfredzaamheid) 							
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken vitaliteit van kernen (leefbaarheid en veiligheid) en landschappelijke kwaliteit 							
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken economische structuur. 							
Energie- en Milieutransitie							
<ul style="list-style-type: none"> • EMT als economische drager 							
<ul style="list-style-type: none"> • Energiebesparing 							
<ul style="list-style-type: none"> • Hernieuwbare energie 							

Mobiliteit							
• Beheer infrastructuur							
• Bereikbaarheid							
Economie							
• Innovatie en groei topsectoren Food, Health, Maakindustrie							
• Bevorderen MKB							
• Verbeteren bedrijventerreinen							
• Bevorderen vrijetijds economie							
• Versterken land- en tuinbouw							
Gebiedsontwikkeling							
• Als gebiedsregisseur bevorderen synergie in doelen rondom gebiedsontwikkelingen van provincie en partners							
Cultuur							
• In stand houden Gelderse culturele infrastructuur							
• Duurzaam behoud monumentaal erfgoed, cultuurhistorische waardevolle landschappen en archeologie							
• Versterken van zelfredzaamheid van cultuur en erfgoedsector in combinatie met kwaliteitsverbetering en vergroting van het maatschappelijk bereik							
Sport							
• Vitale samenleving							
• Excellente prestaties							
• Economische impact sport							

Zorg en Welzijn							
• Verbeteren aansluiting 0 ^e , 1 ^e en 2 ^e lijns zorg							
• Verbeteren maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen							
• Actief burgerschap							
• Leefbaarheid en voorzieningen; duurzame vormen van beheer, leefbaarheid op							
het platteland							

Bevindingen vanuit de koppeling tussen de programmadoelen van het regiocontract Arnhem-Nijmegen (1^e en 2^e tranche) en de provinciale programma- en taakvelddoelen in de beleidsbegroting 2014

- De regiocontractdoelen sporen met de algemene programmadoelen binnen het provinciale programma Stad en Regio;
- De regiocontractprogramma's Groene economie en Duurzaam Wonen dragen bij aan de doelen opgenomen in het provinciale programma EMT
- De doelen in het regiocontractprogramma belevenis economie spoor met het specifieke provinciale doel op het gebied van het bevorderen van vrije tijds economie en het provinciale doel op het gebied van het duurzame behoud van cultuur-historische waardevolle landschappen
- De sociale agenda binnen het regiocontract draagt bij aan de provinciale doelen opgenomen in het programma Zorg en Welzijn (o.m. verbeteren maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen)